

વાહ! ઘણા બધા રંગો!

ઘણા બધા આકારો!
વર્તુળ, ત્રિકોણ... એની ભાત જુઓ!

નિર્માણ

શિક્ષણનો અધિકાર
સમગ્ર શિક્ષા
સૌ ભણે, સૌ આગળ વધે
ગુજરાત શાળા શિક્ષણ પરિષદ
સમગ્ર શિક્ષા,
સેક્ટર-૧૭, ગાંધીનગર.

ગુજરાત શૈક્ષણિક
સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ
ગાંધીનગર

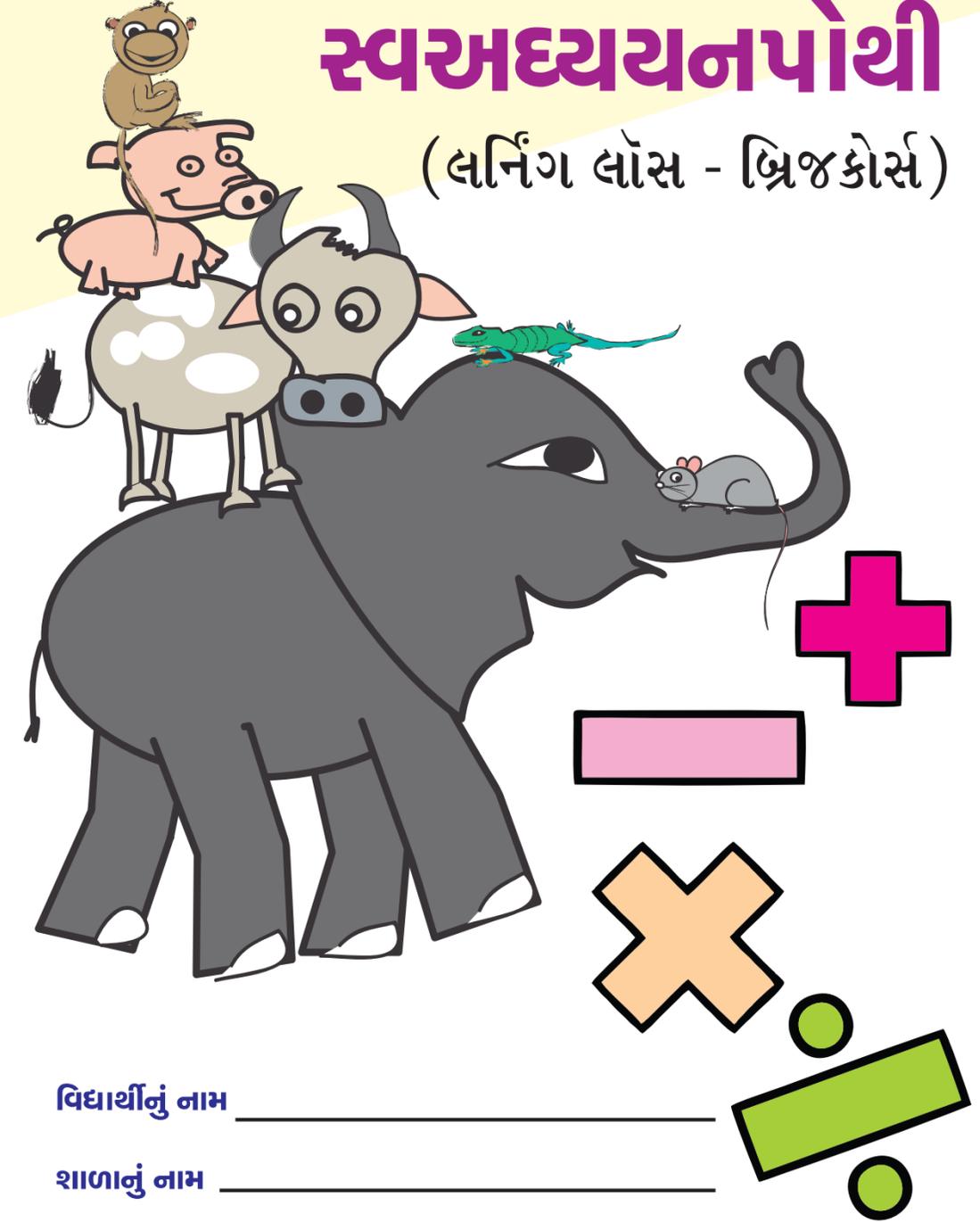
મુદ્રણ

ગુજરાત રાજ્ય શાળા
પાઠ્યપુસ્તક મંડળ
ગાંધીનગર

ગણિત ધોરણ-૩

સ્વઅધ્યયનપોથી (લર્નિંગ લોસ - બ્રિજકોર્સ)

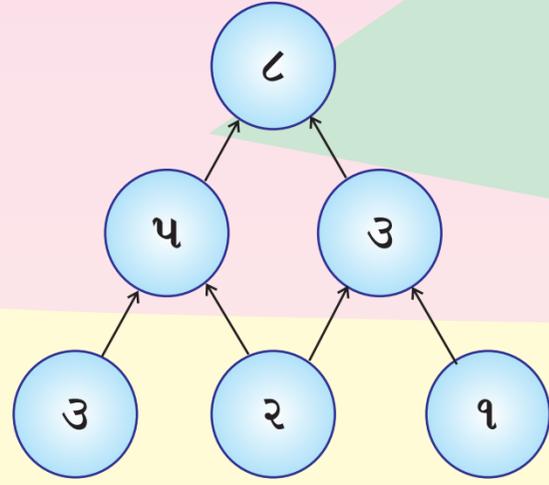

વિદ્યાર્થીનું નામ _____

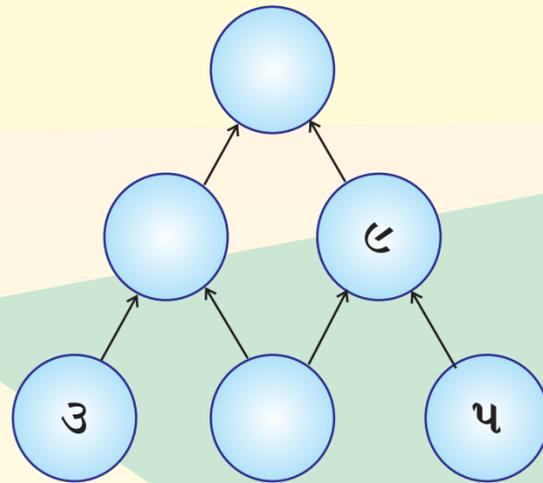
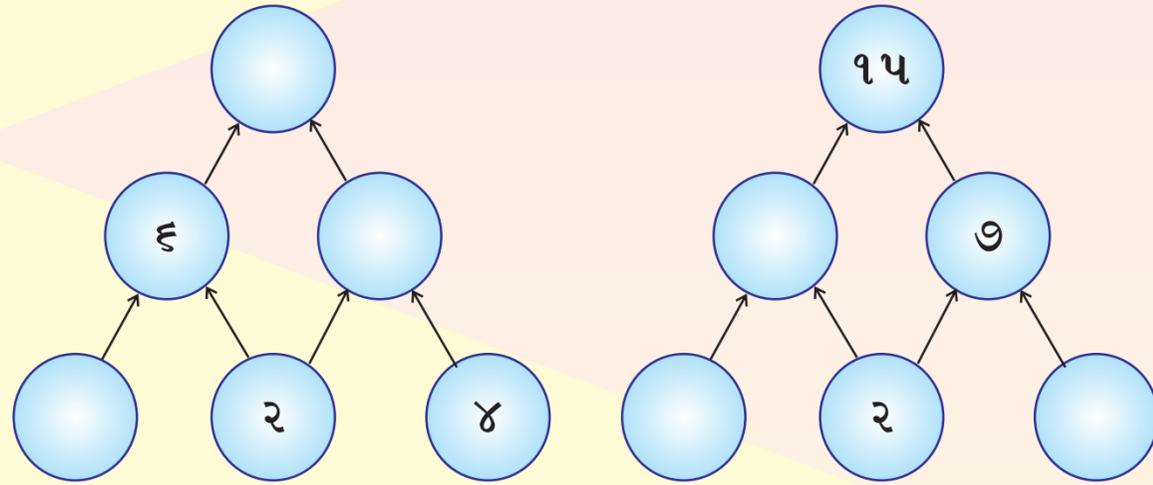
શાળાનું નામ _____

સંખ્યા રમત :

આ પ્રમાણે રમત રમી ○ ભરો.

ઑનલાઈન શિક્ષણ મેળવવા માટેના માધ્યમ

સમગ્ર શિક્ષા વેબસાઈટ : ssagujarat.org/StudyFromHome.html

ગુજરાત સરકાર દ્વારા બાઈસેગ-વંદે ગુજરાતની વિવિધ ધોરણવાર ૧૬ ચેનલ વડે શૈક્ષણિક કાર્યક્રમનું પ્રસારણ

બાઈસેગ પ્રસારણ જોવા માટે DTH ડિશ લગાવવાથી દૂરદર્શન કેન્દ્ર તેમજ બાઈસેગની તમામ ચેનલો ફ્રીમાં જોઈ શકાય છે. DTH ડિશ નજીવા ખર્ચે લગાવી શકાય છે.

ગણિત

ધોરણ ૩

સ્વઅધ્યયનપોથી

(લર્નિંગ લોસ - બ્રિજકોર્સ)

પ્રતિજ્ઞાપત્ર

ભારત મારો દેશ છે.

બધાં ભારતીયો મારાં ભાઈબહેન છે.

હું મારા દેશને યાહું છું અને તેના સમૃદ્ધ અને
વૈવિધ્યપૂર્ણ વારસાનો મને ગર્વ છે.

હું સદાય તેને લાયક બનવા પ્રયત્ન કરીશ.

હું મારાં માતાપિતા, શિક્ષકો અને વડીલો પ્રત્યે આદર રાખીશ
અને દરેક જણ સાથે સભ્યતાથી વર્તીશ.

હું મારા દેશ અને દેશબાંધવોને મારી નિષ્ઠા અર્પું છું.
તેમનાં કલ્યાણ અને સમૃદ્ધિમાં જ મારું સુખ રહ્યું છે.

શિક્ષણનો અધિકાર

સમગ્ર શિક્ષા
સૌ ભણે. સૌ આગળ વધે

ગુજરાત શાળા શિક્ષણ પરિષદ

સમગ્ર શિક્ષા,
સેક્ટર-૧૭, ગાંધીનગર.

નિર્માણ

ગુજરાત શૈક્ષણિક
સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ
ગાંધીનગર

મુદ્રણ

ગુજરાત રાજ્ય શાળા
પાઠ્યપુસ્તક મંડળ
ગાંધીનગર

માર્ગદર્શન

શ્રીમતી જયશ્રી દેવાંગન (IAS)
(એએસપીડી, સમગ્ર શિક્ષા)
શ્રી પ્રકાશ ત્રિવેદી
(સચિવ, સમગ્ર શિક્ષા)
શ્રી વી. આર. ગોસાઈ
(સચિવ, જીસીઈઆરટી)
શ્રી અશોકભાઈ ચૌધરી
(રીડર - જીસીઈઆરટી)

નિર્માણ-સંયોજન

ડૉ. અખિલ ડી. ઠાકર
શ્રી નરેન્દ્ર એન. રાવલ
ડૉ. ભાર્ગવ ઠક્કર

કન્વીનર

ડૉ. વિજયભાઈ પટેલ

સહ-કન્વીનર

ડૉ. કોમલ વ્યાસ

સંપાદન-સંકલન

અનિલભાઈ ઉપાધ્યાય
શ્રી સુચિતકુમાર પ્રજાપતિ
ધર્મેશ રામાનુજ

લેખન

શ્રી દિનેશકુમાર આર. પટેલ
શ્રી નરેશકુમાર સી. પટેલ
શ્રી શૈલેષભાઈ હસમુખભાઈ ફિચરિયા
શ્રી કોમલબહેન નવિનચંદ્ર ઝાબુવાલા
શ્રી તેજલબહેન રીધમભાઈ છત્રાલા
શ્રી હરેશકુમાર ઘનશ્યામભાઈ પટેલ
શ્રી અમિતકુમાર નાગરભાઈ પટેલ
શ્રી અશોકભાઈ મોહનલાલ પરમાર
શ્રી નિતેશભાઈ મનુભાઈ દલવાડી
શ્રી જિજ્ઞેશકુમાર અશ્વિનકુમાર શાહ
શ્રી વિજયકુમાર ખીમજીભાઈ યુગાસમા
શ્રી સંજયકુમાર બી. પટેલ
શ્રી નટવરસિંહ ડી. પરમાર

સમીક્ષા

શ્રી ધારિણી મજમુદાર શ્રી વિપુલ પી. પટેલ
શ્રી ચંદ્રકલાબહેન જખમોલા શ્રી સુકેતુ જયેશકુમાર યાજ્ઞિક
શ્રી દીપમાલાબહેન રાવલ શ્રી મનહરકુમાર જે. સોલંકી
શ્રી તેજસભાઈ રાવલ શ્રી હિતેન્દ્રકુમાર કે. પટેલ
શ્રી જીનલબહેન પટેલ શ્રી કેતનકુમાર ડી. પ્રજાપતિ
શ્રી મનિષાબહેન મોહપટેલ શ્રી મહેન્દ્ર જી. મકવાણા
શ્રી નરેન્દ્ર એ. પટેલ શ્રી અતુલકુમાર એન. પંચાલ
શ્રી અતુલ એ. પટેલ શ્રી ગોવિંદભાઈ એચ. પેટલ

મુદ્રણ-આયોજન

શ્રી મનીષ એચ. બધેકા
(નાયબ નિયામક : ઉત્પાદન)

પ્રસ્તાવના

વિદ્યાર્થીમિત્રો, છેલ્લાં બે વર્ષોમાં આપના શાળા શિક્ષણમાં તૂટક-તૂટક અંતરાય ઊભો થયેલો અને ક્યારેક વર્ગશિક્ષણ મેળવવામાં થોડી મુશ્કેલી ઊભી થયેલી અનુભવી હશે. જો કે, અભ્યાસક્રમની સમજ શિક્ષક સાથે અને તેના વિના પણ મેળવીને આગળના ધોરણમાં અભ્યાસ માટે સજ્જ થયા છો. આપે ડીડી ગિરનાર ચેનલ, માર્કકોસોફ્ટ ટીમ્સ, બાઈસેગની વંદે ગુજરાત ચેનલ, ગુજરાત ઈ-કલાસ, સમગ્ર શિક્ષા યુ-ટ્યૂબ ચેનલ, દીક્ષા પ્લેટફોર્મ અને અન્ય માધ્યમથી મેળવેલા શિક્ષણને ધ્યાને લઈ આગામી નવા શૈક્ષણિક સત્રમાં આપનું શિક્ષણ ગુણવત્તાયુક્ત બની રહે તે માટે વિશેષ પ્રયાસ કરવાનું આયોજન કરેલ છે.

મોટાભાગે જે તે ધોરણના વિષયવસ્તુની સમજ મેળવતા સમયે આપે કોઈ સમસ્યા અનુભવી હોય, કોઈ સંકલ્પનાની સમજમાં અધૂરપ અનુભવી હોય, શીખ્યા બાદ પણ કેટલીક બાબતોને ભૂલી જવાય તેવું પણ જણાયું હશે. આને શીખવાની ખોટ એટલે કે 'લર્નિંગ લોસ' કહેવાય છે. આ લર્નિંગ લોસને પહોંચી વળવા માટે અહીં શરૂઆતમાં 'ચાલો યાદ કરીએ' અંતર્ગત અગાઉનાં વર્ષોમાં શીખેલી બાબતોનું પુનરાવર્તન કરવાની સામગ્રી આપીને આગળના ધોરણ-ઉમાં નવું શીખવા માટે સજ્જ કરવાનો પ્રયાસ કરાયો છે.

ગણિત એ મુખ્યત્વે વ્યવહારમાં ઉતારવાનો વિષય એટલે કે રોજિંદા જીવનમાં ઉપયોગી બનતી બાબત છે, ગણિતના વિષય માધ્યમે વ્યવહાર સાથે કેટલીક ગાણિતિક સંકલ્પનાઓ શીખવાનું બનતું હોય છે. પ્રાથમિક બાદ માધ્યમિક શિક્ષણમાં ગણિતની બાબત ગણન ઉપરાંત વ્યવહારિક સંકલ્પના, તાર્કિક સજ્જતા, અવલોકન અને સર્જન માટે અતિ અગત્યની હોવાથી અહીં તેવી સંકલ્પનાસભર પ્રવૃત્તિઓને સમાવિષ્ટ કરેલી છે.

સ્વઅધ્યયનપોથી સાથે અપાયેલી લર્નિંગ લોસને દૂર કરવાની આ પ્રવૃત્તિઓમાં અગાઉનાં વર્ષના અભ્યાસક્રમનાં એવાં અધ્યયન બિંદુઓને ધ્યાને લેવામાં આવ્યાં છે, જેનો આધાર ધોરણ-ઉના અભ્યાસક્રમ સાથે જોડાણ ધરાવતાં હોય અને ગણિતની નવી સંકલ્પનાઓ શીખવા માટે આધારરૂપ હોય. અહીં અપાયેલી તમામ પ્રવૃત્તિઓ આપને આગળના અભ્યાસક્રમની ગણિતની પ્રવૃત્તિઓ સમજવા માટે સહાયક બનશે તેવી શ્રદ્ધા છે.

અહીં અપાયેલી ગણિત વિષયની પ્રવૃત્તિઓને સમજી, રસપૂર્વક કરવાથી તેની સંકલ્પના સરળ બનશે અને ધોરણ-ઉના અભ્યાસક્રમની પ્રવૃત્તિઓમાં આપ શીખવાની બાબતો સારી રીતે સમજી શકશો તેવી આશા સેવું છું.

ડૉ. પી. એ. જલુ

નિયામક,
જીસીઈઆરટી,
ગાંધીનગર

ડૉ. રતનકંવર એચ. ગઢવીચારણ (IAS)

સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટર,
સમગ્ર શિક્ષા,
ગાંધીનગર

મૂળભૂત ફરજો

ભારતના દરેક નાગરિકની ફરજ નીચે મુજબ રહેશે : *

- (ક) સંવિધાનને વફાદાર રહેવાની અને તેના આદર્શો અને સંસ્થાઓનો, રાષ્ટ્રધ્વજનો અને રાષ્ટ્રગીતનો આદર કરવાની;
- (ખ) આઝાદી માટેની આપણી રાષ્ટ્રીય લડતને પ્રેરણા આપનારા ઉમદા આદર્શોને હૃદયમાં પ્રતિષ્ઠિત કરવાની અને અનુસરવાની;
- (ગ) ભારતનાં સાર્વભૌમત્વ, એકતા અને અખંડિતતાનું સમર્થન કરવાની અને તેમનું રક્ષણ કરવાની;
- (ઘ) દેશનું રક્ષણ કરવાની અને રાષ્ટ્રીય સેવા બજાવવાની હાકલ થતાં, તેમ કરવાની;
- (ચ) ધાર્મિક, ભાષાકીય, પ્રાદેશિક અથવા સાંપ્રદાયિક ભેદોથી પર રહીને, ભારતના તમામ લોકોમાં સુમેળ અને સમાન બંધુત્વની ભાવનાની વૃદ્ધિ કરવાની, સ્ત્રીઓના ગૌરવને અપમાનિત કરે તેવા વ્યવહારો ત્યજી દેવાની;
- (છ) આપણી સમન્વિત સંસ્કૃતિના સમૃદ્ધ વારસાનું મૂલ્ય સમજી તે જાળવી રાખવાની;
- (જ) જંગલો, તળાવો, નદીઓ અને વન્ય પશુપક્ષીઓ સહિત કુદરતી પર્યાવરણનું જતન કરવાની અને તેની સુધારણા કરવાની અને જીવો પ્રત્યે અનુકંપા રાખવાની;
- (ઝ) વૈજ્ઞાનિક માનસ, માનવતાવાદ અને જિજ્ઞાસા તથા સુધારણાની ભાવના કેળવવાની;
- (ટ) જાહેર મિલકતનું રક્ષણ કરવાની અને હિંસાનો ત્યાગ કરવાની;
- (ઠ) રાષ્ટ્ર પુરુષાર્થ અને સિદ્ધિનાં વધુ ને વધુ ઉન્નત સોપાનો ભણી સતત પ્રગતિ કરતું રહે એ માટે, વૈયક્તિક અને સામૂહિક પ્રવૃત્તિનાં તમામ ક્ષેત્રે શ્રેષ્ઠતા હાંસલ કરવાનો પ્રયત્ન કરવાની.
- (ડ) માતા-પિતાએ અથવા વાલીએ ૬ વર્ષથી ૧૪ વર્ષ સુધીની વયના પોતાના બાળક અથવા પાલ્યને શિક્ષણની તકો પૂરી પાડવાની.

શિક્ષક-વાલી જોગ સંદેશ

ગત વર્ષોમાં શાળામાં-વર્ગખંડમાં જે તે વિષયનું શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરવામાં વિદ્યાર્થીઓએ મુશ્કેલી અનુભવી હશે. જો કે શિક્ષણ વિભાગ દ્વારા ‘શાળા બંધ છે, પણ શિક્ષણ નહિ’ તે ધ્યેયને મંત્રસ્વરૂપે અનુસરી વર્ચ્યુઅલ માધ્યમથી શિક્ષણ આપવાનું અદિતીય કાર્ય ચાલુ જ રહ્યું હતું. આ સિદ્ધિને કારણે આજે આપણે આપણા વિદ્યાર્થીઓને આગળના ધોરણમાં મોકલવા માટે સક્ષમ થઈ શક્યા છીએ.

અહીં આપણે આપણા વિદ્યાર્થીઓને ગત વર્ષે શિક્ષણ અંતરાય દરમ્યાન ઊભી થયેલી અધ્યયન ખોટ (લર્નિંગ લોસ)ને ધ્યાને લઈ તેના નવા વર્ષના પ્રારંભે કેટલીક મહાવરાની બાબતો આપીને તેને આગળના ધોરણના અભ્યાસ માટે સજ્જ કરવાનો પ્રયાસ કરવા તરફ જઈ રહ્યા છીએ. સામાન્ય રીતે લર્નિંગ લોસ એટલે અધ્યયનની એવી ખોટ / ક્યાશ કે જેમાં શીખેલું ભૂલી જવું, ઓછું શીખવાનું કે શીખેલું બરાબર યાદ ન રહેવું. આવું થવાનું કારણ પણ સાહજિક છે, આ કોઈ એવી ખોટ નથી કે જે પૂરી ન શકાય. લર્નિંગ લોસની પૂર્તતા કરવા માટે વધુ મહાવરો અને શીખેલી સંકલ્પનાઓ પુનઃ યાદ કરાવવાનો પ્રયાસ કરવો પડે, જે અહીં આપણે કરવાના છીએ.

અહીં લર્નિંગ લોસની પૂર્તિ માટે આપેલા મહાવરામાં મુખ્ય ત્રણ બાબતોની કાળજી લેવાઈ છે. પ્રથમ વિદ્યાર્થીઓને અગાઉના ધોરણના વિષયને અનુરૂપ વિષયવસ્તુનો પુનઃ પરિચય થાય તેવી બાબતો અપાઈ છે. બીજું, અપાયેલા દરેક મહાવરા માટે એવી બાબતોનો આધાર લેવાયો છે જેની સંકલ્પનાઓ ધોરણ-૩ માટે પાયારૂપ હોય. આ બાબતો અગાઉના ધોરણના વિષયવસ્તુની સંકલ્પનાને વધુ દૃઢ બનાવી તેને શીખવા માટે સરળતા રહે તેવું વાતાવરણ નિર્માણ કરશે. ત્રીજું, અભ્યાસક્રમનો પ્રારંભ થાય તે પહેલાં વિદ્યાર્થીઓના પ્રવર્તમાન શૈક્ષણિક સ્તરનું સાર્વત્રિક મૂલ્યાંકન પણ થઈ શકે. આવું કરવાથી વર્ગ કે વિષયશિક્ષક વિદ્યાર્થીઓનું સ્તર માપીને નવી બાબત શીખવવાની શરૂઆત કરે તે પહેલાં તેને ક્યા પ્રકારનું આયોજન કરવું? કેવી પદ્ધતિનો સહારો લેવો? કઈ કઈ પ્રયુક્તિઓને આયોજનમાં સમાવિષ્ટ કરવી તેનો ખ્યાલ આવે. આનાથી અગાઉના વર્ષની અધ્યયન ખોટ (લર્નિંગ લોસ)ની અસર હાલના ધોરણમાં ન પડે.

શિક્ષણ અવિરત ચાલતી પ્રક્રિયા છે, તે માત્ર વર્ગખંડ, સમયપત્રક કે વિષયમાં જ બંધાયેલું રહેતું નથી. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ ૨૦૨૦ અનુસાર શિક્ષણનાં અધ્યયન બિંદુઓને શીખવવા માટે પ્રશ્નોત્તરી, પ્રવૃત્તિ, અવલોકન, પ્રોજેક્ટ, સર્વે જેવી વિવિધ પ્રયુક્તિઓનો સહારો લેવાનો છે. અહીં નિર્માણ થયેલી મહાવરાની વિવિધ સામગ્રીમાં આ બધી જ બાબતોને કાળજીપૂર્વક ધ્યાનમાં લેવાયેલી છે. આ સામગ્રીના મહાવરા માટે નીચે મુજબની કેટલીક બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીશું તો આપણા વિદ્યાર્થીઓ અપેક્ષિત શૈક્ષણિક ક્ષમતા કેળવી શકશે અને નવા શૈક્ષણિક વર્ષના અભ્યાસક્રમને સારી રીતે સમજીને શીખવાનું શરૂ કરી શકશે.

- મહાવરા માટે આપેલી દરેક બાબતમાં પ્રવૃત્તિઓ પણ સમાવિષ્ટ હોવાથી પ્રવૃત્તિ માટે પૂરતો સમય આપવો.

- મહાવરાની પ્રવૃત્તિઓમાં લખવા-વાંચવા સાથે જૂથ અને સમૂહમાં પ્રવૃત્તિઓ પ્રોજેક્ટ કાર્ય જેવી વિવિધ બાબતોનો સમાવેશ કરેલો હોઈ તેને પણ શીખવાનો અગત્યનો ભાગ માનીને તે કરવા માટે પૂરતો સમય અને સ્વતંત્રતા આપવી.
- મહાવરાની આ પ્રવૃત્તિઓ દરમ્યાન વિદ્યાર્થીને તેનાં મિત્ર, કુટુંબીજનો અને અન્ય લોકોની જરૂર પડે તેવું આયોજન હોવાથી તેને પ્રવૃત્તિ માટે અન્ય સાથે કામ કરવાની છૂટ આપવી.
- મહાવરાની આ પ્રવૃત્તિઓ શાળા અને ઘર બંને જગ્યાએ એક સાથે ચાલે તે માટેનું આયોજન વિદ્યાર્થીઓને સતત જણાવતા રહીને તેમને આગળના અભ્યાસ માટે પણ જોડવાના છે તેનો ખ્યાલ રાખવો.
- મહાવરાની આ પ્રવૃત્તિઓ અભ્યાસક્રમ સાથે સંકળાયેલી હોવાથી તેને માત્ર મનોરંજન સ્વરૂપે ન માની લેતાં વિદ્યાર્થીઓ ગંભીરતાથી તે કરે અને તેમાંથી શીખે તેવું આયોજન કરવું.
- મહાવરાની આ સંપૂર્ણ પ્રક્રિયા લર્નિંગ લોસને પહોંચી વળવા માટેની હોવાથી વર્ગનો દરેક વિદ્યાર્થી દરેક અધ્યયન નિષ્પત્તિની પ્રવૃત્તિમાં સમાન સ્તરે પહોંચે તે માટે પ્રયાસ કરવો.
- લર્નિંગ લોસ એ અધ્યયન ક્યાશ(ખોટ) પૂરી કરવાનો પ્રયાસ હોવાથી શિક્ષક સાથે વાલી, શિક્ષિત મોટા ભાઈ-બહેન અને ઉપલા ધોરણના મિત્રો પણ વિદ્યાર્થીને મદદ કરે તે ઈચ્છનીય છે.
- સ્વઅધ્યયનપોથી સાથે આપેલી મહાવરાની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ વર્ષની શરૂઆતમાં કરવાથી ધોરણ ડાહ્યા અભ્યાસક્રમની સંકલ્પનાઓ સમજવી સરળ બની રહે તેવો પ્રયાસ કરવા માટે વર્ગમાં બને તેટલો વધુ સમય મહાવરા માટે આપવાનું આયોજન કરવું.
- મહાવરામાં અગાઉના ધોરણની એવી બાબતોનો સમાવેશ કરાયો છે, જેનાથી ધોરણ ડાહ્યા વિષયવસ્તુની સંકલ્પના સમજવાનું સરળ બને છે, તેને ધ્યાને લઈ પ્રવૃત્તિઓ કરાવતા સમયે તે પૂરેપૂરી રીતે શીખી જાય તેની કાળજી લેવાય તે જોવું.
- વિદ્યાર્થીઓએ લખેલી પ્રવૃત્તિઓની સમયસર ચકાસણી કરી તેની સારી અને સુધારાત્મક બાબતોનું વ્યક્તિગત માર્ગદર્શન આપવું ઈચ્છનીય છે.
- આપેલી પ્રવૃત્તિઓ વિદ્યાર્થીની સમજ અને સંકલ્પનાના વિકાસ માટે હોવાથી વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ LO આધારિત એક-બે પ્રવૃત્તિઓ બાદ તેને સમજી શક્યા છે તેવું જણાય તો તે પૈકીની અન્ય પ્રવૃત્તિઓ ગૃહકાર્યમાં આપી શકાય, જેથી વર્ગમાં અન્ય LO આધારિત પ્રવૃત્તિઓ કરવામાં પૂરતો સમય મળી શકે.

- આપેલી પ્રવૃત્તિઓની સમજ માટે ચિત્રો, સાધન-સામગ્રી અને અન્ય સહાયક સંદર્ભનો આધાર લેવાયો છે તેને ધ્યાને લઈ તેવી પ્રવૃત્તિઓ માટે તે સંદર્ભિત સામગ્રીની સમજ મળી રહે તેવું આયોજન હાથ ધરવું.
- અહીં પસંદ થયેલી મોટાભાગની પ્રવૃત્તિઓ ધોરણેના અભ્યાસક્રમને વધુ બળવત્તર બનાવવાના હેતુસર આપેલી હોવાથી વર્ગના તમામ વિદ્યાર્થીઓ આ પ્રવૃત્તિઓની સંકલ્પના અને સમજ કેળવે તે માટે પ્રવૃત્તિ દરમ્યાન પૂરતું માર્ગદર્શન અને પરોક્ષ મૂલ્યાંકન કરતાં રહેવું.
- અહીં આપવામાં આવેલ પ્રવૃત્તિઓ માત્ર જે તે LOમાં સમાવિષ્ટ સંકલ્પનાના મહાવરા માટે આપેલ છે. વર્ગમાં જરૂરી મહાવરા માટે આ પ્રકારની વધુ પ્રવૃત્તિઓનો વિકાસ કરી તેનો પણ મહાવરો કરાવી શકાય.
- ગણિત, વિજ્ઞાન અને ભાષાની પ્રવૃત્તિઓ તેના વિષયની નવી સંકલ્પનાઓ સરળ કરવા માટે હોવાથી તેનો પૂરતો મહાવરો થાય તે માટે વર્ગનું સમયપત્રક વિષયવાર ગોઠવી તે મુજબ કાર્ય થાય તે જોવું.

પ્રકાશ ત્રિવેદી

સચિવ, સમગ્ર શિક્ષા
ગાંધીનગર

ચાલો યાદ કરીએ અંતર્ગત સમાવિષ્ટ અધ્યયન નિષ્પત્તિઓની યાદી

⇒ બે અંકની સંખ્યા સાથે કામ કરે છે. ૯૯ સુધીની સંખ્યા વાંચે છે અને લખે છે.

⇒ બે અંકની સંખ્યા લખવા અને તુલના કરવા સ્થાન કિંમતનો ઉપયોગ કરે છે.

⇒ બે અંકની મોટામાં મોટી અને નાનામાં નાની સંખ્યા બનાવી શકે છે.

⇒ બે અંકના સરવાળા કરીને રોજિંદા જીવનમાં કોયડા/સમસ્યા ઉકેલે છે.

⇒ બે અંકની બાદબાકી વડે રોજિંદા જીવનના કોયડા/સમસ્યા ઉકેલે છે.

⇒ અઠવાડિયાના દિવસો અને વર્ષના મહિના ઓળખે છે.

⇒ ત્રણથી ચાર ચલણી નોટ અને સિક્કાની મદદથી ૧૦૦ રૂપિયા સુધીની કિંમત બતાવે છે.

⇒ ચમચી, કપ, ડોલ જેવાં અપ્રમાણિત પાત્રો દ્વારા આપેલા પાત્રની કદ/ગુંજાશનો અંદાજ કહે છે અને માપે છે.

અનુક્રમણિકા

●	ચાલો યાદ કરીએ	૦૧
પ્રકરણ - ૧	ક્યાંથી જોવું ?	૨૫
પ્રકરણ - ૨	સંખ્યાની ગમ્મત	૩૧
પ્રકરણ - ૩	આપો અને લો	૪૦
પ્રકરણ - ૪	લાંબું અને ટૂંકું	૪૭
પ્રકરણ - ૫	આકાર અને ભાત	૫૫
પ્રકરણ - ૬	આપ-લેની ગમ્મત	૬૩
પ્રકરણ - ૭	સમય વહી જાય છે.	૭૩
પ્રકરણ - ૮	વધુ ભારે કોણ ?	૮૧
પ્રકરણ - ૯	કેટલા વખત ?	૮૬
પ્રકરણ - ૧૦	પેટર્નની રમત	૯૪
પ્રકરણ - ૧૧	જગ અને મગ	૧૦૧
પ્રકરણ - ૧૨	આપણે ભાગ પાડી શકીશું ?	૧૦૭
પ્રકરણ - ૧૩	સ્માર્ટ ચાર્ટ	૧૧૮
પ્રકરણ - ૧૪	રૂપિયા પૈસા	૧૨૫

ચાલો યાદ કરીએ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

⇒ બે અંકની સંખ્યા સાથે કામ કરે છે. ૯૯ સુધીની સંખ્યા વાંચે છે અને લખે છે.

નીચેની ૧ થી ૫૦ સુધીની સંખ્યા વાંચો.

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦
૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦
૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦
૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭	૪૮	૪૯	૫૦

⇒ આપેલા કોઠામાં ૧ થી ૫૦ સુધીની સંખ્યાઓ લખો :

૧									
					૧૬				
			૩૪						
									૫૦

⇒ વચ્ચેની સંખ્યા લખો :

૪	<u>૫</u>	૬
---	----------	---

૧૨		૧૪
----	--	----

૧૭		૧૯
----	--	----

૨૨		૨૪
----	--	----

૨૮		૩૦
----	--	----

૩૬		૩૮
----	--	----

૪૨		૪૪
----	--	----

૪૫		૪૭
----	--	----

૪૮		૫૦
----	--	----

⇒ તરત પહેલાંની સંખ્યા લખો :

		૧૫			૨૩			૩૦
		૩૬			૪૧			૪૯

⇒ તરત પછીની સંખ્યા લખો :

૧૧			૨૦			૨૭		
૩૨			૩૮			૪૬		

⇒ માગ્યા મુજબ કરો :

	દશક	એકમ
મણકા	દશ-દશ મણકાની માળા	છૂટા મણકા
૧૮		
૨૩		
૩૬		
૨૯		
૪૭		
૪૫		

⇒ દશ-દશનાં જૂથ બનાવો તથા એકમ અને દશકને ઓળખો :

ઉદાહરણ :

(૨) ૩૫, ૩૨, ૩૮, ૩૬, ૩૯

(૩) ૪૨, ૪૯, ૪૫, ૪૭, ૪૩

⇒ આપેલી સંખ્યાઓને ઊતરતા ક્રમમાં લખો :

(૧) ૧૩, ૧૯, ૧૫, ૨૦, ૧૭

(૨) ૩૨, ૨૨, ૨૭, ૩૪, ૨૪

(૩) ૩૭, ૫૦, ૪૦, ૪૭, ૩૮

સમજ : નીચેની ૫૧થી ૧૦૦ સુધીની સંખ્યા વાંચો.

૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦
૬૧	૬૨	૬૩	૬૪	૬૫	૬૬	૬૭	૬૮	૬૯	૭૦
૭૧	૭૨	૭૩	૭૪	૭૫	૭૬	૭૭	૭૮	૭૯	૮૦
૮૧	૮૨	૮૩	૮૪	૮૫	૮૬	૮૭	૮૮	૮૯	૯૦
૯૧	૯૨	૯૩	૯૪	૯૫	૯૬	૯૭	૯૮	૯૯	૧૦૦

⇒ આપેલા કોઠામાં ૫૧થી ૧૦૦ સુધીની સંખ્યાઓ લખો :

૫૧									
			૬૫						
						૮૭			
									૧૦૦

⇒ વચ્ચેની સંખ્યા લખો :

૫૩		૫૫	૬૧		૬૩	૭૭		૭૯
----	--	----	----	--	----	----	--	----

૮૪		૮૬	૮૮		૮૧	૯૬		૯૮
----	--	----	----	--	----	----	--	----

⇒ તરત પહેલાં અને તરત પછીની સંખ્યા લખો :

૫૪	૫૫	૫૬		૬૦			૮૯	
----	----	----	--	----	--	--	----	--

	૮૦			૭૬			૯૮	
--	----	--	--	----	--	--	----	--

	૬૭			૫૨			૯૩	
--	----	--	--	----	--	--	----	--

⇒ નીચે મુજબ સંખ્યાઓની પેટર્ન પૂર્ણ કરો :

☐ ૫૩, ૫૪, ૫૫, ૫૬, ૫૭, ૫૮, ૫૯, ૬૦

☐ ૩૬, ૩૭,,, ૪૦, ૪૧,

☐ ૬૭, ૬૮, ૬૯,,, ૭૨,

☐ ૫, ૧૦, ૧૫,, ૨૫,,, ૪૦

☐ ૧૦, ૨૦,, ૪૦,,, ૭૦

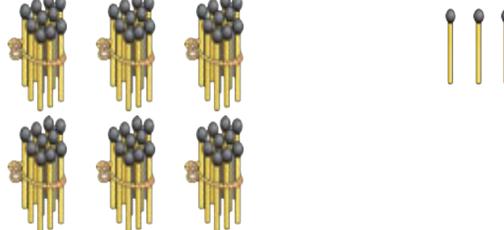
⇒ આપેલી સંખ્યાઓ ચડતા ક્રમમાં લખો :

- (૧) ૫૬, ૫૪, ૫૮, ૫૨, ૫૭
- (૨) ૬૫, ૭૦, ૬૭, ૬૧, ૬૩
- (૩) ૭૯, ૭૨, ૭૮, ૭૫, ૭૩

⇒ આપેલી સંખ્યાઓ ઊતરતા ક્રમમાં લખો :

- (૧) ૮૨, ૮૮, ૮૭, ૮૫, ૮૧
- (૨) ૮૫, ૮૯, ૮૩, ૮૭, ૮૪
- (૩) ૯૬, ૯૭, ૬૫, ૯૦, ૮૧

⇒ જુઓ સમજો અને લખો :

 <p>દશક એકમ</p>	 <p>દશક એકમ</p>
<input type="text" value="દશક"/> <input type="text" value="એકમ"/> <input type="text"/>	<input type="text" value="દશક"/> <input type="text" value="એકમ"/> <input type="text"/>

દશક એકમ

દશક એકમ

○

⇒ નમૂના મુજબ લખો :

૫૭	૫ દસ અને ૭	૫૦ + ૭
૬૪		
૭૬		
૮૮		
૮૫		
	૮ દસ અને ૭	
	૮ દસ અને ૮	
		૭૦ + ૩
૭૮		
		૮૦ + ૨
૮૪		

⇒ ખાલી જગ્યા પૂરો :

- ☐ ૧૬ એટલે ૧ દશક અને ૬ એકમ
- ☐ ૨૩ એટલે દશક અને એકમ
- ☐ ૧૮ એટલે દશક અને એકમ
- ☐ ૮૭ એટલે ૮ દશક અને એકમ
- ☐ ૫૬ એટલે દશક અને ૬ એકમ
- ☐ એટલે ૨ દશક અને ૮ એકમ
- ☐ ૬ દશક અને ૪ એકમ એટલે
- ☐ એટલે ૫ દશક અને ૫ એકમ
- ☐ ૮ દશક અને ૦ એકમ એટલે

⇒ માગ્યા મુજબ કરો :

(૧) મોટી સંખ્યા પર ○ કરો.

- (૧) ૨૪ ૩૪ (૨) ૩૮ ૪૭ (૩) ૫૮ ૪૮
 (૪) ૮૬ ૬૨ (૫) ૪૬ ૮૭ (૬) ૭૨ ૮૮

(૨) સૌથી મોટી સંખ્યા પર ○ કરો.

- (૧) ૧૨ ૮ ૧૮ (૨) ૩૫ ૧૪ ૨૬
 (૩) ૪૭ ૫૭ ૩૭ (૪) ૬૨ ૮૫ ૭૩

(૩) નાની સંખ્યા પર \bigcirc કરો :

(૧) ૪૪ ૫૪ (૨) ૪૮ ૫૭ (૩) ૭૨ ૮૨

(૪) ૯૮ ૮૯ (૫) ૯૦ ૮૦ (૬) ૮૪ ૯૬

(૪) સૌથી નાની સંખ્યા પર \bigcirc કરો.

(૧) ૨૨ ૩૨ ૪૨ (૨) ૫૬ ૮૫ ૫૯

(૩) ૭૧ ૬૧ ૧૯ (૪) ૫૪ ૪૫ ૬૬

(૫) ૯૩ ૫૩ ૩૭ (૬) ૬૦ ૮૦ ૯૦

⇒ જુઓ, સમજો અને તે મુજબ કરો :

જેમ કે,

\square \square \triangle \triangle \triangle \square \square → ૪૩

(૧)	\triangle	\square	\triangle	\triangle	\triangle	\triangle	\square	→	
(૨)	\square	\triangle	\triangle	\square	\square	\triangle	\triangle	→	
(૩)	\square	\square	\square	\triangle	\triangle	\triangle	\square	\triangle	→
(૪)	\triangle	\square	→						
(૫)	\square	\square	\square	\triangle	\square	\square	\square	\square	→

⇒ જુઓ, સમજો અને તે મુજબ કરો :

જેમ કે - ૨૩ → \triangle \square \triangle \square \triangle

(૧)	૪૭	→
(૨)	૫૫	→
(૩)	૬૩	→
(૪)	૭૨	→
(૫)	૮૦	→

⇒ વાંચો અને સમજો :

અંક	ઉચ્ચાર	અંક	ઉચ્ચાર	અંક	ઉચ્ચાર	અંક	ઉચ્ચાર	અંક	ઉચ્ચાર
૧	એક	૧૧	અગિયાર	૨૧	એકવીસ	૩૧	એકત્રીસ	૪૧	એકતાળીસ
૨	બે	૧૨	બાર	૨૨	બાવીસ	૩૨	બત્રીસ	૪૨	બેતાળીસ
૩	ત્રણ	૧૩	તેર	૨૩	તેવીસ	૩૩	તેત્રીસ	૪૩	તેતાળીસ
૪	ચાર	૧૪	ચૌદ	૨૪	ચોવીસ	૩૪	ચોત્રીસ	૪૪	ચુંમાળીસ
૫	પાંચ	૧૫	પંદર	૨૫	પચ્ચીસ	૩૫	પાંત્રીસ	૪૫	પિસ્તાળીસ
૬	છ	૧૬	સોળ	૨૬	છવ્વીસ	૩૬	છત્રીસ	૪૬	છેતાળીસ
૭	સાત	૧૭	સત્તર	૨૭	સત્તાવીસ	૩૭	સાડત્રીસ	૪૭	સુડતાળીસ
૮	આઠ	૧૮	અઠાર	૨૮	અઠાવીસ	૩૮	આડત્રીસ	૪૮	અડતાળીસ
૯	નવ	૧૯	ઓગણીસ	૨૯	ઓગણત્રીસ	૩૯	ઓગણચાળીસ	૪૯	ઓગણપચાસ
૧૦	દસ	૨૦	વીસ	૩૦	ત્રીસ	૪૦	ચાળીસ	૫૦	પચાસ

૫૧	એકાવન	૬૧	એકસઠ	૭૧	ઈકોતેર	૮૧	એક્યાશી	૯૧	એકાશું
૫૨	બાવન	૬૨	બાસઠ	૭૨	બોતેર	૮૨	બ્યાશી	૯૨	બાશું
૫૩	ત્રેપન	૬૩	ત્રેસઠ	૭૩	તોતેર	૮૩	ત્યાશી	૯૩	તાશું
૫૪	ચોપન	૬૪	ચોસઠ	૭૪	ચુંમોતેર	૮૪	ચોરાશી	૯૪	ચોરાશું
૫૫	પંચાવન	૬૫	પાંસઠ	૭૫	પંચોતેર	૮૫	પંચ્યાશી	૯૫	પંચાશું
૫૬	છપ્પન	૬૬	છાસઠ	૭૬	છોતેર	૮૬	છ્યાશી	૯૬	છન્નું
૫૭	સત્તાવન	૬૭	સડસઠ	૭૭	સિત્તોતેર	૮૭	સત્યાશી	૯૭	સત્તાશું
૫૮	અઠાવન	૬૮	અડસઠ	૭૮	ઈઠ્યોતેર	૮૮	અઠ્યાશી	૯૮	અઠ્યાશું
૫૯	ઓગણસાઠ	૬૯	ઓગણસિત્તેર	૭૯	ઓગણ્યાએંશી	૮૯	નેવ્યાશી	૯૯	નેવ્યાશું
૬૦	સાઠ	૭૦	સિત્તેર	૮૦	એંશી	૯૦	નેવું	૧૦૦	સો

⇒ મહાવરો :

- સંખ્યાઓનાં વાચન અને લેખન પછી નીચેનો મહાવરો કરો :

(૧) સંખ્યાને શબ્દોમાં લખો.

૧૬ સોળ ૫૨ ૧૯ ૨૮
૬૫ ૩૨ ૭૪ ૯૩

(૨) અંકોમાં લખો.

અગિયાર = બોત્તેર = પચ્ચીસ =

સિત્તેર = એક્યાશી = બેતાળીસ =

ઓગણપચાસ = ઓગણઝેંશી =

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

⇒ બે અંકના સરવાળા કરીને રોજિંદા જીવનમાં કોયડા/સમસ્યા ઉકેલે છે.

⇒ સમજ : જુઓ અને સમજો

$$\star \star + \star = \star \star \star$$

$$૨ + ૧ = ૩$$

૬ |||||

ઉપર લખેલી સંખ્યા જેટલી લીટી કરો.

+ ૩ |||

નીચે લખેલી સંખ્યા જેટલી લીટી કરો.

૯

હવે કુલ લીટીઓને એક સાથે ગણી નીચે જવાબ લખો.

⇒ આમ ૬માં ૩ ઉમેરતાં જવાબ ૯ આવે.

મહાવરો :

૨ + ૩ -----	૩ + ૩ -----	૨ + ૪ -----	૪ + ૫ -----	૫ + ૪ -----
૯ + ૨ -----	૭ + ૬ -----	૯ + ૫ -----	૬ + ૯ -----	૯ + ૯ -----

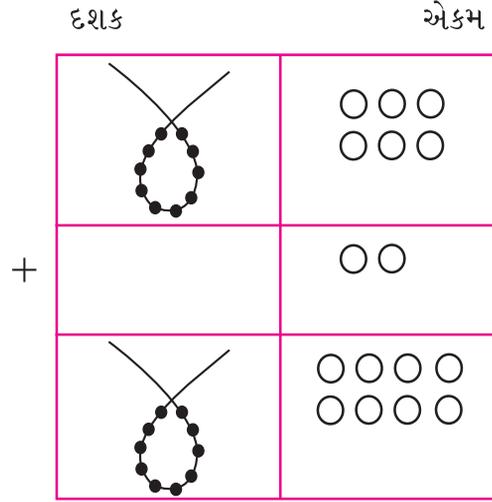
મહાવરો :

૪ + ૨ = <input type="text"/>	૯ + ૩ = <input type="text"/>	૬ + ૪ = <input type="text"/>	૩ + ૬ = <input type="text"/>
૫ + ૨ = <input type="text"/>	૩ + ૧ = <input type="text"/>	૯ + ૭ = <input type="text"/>	૫ + ૯ = <input type="text"/>
૪ + ૩ = <input type="text"/>	૫ + ૪ = <input type="text"/>	૯ + ૯ = <input type="text"/>	૭ + ૬ = <input type="text"/>

બે અંકના સરવાળા :

સમજ : દશક એકમ

$$\begin{array}{r} 1 \quad ૬ \\ + \quad ૨ \\ \hline 1 \quad ૮ \end{array}$$

⇒ એકમનાં ખાનામાં આપેલા મણકાઓનો સરવાળો કરતાં જવાબ ૮ આવે.

⇒ દશકના ખાનામાં આપેલા મણકા ૧ દશ છે. માટે દશકના ખાનામાં ૧ દશ આવે. આમ ૧ દશ અને ૮ એકમ એટલે જવાબ ૧૮ આવે.

મહાવરો :

(૧)

દશક	એકમ
૧	૩
+	૫

(૨)

દશક	એકમ
૧	૪
+	૦

(૩)

દશક	એકમ
૧	૬
+	૩

(૪)

દશક	એકમ
૨	૫
+	૨

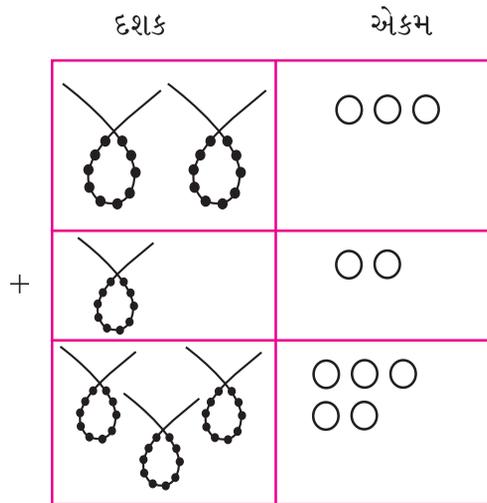
(૫)

દશક	એકમ
૩	૨
+	૫

બે અંકના વધી વગરના સરવાળા :

સમજ :

દશક	એકમ
૨	૩
૧	૨
+	૫

⇒ એકમનાં ખાનામાં આપેલા મણકાઓનો સરવાળો કરવો.

⇒ દશકનાં ખાનામાં આપેલા મણકાઓનો સરવાળો કરવો.

મહાવરો :

(૧)	દશક	એકમ
	૨	૩
+	૧	૪
<hr/>		

(૨)	દશક	એકમ
	૩	૩
+	૨	૪
<hr/>		

(૩)	દશક	એકમ
	૨	૫
+	૨	૩
<hr/>		

(૪)	દશક	એકમ
	૪	૫
+	૩	૦
<hr/>		

(૫)	દશક	એકમ
	૫	૫
+		
<hr/>		
	૩	૨

(૬)	દશક	એકમ
	૮	૫
+	૧	૪
<hr/>		

(૭)	દશક	એકમ
	૬	૭
+	૨	૧
<hr/>		

(૮)	દશક	એકમ
	૭	૧
+	૨	૭
<hr/>		

⇒ બે એકમના વધીવાળા સરવાળા :

૪	૬
+	૧ ૪
<hr/>	
૪	૬
+	૧ ૪
૫	૧૦

દશક એકમ

+

+

મહાવરો :

(૧)	૩	૫
+	૨	૬
<hr/>		

(૨)	૪	૬
+	૩	૭
<hr/>		

(૩)	૫	૮
+	૩	૯
<hr/>		

(૪)	૬	૯
+	૨	૫
<hr/>		

(૫)	૭	૫
+	૧	૬
<hr/>		

(૬)	૬	૬
+	૧	૫
<hr/>		

(૭)	૫	૭
+	૩	૬
<hr/>		

(૮)	૪	૪
+	૩	૬
<hr/>		

⇒ જે બે સંખ્યાનો સરવાળો ૦ માં દશવિલો છે, તે બે સંખ્યાને \leftrightarrow થી જોડો :

<p>૯</p> <table style="width: 100%; border: 1px solid black; border-radius: 10px;"> <tr><td>૩</td><td>૧</td></tr> <tr><td>૬</td><td>૪</td></tr> <tr><td>૮</td><td>૭</td></tr> <tr><td>૨</td><td>૫</td></tr> </table>	૩	૧	૬	૪	૮	૭	૨	૫	<p>૧૫</p> <table style="width: 100%; border: 1px solid black; border-radius: 10px;"> <tr><td>૭</td><td>૮</td></tr> <tr><td>૬</td><td>૩</td></tr> <tr><td>૩</td><td>૮</td></tr> <tr><td>૪</td><td>૫</td></tr> </table>	૭	૮	૬	૩	૩	૮	૪	૫	<p>૧૦</p> <table style="width: 100%; border: 1px solid black; border-radius: 10px;"> <tr><td>૬</td><td>૩</td></tr> <tr><td>૮</td><td>૪</td></tr> <tr><td>૭</td><td>૫</td></tr> <tr><td>૨</td><td>૧</td></tr> </table>	૬	૩	૮	૪	૭	૫	૨	૧
૩	૧																									
૬	૪																									
૮	૭																									
૨	૫																									
૭	૮																									
૬	૩																									
૩	૮																									
૪	૫																									
૬	૩																									
૮	૪																									
૭	૫																									
૨	૧																									
<p>૧૩</p> <table style="width: 100%; border: 1px solid black; border-radius: 10px;"> <tr><td>૮</td><td>૨</td></tr> <tr><td>૩</td><td>૬</td></tr> <tr><td>૭</td><td>૫</td></tr> <tr><td>૯</td><td>૪</td></tr> </table>	૮	૨	૩	૬	૭	૫	૯	૪	<p>૧૨</p> <table style="width: 100%; border: 1px solid black; border-radius: 10px;"> <tr><td>૬</td><td>૫</td></tr> <tr><td>૮</td><td>૬</td></tr> <tr><td>૩</td><td>૪</td></tr> <tr><td>૨</td><td>૧</td></tr> </table>	૬	૫	૮	૬	૩	૪	૨	૧	<p>૧૭</p> <table style="width: 100%; border: 1px solid black; border-radius: 10px;"> <tr><td>૯</td><td>૩</td></tr> <tr><td>૭</td><td>૧૩</td></tr> <tr><td>૪</td><td>૯</td></tr> <tr><td>૧૪</td><td>૧૦</td></tr> </table>	૯	૩	૭	૧૩	૪	૯	૧૪	૧૦
૮	૨																									
૩	૬																									
૭	૫																									
૯	૪																									
૬	૫																									
૮	૬																									
૩	૪																									
૨	૧																									
૯	૩																									
૭	૧૩																									
૪	૯																									
૧૪	૧૦																									
<p>૧૬</p> <table style="width: 100%; border: 1px solid black; border-radius: 10px;"> <tr><td>૧૪</td><td>૧૨</td></tr> <tr><td>૯</td><td>૫</td></tr> <tr><td>૪</td><td>૭</td></tr> <tr><td>૧૧</td><td>૨</td></tr> </table>	૧૪	૧૨	૯	૫	૪	૭	૧૧	૨	<p>૧૪</p> <table style="width: 100%; border: 1px solid black; border-radius: 10px;"> <tr><td>૭</td><td>૬</td></tr> <tr><td>૯</td><td>૪</td></tr> <tr><td>૨</td><td>૫</td></tr> <tr><td>૪</td><td>૭</td></tr> </table>	૭	૬	૯	૪	૨	૫	૪	૭	<p>૧૮</p> <table style="width: 100%; border: 1px solid black; border-radius: 10px;"> <tr><td>૯</td><td>૧૩</td></tr> <tr><td>૧૨</td><td>૭</td></tr> <tr><td>૧૧</td><td>૬</td></tr> <tr><td>૫</td><td>૯</td></tr> </table>	૯	૧૩	૧૨	૭	૧૧	૬	૫	૯
૧૪	૧૨																									
૯	૫																									
૪	૭																									
૧૧	૨																									
૭	૬																									
૯	૪																									
૨	૫																									
૪	૭																									
૯	૧૩																									
૧૨	૭																									
૧૧	૬																									
૫	૯																									

⇒ જે બે સંખ્યાનો સરવાળો ૧૦ થતો હોય તેવાં બે પાસપાસેનાં ખાનામાં રંગ પૂરો :

૧	૪	૫	૬	૭	૯
૩	૮	૨	૦	૬	૧
૬	૪	૩	૫	૫	૬
૫	૨	૧	૪	૩	૭
૦	૬	૪	૮	૨	૯
૬	૩	૯	૫	૦	૪

⇒ જે બે સંખ્યાનો સરવાળો ૧૬ થતો હોય તેવાં બે પાસપાસેનાં ખાનામાં રંગ પૂરો :

૧	૧૨	૪	૧	૫	૦
૬	૨	૩	૦	૪	૨
૭	૪	૮	૮	૬	૧૦
૩	૨	૪	૬	૭	૬
૧૧	૭	૨	૯	૮	૯
૫	૩	૪	૭	૦	૩

$$\begin{array}{r} (૬) \quad ૭ \\ - ૫ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૭) \quad ૯ \\ - ૬ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૮) \quad ૨ \\ - ૦ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૯) \quad ૫ \\ - ૪ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૧૦) \quad ૭ \\ - ૭ \\ \hline \end{array}$$

● બે અંકની સંખ્યાની દશક વગરની બાદબાકી

● દશકના સ્થાનમાં ૪ દશકમાંથી ૧ દશક બાદ કરતાં ૩ દશક મળે.

દશક	એકમ
૪	૫
- ૧	૨
૩	૩

● એકમના સ્થાનમાં ૫ એકમમાંથી ૨ એકમ બાદ કરતાં ૩ એકમ મળશે.

મહાવરો :

$$\begin{array}{r} (૧) \quad ૨૩ \\ - ૧૨ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૨) \quad ૩૭ \\ - ૧૫ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૩) \quad ૪૮ \\ - ૨૫ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૪) \quad ૭૬ \\ - ૩૪ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૫) \quad ૯૮ \\ - ૫૪ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૬) \quad ૭૮ \\ - ૬૭ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૭) \quad ૮૯ \\ - ૫૮ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૮) \quad ૬૭ \\ - ૪૨ \\ \hline \end{array}$$

⇒ બે અંકની સંખ્યાની દશકાવાળી બાદબાકી

દશક	એકમ
૪	૨
- ૧	૪

દશક	એકમ
૩	૧૨
૪	૨
- ૧	૪
૨	૮

⇒ અહીં એકમના સ્થાને ૨માંથી ૪ બાદ નહીં થાય તેથી દશકના સ્થાનેથી દશકો લેવો પડશે.

⇒ તે માટે દશકના સ્થાનમાં ૪ દશકમાંથી ૧ દશક એકમના સ્થાને લીધા. તેથી $૧૦ + ૨ = ૧૨$ એકમ થશે અને દશકના સ્થાનમાં ૩ દશક રહેશે.

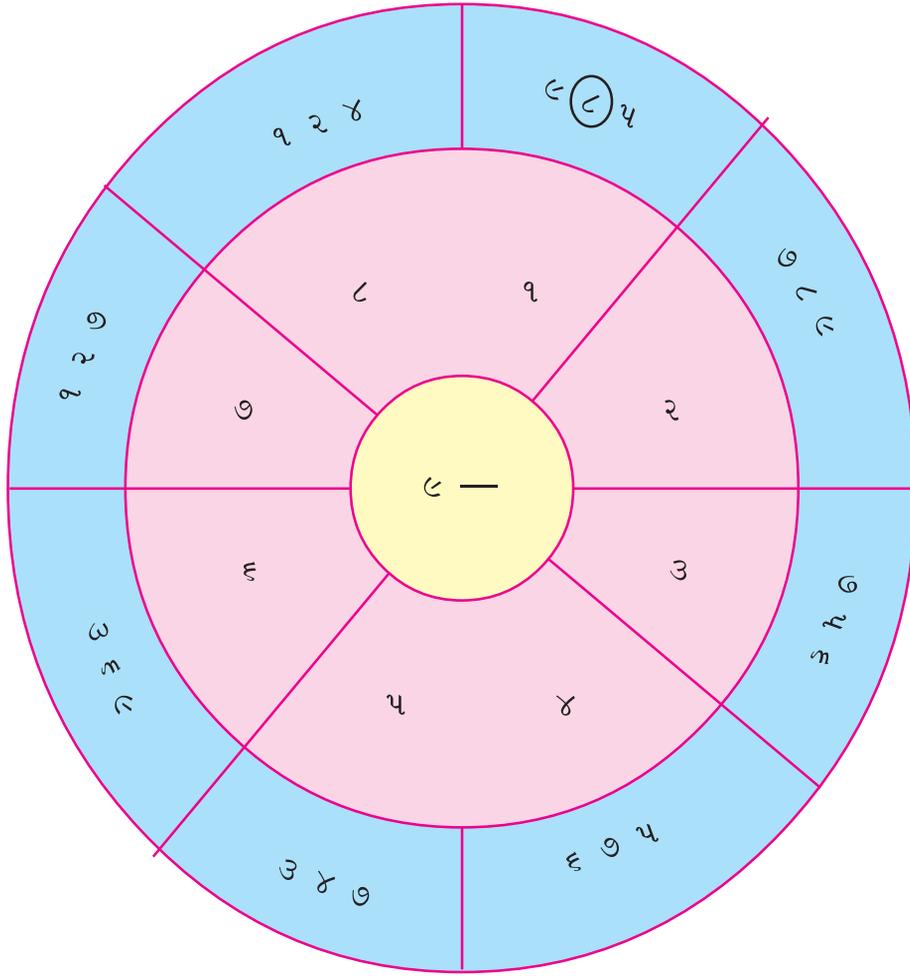
⇒ હવે એકમના સ્થાનમાં ૧૨માંથી ૪ બાદ કરતાં ૮ એકમ મળશે. દશકના સ્થાનમાં રહેલા ૩માંથી ૧ બાદ કરતાં ૨ દશક રહેશે. આમ જવાબ ૨૮ મળશે.

મહાવરો :

$$\begin{array}{r} (૧) \quad ૬૮ \\ - ૫૯ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૨) \quad ૬૪ \\ - ૨૭ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૩) \quad ૯૧ \\ - ૨૮ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૪) \quad ૫૨ \\ - ૨૯ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (૫) \quad ૯૩ \\ - ૨૭ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૬) \quad ૪૫ \\ - ૧૮ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૭) \quad ૪૫ \\ - ૨૬ \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (૮) \quad ૮૧ \\ - ૩૭ \\ \hline \end{array}$$

⇒ મૌખિક બાદબાકી કરો અને સાચા જવાબ ઉપર \bigcirc કરો :

⇒ બાદબાકી કરો અને જોડો :

$\begin{array}{r} ૯૯ \\ -૩૪ \\ \hline ૬૫ \end{array}$	$\begin{array}{r} ૮૭ \\ -૪૨ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ૭૪ \\ -૨૪ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ૬૬ \\ -૩૨ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ૫૪ \\ -૨૧ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ૪૬ \\ -૩૫ \\ \hline \end{array}$
\bigcirc ૩૪	\bigcirc ૬૫	\bigcirc ૧૧	\bigcirc ૪૫	\bigcirc ૩૩	\bigcirc ૫૦

⇒ જુઓ, સમજો અને એ મુજબ કરો :

(૧) રેખા પાસે ૩૨ જામફળ છે. તેણે ૧૪ જામફળ મનીષાને આપ્યા હોય, તો તેની પાસે કેટલાં જામફળ વધે ?

	દશક	એકમ
	૩	૨
	૩	૨
-	૧	૪
	૧	૮

□ અહીં રેખા પાસે ૩૨ જામફળ છે.

□ હવે તેણે તેમાંથી ૧૪ જામફળ મનીષાને આપ્યા.

□ અહીં રેખા પાસે જે જામફળ હતાં તેમાંથી મનીષાને આપેલા જામફળ બાદ કરતાં ૧૮ જામફળ વધશે.

(૨) દક્ષ પાસે ૫૬ ચોકલેટ છે. દક્ષ જયને ૧૮ ચોકલેટ આપે છે. તો દક્ષ પાસે કેટલી ચોકલેટ વધશે ?

	દશક	એકમ
	૫	૬
-	૧	૮

(૩) દલજીત પાસે ૫૦ રૂપિયા હતા. તેમાંથી તેણે ૩૫ રૂપિયાનો કંપાસ ખરીદ્યો. હવે દલજીત પાસે કેટલા રૂપિયા બાકી રહ્યા ?

	દશક	એકમ
	૫	૦
-	૩	૫

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

- ⇒ અઠવારિયાના દિવસો અને વર્ષના મહિના ઓળખે છે.
 ⇒ અંગ્રેજી માસના દિવસોની સંખ્યા જાણે છે.

- આપેલાં ખાનાંમાં અંગ્રેજી માસનાં નામ ફરી લખો.

અંગ્રેજી માસનાં નામ	
જાન્યુઆરી	
ફેબ્રુઆરી	
માર્ચ	
એપ્રિલ	
મે	
જૂન	
જુલાઈ	
ઓગસ્ટ	
સપ્ટેમ્બર	
ઓક્ટોબર	
નવેમ્બર	
ડિસેમ્બર	

- આપેલાં ખાનાંમાં ગુજરાતી માસનાં નામ લખો.

ગુજરાતી માસનાં નામ	
કારતક	
માગસર	
પોષ	
મહા	
ફાગણ	
ચૈત્ર	
વૈશાખ	
જેઠ	
અષાઢ	
શ્રાવણ	
ભાદરવો	
આસો	

- ⇒ ખૂટતા માસનાં નામ લખો :

જાન્યુઆરી			એપ્રિલ
મે			ઓગસ્ટ
	ઓક્ટોબર	નવેમ્બર	

- ⇒ ખૂટતા માસનાં નામ લખો :

કારતક	માગસર		
	ચૈત્ર	વૈશાખ	
	શ્રાવણ	ભાદરવો	

⇒ ખાલી જગ્યા પૂરો :

- (૧) રવિવાર પછી આવે.
 (૨) સોમવારના બે દિવસ પછી આવે.
 (૩) શનિવાર પહેલાં આવે.
 (૪) મંગળવારના ત્રણ દિવસ પહેલાં આવે.

⇒ ખૂટતી સંખ્યાઓ લખો :

૧				૬		૮		
	૧૨			૧૫			૧૯	
૨૧		૨૩				૨૭		
			૩૪					૪૦
૪૧					૪૬		૪૯	
		૫૩				૫૭		
	૬૨			૬૫				૭૦
			૭૪			૭૮		
૮૧							૮૯	
					૯૬			૧૦૦

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

⇒ ત્રણથી ચાર ચલણી નોટ અને સિક્કાની મદદથી ૧૦૦ રૂપિયા સુધીની કિંમત બતાવે છે.

⇒ જુઓ અને સમજો.

(૧) + = ₹ ૩૫

(૨) = ₹ ૩૬

(૩) + + = ₹ ૫૮

(૪) + + + = ₹ ૯૨

(૫) + = ₹ ૧૦૦

(૬) + + + = ₹ ૮૧

(૭) + = ₹ ૧૦

(૮) + + = ₹ ૩૨

⇒ કોઈની પણ મદદ લીધા વિના શું તમે આ કરી શકો છો ? આ વસ્તુઓ માટે તમારે દસ-દસ રૂપિયાની કેટલી નોટ અને એક-એક રૂપિયાના કેટલા સિક્કા જોઈએ ?

₹ ૨૦

₹ ૩૨

₹ ૫૫

⇒ નીચે નોટો અને સિક્કા ભેગા થઈ ગયા છે. ગણીને લખો કેટલાં રૂપિયા થાય ?

 = _____ રૂપિયા

 = _____ રૂપિયા

 = _____ રૂપિયા

 = _____ રૂપિયા

 = _____ રૂપિયા

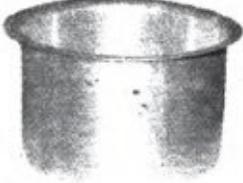
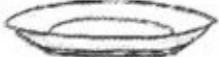
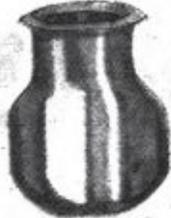

⇒ ઉપર આપેલાં ચલણી નોટો અને ચલણી સિક્કાઓનો ઉપયોગ કરી નીચે આપેલી વસ્તુઓ ખરીદવા કઈ કઈ નોટ અને સિક્કાઓ આપવાં પડે ?

મહાવરો :

⇒ બે પાત્રોમાંથી જે પાત્રમાં વધુ પ્રવાહી / પાણી સમાઈ શકે તે પાત્રનાં ચિત્ર પર ✓ કરો.

૧

ક્યાંથી જોવું ?

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 304 દ્વિપરિમાણીય (2D) આકારોની સમજ ધરાવે છે.

M 304.1 સીધી રેખાનો ઉપયોગ કરીને, ત્રુટક રેખા પરથી કાગળને કાપીને, કાગળને ગડી પાડીને વગેરે દ્વારા દ્વિપરિમાણીય (2D) આકારો બનાવે છે અને ઓળખે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

- 1.1 વિદ્યાર્થીઓ 2D અને 3Dનો ખ્યાલ વસ્તુઓથી સમજે છે.
- 1.2 વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ પેટર્ન તથા ચિત્રો દોરવાથી સમપ્રમાણતાનો ખ્યાલ સમજે છે.
- 1.3 વિદ્યાર્થીઓ વસ્તુના અડધા ભાગ વિશે સમજ કેળવે છે.

(૧) નીચેનાં ચિત્રો મેળવવા વસ્તુઓને ક્યાંથી જોવામાં આવી હશે? સાચા શબ્દની નીચે લીટી કરો.

૧. (૧) આગળથી (૨) પાછળથી (૩) ઉપરથી

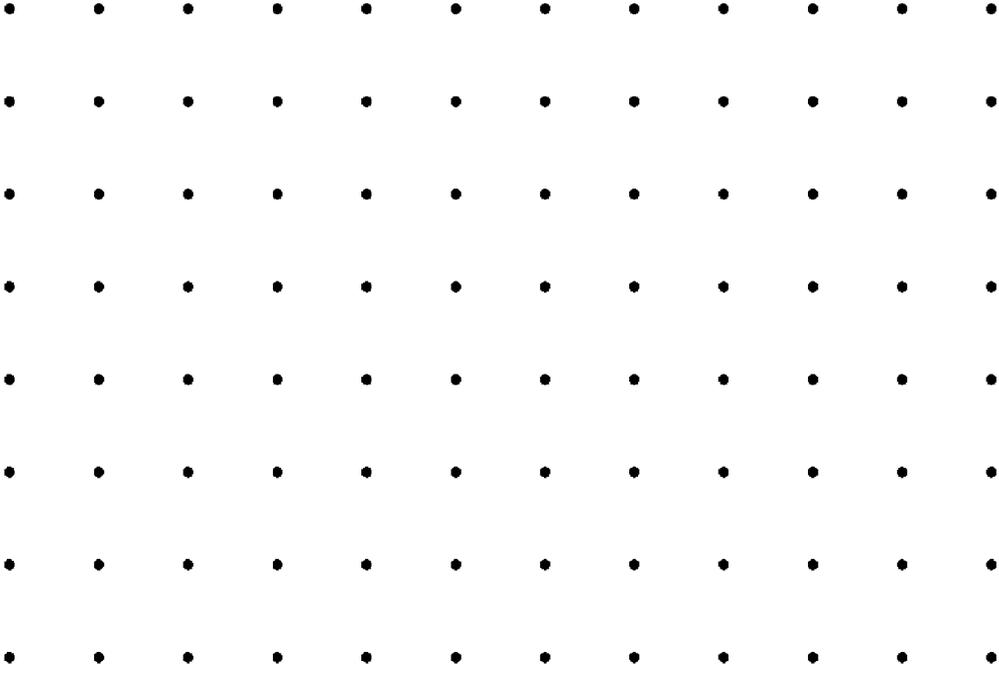
૨. (૧) સામેથી (૨) બાજુથી (૩) ઉપરથી

૩. (૧) આગળથી (૨) પાછળથી (૩) ઉપરથી

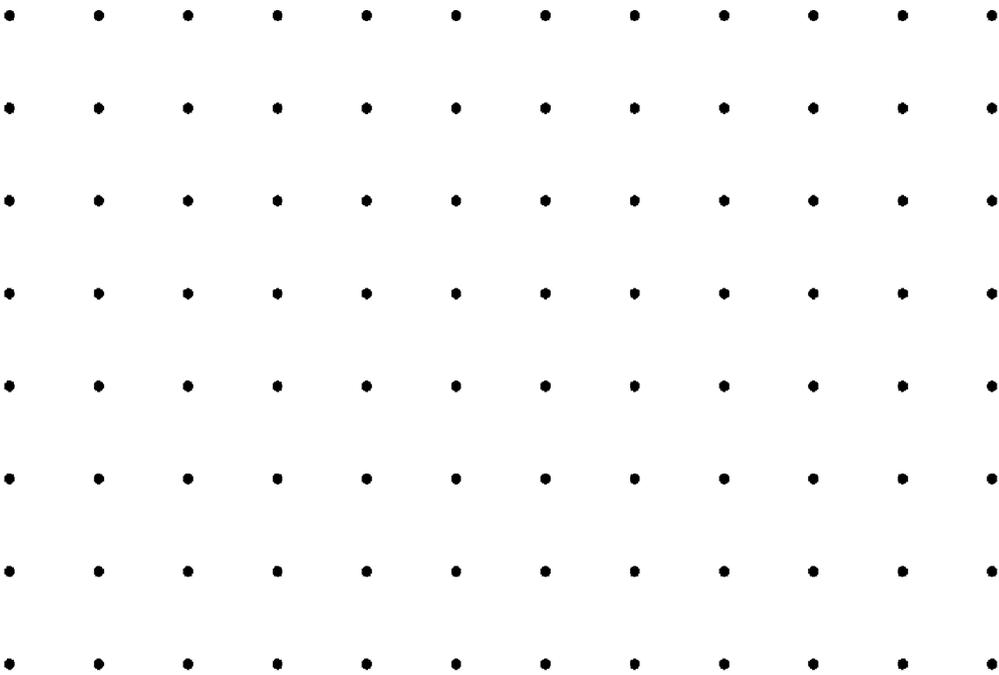
૪. (૧) આગળથી (૨) પાછળથી (૩) ઉપરથી

૫. (૧) નીચેથી (૨) ઉપરથી (૩) સામેથી

(૨) નીચે આપેલાં ટપકાંની મદદથી પેટર્ન (ડીઝાઈન) બનાવો.

(૩) નીચે આપેલાં ટપકાંને જોડીને ચોરસ અને લંબચોરસ દોરો.

(૪) નીચે આપેલાં બિંદુઓની ગોઠવણીમાં નીચેની વસ્તુઓનાં ચિત્રો દોરો.

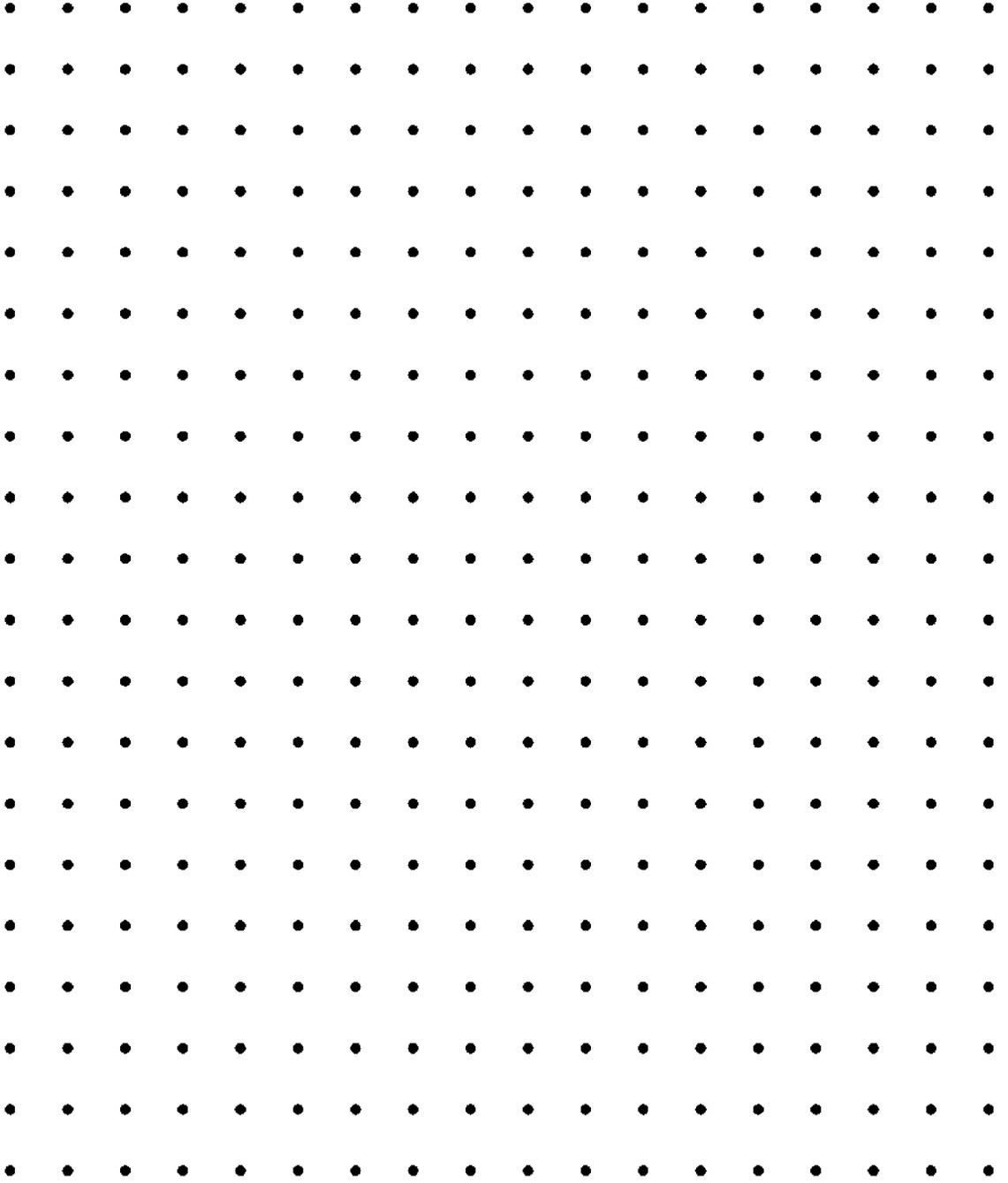
(૧) પેન્સિલ

(૨) બેટ

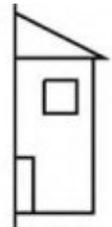
(૩) પુસ્તક

(૪) ચશ્માં

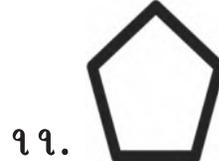
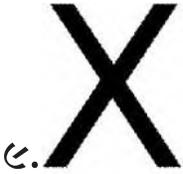
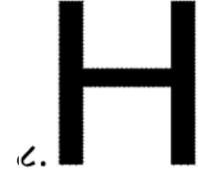
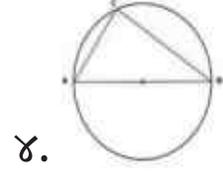
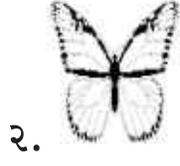
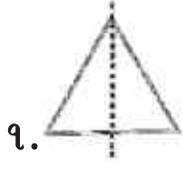
(૫) શીશી

(૫) નીચે આપેલા અડધાં ચિત્રોને અરીસામાં જુઓ અને પૂર્ણ ચિત્ર બનાવો.

(૬) નીચે આપેલા ચિત્ર નં. ૧ મુજબ બાકીનાં ચિત્રોને લીટી વડે સરખા ભાગ દોરી શકાશે?

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

• નીચે આપેલી વસ્તુઓને જોવા માટે સાચા શબ્દની નીચે લીટી કરો.

(૧) પાછળથી

(૨) ઉપરથી

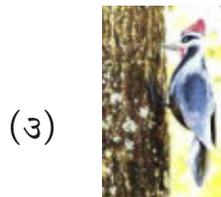
(૩) સામેથી

(૧) પાછળથી

(૨) ઉપરથી

(૩) નીચેથી

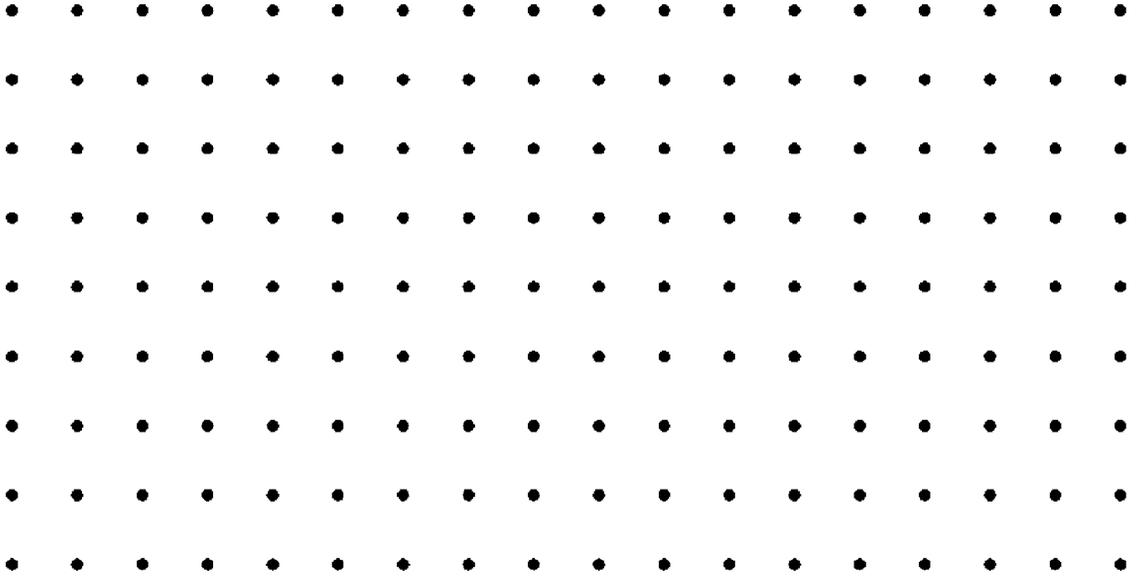

(૧) પાછળથી

(૨) ઉપરથી

(૩) સામેથી

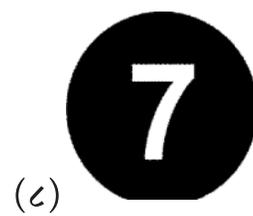
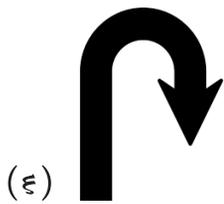
(૪) નીચે આપેલાં ટપકાંની મદદથી ત્રિકોણ અને ષટકોણ બનાવો.

(૫) નીચે આપેલાં ચિત્રોનો બીજો અડધો ભાગ દોરો.

• કયા ચિત્રને તૂટક રેખાથી વિભાજિત કરીએ તો બે સમાન ભાગ બને?

વિષયવસ્તુના મુદ્દા	વિદ્યાર્થીની શૈક્ષણિક સ્થિતિ										નિશાનીઓની કુલ સંખ્યા		
	પ્રશ્નક્રમ										×	?	✓
1.1													
1.2													
1.3													

જવાબો

૧. (૧) ઉપરથી (૨) બાજુથી (૩) આગળથી (૪) આગળથી
(૫) ઉપરથી
૨. મુક્ત જવાબ
૩. મુક્ત જવાબ
૪. મુક્ત જવાબ
૫. -
૬. -

સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનના જવાબો

૧. ઉપરથી ૨. નીચેથી ૩. સામેથી ૪. મુક્ત જવાબ ૫. મુક્ત જવાબ
૬. સમાન ભાગ ન બને ૭. સમાન ભાગ બને ૮. સમાન ભાગ ન બને

૨

સંખ્યાની ગમ્મત

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 301 ત્રણ અંકની સંખ્યા સાથે કામ કરે છે.

M 301.1 સ્થાનકિંમતનો ઉપયોગ કરીને ૯૯૯ સુધીની સંખ્યાઓ વાંચે છે અને લખે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

- 2.1 વિદ્યાર્થીઓ પોતાની આસપાસની વસ્તુઓના મોટા જથ્થાની ગણતરી ૧, ૧૦, ૧૦૦માં કરે છે.
- 2.2 વિદ્યાર્થીઓ ૯૯૯ સુધી લખે છે અને વાંચી શકે છે.
- 2.3 વિદ્યાર્થીઓ સ્થાનકિંમતની મદદથી નાની અને મોટી સંખ્યા લખી શકે છે.

(૧) ચડતા ક્રમમાં સંખ્યા લખો.

૪૭૯					૪૮૪
૬૯૬					૭૦૧
૩૩૬					૩૪૧

ઊતરતા ક્રમમાં સંખ્યા લખો.

૩૫૪					૩૪૮
૧૦૩					૯૭
૯૯૯					૯૯૩
૬૩૩					૬૨૭
૫૫૧					૫૪૫

(૨) નીચે આપેલી સંખ્યાઓને શબ્દોમાં લખો.

૧. ૩૧૩ : _____

૨. ૮૭૯ : _____

૩. ૩૪૫ : _____

૪. ૬૯૯ : _____

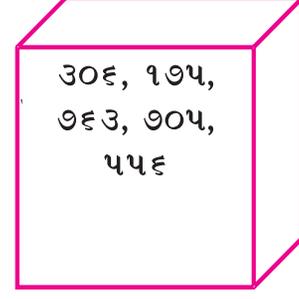
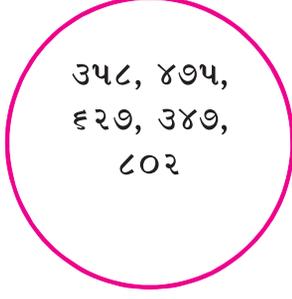
૫. ૭૦૬ : _____
૬. ૯૯૯ : _____
૭. ૨૭૬ : _____
૮. ૯૭૦ : _____
૯. ૮૮૧ : _____
૧૦. ૪૦૧ : _____

(૩) આપેલી સંખ્યામાં ૧૦ ઉમેરો.

(૪) આપેલી સંખ્યામાં ૫૦ ઉમેરો.

(૫) આપેલી સંખ્યામાં ૧૦૦ ઉમેરો.

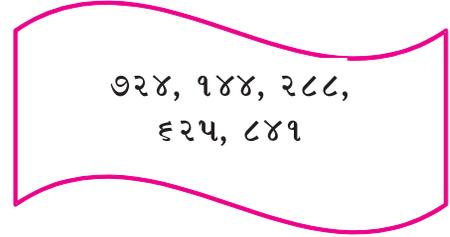
(૬) નીચે આપેલી સંખ્યાઓને ચડતા ક્રમમાં ગોઠવો.

જવાબ. _____

જવાબ. _____

(૭) નીચે આપેલી સંખ્યાઓને ઊતરતા ક્રમમાં ગોઠવો.

જવાબ. _____

જવાબ. _____

(૮) હું કોણ છું તે કહો.

૧. મારો એકમનો અંક પાંચ છે.

મારો દશકનો અંક એકમના અંક કરતાં ૨ વધુ છે.

મારો શતકનો અંક એકમના અંક કરતાં ૩ ઓછો છે.

હું કોણ છું? _____

૨. મારો એકમનો અંક આઠ છે.

મારો દશકનો અંક એકમના અંક કરતાં ૫ વધુ છે.

મારો શતકનો અંક એકમના અંક કરતાં ૨ ઓછો છે.

હું કોણ છું? _____

૩. મારો એકમનો અંક ત્રણ છે.
 મારો દશકનો અંક એકમના અંક કરતાં ૩ ઓછો છે.
 મારો શતકનો અંક એકમના અંક કરતાં ૩ વધુ છે.
 હું કોણ છું? _____

(૯) માગ્યા મુજબ રંગ કરો.

લાલ રંગ	પીળો રંગ	લીલો રંગ
૩ + ૨૦ + ૩૦૦	૬૦૦ + ૫૦ + ૦	૭ + ૨૦
બસો પંચોતેર	છસો છત્રીસ	ચારસો સોસઠ
૧૦૦ + ૨૦ + ૮	પાંચસો પાંચ	૭ + ૯૦
૦૦ + ૯	૩૦ + ૭ + ૩૦૦	નવસો દસ
બસો તેર	૭૦૦ + ૫ + ૪૦	૮૦૦ + ૯ + ૦૦
૪૦ + ૪૦૦ + ૮		

૩૨૩	૬૫૦	૨૭૫	૨૭
૫૦૫	૧૨૮	૪૬૪	૨૩૬
૯૭	૩૩૭	૯૧૦	૯
૮૦૯	૨૧૩	૭૪૫	૪૪૮

(૧૦) આપેલી સંખ્યાને સ્થાન કિંમતને આધારે વિસ્તારથી લખો.

૧. ૭૩૨ = ૭૦૦ + ૩૦ + ૨

૨. ૧૩૫ = _____

૩. ૩૯૦ = _____

૪. ૫૮૯ = _____

૫. ૬૬૬ = _____

૬. ૯૦૯ = _____

૭. ૫૭૬ = _____

૮. ૩૪૫ = _____

૯. ૮૦૦ = _____

૧૦. ૮૫૧ = _____

૧૧. ૪૫૪ = _____

૧૨. ૩૩૩ = _____

૧૩. ૬૦૦ = _____

૧૪. ૭૬૦ = _____

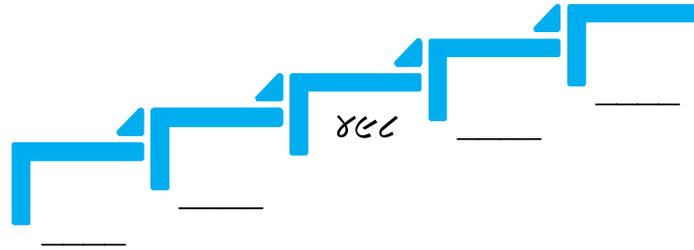
(૧૧) માગ્યા મુજબ કરો.

૧. ૯ + ૫૦ + ૮૦૦ = ૮૫૯

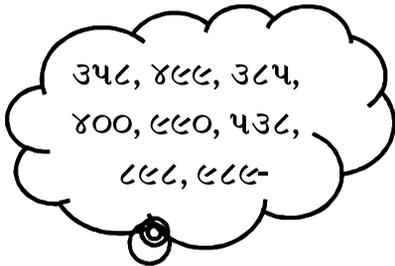
૨. ૭૦ + ૮ + ૬૦૦ = _____

૩. ૩૦ + ૫૦૦ + ૬ = _____

(૧૨) ખૂટતા પગથિયાનો ક્રમ પૂર્ણ કરો.

(૧૩) માગ્યા મુજબ જવાબ આપો.

૧. ચડતા ક્રમમાં ગોઠવો.

૨. ઊતરતા ક્રમમાં ગોઠવો.

(૧૪) નીચે આપેલી સંખ્યાને શબ્દોમાં લખો.

૧. ૬૮૯ :

૨. ૭૦૫ :

૩. ૯૬૭ :

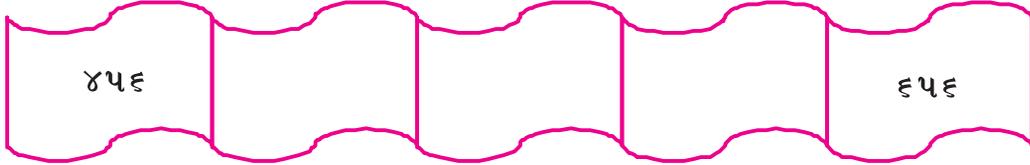
(૧૫) નીચે આપેલી સંખ્યાને સ્થાન કિંમતને આધારે વિસ્તારથી લખો.

૧. ૫૭૦ :

૨. ૮૦૯ :

૩. ૬૪૯ :

(૧૬) આપેલી સંખ્યામાં ૫૦ ઉમેરો.

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

● યોગ્ય ક્રમિક સંખ્યા લખો.

(૧)

૨૭૯						
-----	--	--	--	--	--	--

● નીચે આપેલી સંખ્યાઓને શબ્દોમાં લખો.

(૨) ૫૪૮ :

(૩) ૩૨૪ :

● નીચે આપેલી સંખ્યાઓને ચડતા ક્રમમાં ગોઠવો.

(૪)

૫૪૮, ૨૧૪,
૯૦૪, ૬૪૦,
૮૪૫

જવાબ. _____

- નીચે આપેલી સંખ્યાઓને ઊતરતા ક્રમમાં ગોઠવો.

(૫)

જવાબ. _____

- હું કોણ છું તે કહો.

(૬) મારો એકમનો અંક સાત છે.

મારો દશકનો અંક એકમના અંક કરતાં ૧ વધુ છે.

મારો શતકનો અંક એકમના અંક કરતાં ૬ ઓછો છે.

હું કોણ છું? _____

(૭) મારો એકમનો અંક ચાર છે.

મારો દશકનો અંક એકમના અંક કરતાં ચાર ઓછો છે.

મારો શતકનો અંક એકમના અંક કરતાં ચાર વધુ છે.

હું કોણ છું? _____

- આપેલી સંખ્યાને સ્થાન કિંમતને આધારે વિસ્તારથી લખો.

(૮) ૪૦૭ : _____

(૯) ૮૧૫ : _____

(૧૦) ૫૨૬ : _____

વિષયવસ્તુના મુદ્દા	વિદ્યાર્થીની શૈક્ષણિક સ્થિતિ										નિશાનીઓની કુલ સંખ્યા		
	પ્રશ્નક્રમ										×	?	✓
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
2.1													
2.2													
2.3													

જવાબો

૧.

૪૭૯	૪૮૦	૪૮૧	૪૮૨	૪૮૩	૪૮૪
૬૯૬	૬૯૭	૬૯૮	૬૯૯	૭૦૦	૭૦૧
૩૩૬	૩૩૭	૩૩૮	૩૩૯	૩૪૦	૩૪૧

૩૫૪	૩૫૩	૩૫૨	૩૫૧	૩૫૦	૩૪૯	૩૪૮
૧૦૩	૧૦૨	૧૦૧	૧૦૦	૯૯	૯૮	૯૭
૯૯૯	૯૯૮	૯૯૭	૯૯૬	૯૯૫	૯૯૪	૯૯૩
૬૩૩	૬૩૨	૬૩૧	૬૩૦	૬૨૯	૬૨૮	૬૨૭
૫૫૧	૫૫૦	૫૪૯	૫૪૮	૫૪૭	૫૪૬	૫૪૫

૨. (૧) ૩૧૩ : ત્રણસો તેર
 (૩) ૩૪૫ : ત્રણસો પિસ્તાલીસ
 (૫) ૭૦૬ : સાતસો છ
 (૭) ૨૭૬ : બસો છોત્તેર
 (૯) ૮૮૧ : આઠસો એક્યાસી
- (૨) ૮૭૯ : આઠસો ઓગણ એસી
 (૪) ૬૮૯ : છસો નેવ્યાસી
 (૬) ૬૯૯ : છસો નવ્વાણું
 (૮) ૯૭૦ : નવસો સિત્તેર
 (૧૦) ૪૦૧ : ચારસો એક
૩. ૨૫૭, ૨૪૭, ૨૩૭, ૨૨૭, ૨૧૭, ૨૦૭
 ૩૭૨, ૩૬૨, ૩૫૨, ૩૪૨
૪. ૬૭૦, ૭૨૦, ૭૭૦, ૮૨૦, ૮૭૦, ૯૨૦
 ૪૪૯, ૪૯૯, ૫૪૯, ૬૯૯
૫. ૪૮૨, ૫૮૨, ૬૮૨, ૭૮૨, ૮૮૨,
 ૩૪૬, ૪૪૬, ૫૪૬, ૬૪૬, ૭૪૬
૬. ૩૪૭, ૩૫૮, ૪૭૫, ૬૨૭, ૮૦૨, ૧૭૫, ૩૦૬, ૫૫૬, ૭૦૫, ૭૬૩
૭. ૯૯૯, ૯૯૯, ૮૦૯, ૪૪૯, ૨૫૬
 ૮૪૧, ૭૨૪, ૬૨૫, ૨૮૮, ૧૪૪
૮. ૧. ૨૭૫ ૨. ૧૮૩ ૩. ૬૦૩
૯. -
૧૦. ૨. ૧૩૫ = ૧૦૦ + ૩૦ + ૫
 ૩. ૩૯૦ = ૩૦૦ + ૯૦ + ૦

૪. $૫૮૯ = ૫૦૦ + ૮૦ + ૯$
 ૫. $૬૬૬ = ૬૦૦ + ૬૦ + ૬$
 ૬. $૯૦૯ = ૯૦૦ + ૯૦ + ૯$
 ૭. $૫૭૬ = ૫૦૦ + ૭૦ + ૬$
 ૮. $૩૪૫ = ૩૦૦ + ૪૦ + ૫$
 ૯. $૮૦૦ = ૮૦૦ + ૦૦ + ૦$
 ૧૦. $૮૫૧ = ૮૦૦ + ૫૦ + ૧$
 ૧૧. $૪૫૪ = ૪૦૦ + ૫૦ + ૪$
 ૧૨. $૩૩૩ = ૩૦૦ + ૩૦ + ૩$
 ૧૩. $૬૦૦ = ૬૦૦ + ૦૦ + ૦$
 ૧૪. $૭૬૦ = ૭૦૦ + ૬૦ + ૦$
૧૧. (૧) ૮૫૯ (૨) ૬૭૮ (૩) ૫૩૬
૧૨. ૪૯૬, ૪૯૭, ૪૯૮, ૪૯૯, ૫૦૦
૧૩. (૧) ૩૫૮, ૩૮૫, ૪૦૦, ૪૯૯, ૫૩૮, ૮૯૮, ૯૮૯, ૯૯૦
 (૨) ૯૯૦, ૯૮૯, ૮૯૮, ૫૩૮, ૪૯૯, ૪૦૦, ૩૮૫, ૩૫૮
૧૪. (૧) છસો નેવ્યાસી (૨) સાતસો પાંચ
 (૩) નવસો અડસઠ
૧૫. (૧) $૫૭૦ = ૫૦૦ + ૭૦ + ૦$
 (૨) $૮૦૯ = ૮૦૦ + ૦૦ + ૯$
 (૩) $૬૪૯ = ૬૦૦ + ૪૦ + ૯$
૧૬. ૪૫૬, ૫૦૬, ૫૫૬, ૬૦૬, ૬૫૬

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

૧. ૨૭૯, ૨૮૦, ૨૮૧, ૨૮૨, ૨૮૩, ૨૮૪
 ૨. ૫૪૮ : પાંચસો અડતાલીસ
 ૩. ૩૨૪ : ત્રણસો ચોવીસ
 ૪. ૨૧૪, ૫૪૮, ૬૪૦, ૮૪૫, ૯૦૪
 ૫. ૬૦૩, ૩૬૬, ૩૬૩, ૩૬૦, ૨૦૦
 ૬. ૧૮૭
 ૭. ૮૦૪
 ૮. $૪૦૭ = ૪૦૦ + ૦૦ + ૭$
 ૯. $૮૧૫ = ૮૦૦ + ૧૦ + ૫$
 ૧૦. $૫૨૬ = ૫૦૦ + ૨૦ + ૬$

૩

આપો અને લો

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 301 ૯૯૯થી વધે નહિ તેવા વદી વગરના તથા વદીવાળા સરવાળા કરે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

- ૩.૧ જૂથ પાડીને સરવાળા-બાદબાકી
૩.૨ સરવાળા આધારિત વ્યવહારુ કોયડાઓ

પૂર્વજ્ઞાન

- ૧ થી ૧૦૦ સુધીનું સંખ્યાજ્ઞાન
- ઓછું, વધારે, ઉમેરવું, બાદ કરવું જેવા પારિભાષિક શબ્દોની સમજ
- દસ-દસનાં જૂથની સમજ

(૧) નીચે આપેલા કોષ્ટકનો ઉપયોગ કરી પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

૯૧	૯૨	૯૩	૯૪	૯૫	૯૬	૯૭	૯૮	૯૯	૧૦૦
૮૧	૮૨	૮૩	૮૪	૮૫	૮૬	૮૭	૮૮	૮૯	૯૦
૭૧	૭૨	૭૩	૭૪	૭૫	૭૬	૭૭	૭૮	૭૯	૮૦
૬૧	૬૨	૬૩	૬૪	૬૫	૬૬	૬૭	૬૮	૬૯	૭૦
૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦
૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭	૪૮	૪૯	૫૦
૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦
૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦
૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦

૧. ૩૨ થી ૨૦ ઓછા એટલે _____
૨. ૬૫ - ૩૦ = _____
૩. ૨૨ થી ૧૨ વધારે એટલે _____
૪. ૪૮ + ૧૪ = _____
૫. ૨૦ થી ૫૦ વધારે એટલે _____
૬. ૮ માંથી ૭ બાદ કરતાં _____ મળે.
૭. ૮૬ માંથી ૨૫ બાદ કરતાં _____ મળે.
૮. ૧૭ માં ૮ ઉમેરતાં _____ થાય.

(૨) ખાલી જગ્યાઓ પૂરો.

૧. $૫૨ - \underline{\hspace{2cm}} = ૧૨$

૨. $૨૫ = \underline{\hspace{2cm}} + ૧૫$

૩. $૧૦૦ = ૫૬ + \underline{\hspace{2cm}}$

૪. $૫૩ + \underline{\hspace{2cm}} = ૭૦$

(૩) નીચેના સરવાળામાં આપેલી સંખ્યાઓનાં ભાગ પાડીને સરવાળો પૂર્ણ કરો.

$$\begin{aligned}
 ૩૩ + ૨૪ &= \boxed{} + \boxed{} + \boxed{} + \boxed{} \\
 &= \boxed{} + \boxed{} + \boxed{} + \boxed{} \\
 &= \boxed{} + \boxed{} \\
 &= \boxed{}
 \end{aligned}$$

(૪) રમકડાંની એક કંપનીએ પ્રથમ દિવસે ૩૫૦ રમકડાં બનાવ્યાં. બીજા દિવસે તેણે ૨૭૦ રમકડાં બનાવ્યાં. બધાં મળીને કંપનીએ કુલ કેટલાં રમકડાં બનાવ્યાં ?

(૫) એક દુકાનદાર પાસેથી પર્વએ ૪૨૦ પતંગ ખરીદ્યા અને બીજા દુકાનદાર પાસેથી ૧૪૭ પતંગ ખરીદ્યા તો હવે પર્વ પાસે કુલ કેટલા પતંગ થયા?

(૬) શાળાના વિદ્યાર્થીઓની નીચે મુજબની માહિતી પ્રાપ્ત થઈ છે તેના આધારે ખાલી જગ્યા પૂરો.

વિદ્યાર્થીઓ	પસંદગીનો રંગ લાલ	પસંદગીનો રંગ લીલો	કુલ
કન્યા	૨૬૭	૧૨૧	
કુમાર	૧૫૨	૨૪૩	
કુલ			

૧. શાળામાં કુમારની કુલ સંખ્યા કેટલી છે? _____
૨. શાળામાં કેટલાં બાળકોને લાલ રંગ પસંદ છે? _____
૩. શાળામાં બધા મળીને કુલ કેટલા વિદ્યાર્થીઓ છે? _____
- (૭) ૪૮ અને ૮નો સરવાળો કેટલો થાય?
- ૪૬ ૫૬ ૬૬
- (૮) શાળામાં ૧૩૭ કુમાર અને ૧૨૬ કન્યાઓ છે તો શાળામાં અભ્યાસ કરતાં તમામ બાળકોની સંખ્યા કેટલી હશે?
- ૨૬૩ ૩૬૩ ૫૧૩
- (૯) ૪૫ માંથી ૧૩ બાદ કરતાં શું મળે?
- ૩૨ ૫૮ ૨૨

વર્ગ	વિદ્યાર્થીની સંખ્યા
૧	૩૦
૨	૩૫
૩	૪૦
૪	૪૩
૫	૨૭

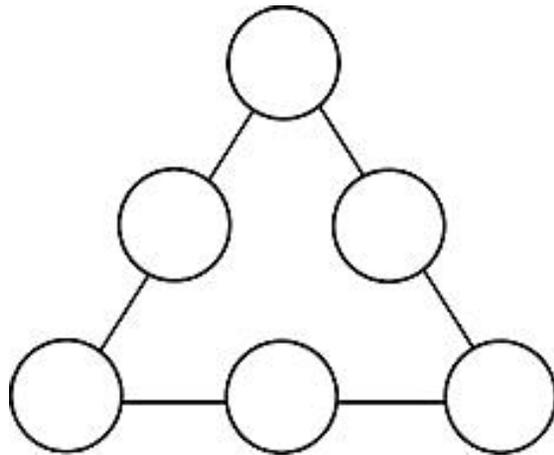
- (૧૦) ઉપર આપેલી માહિતી પરથી ધોરણ ૩ અને ૪ ના વિદ્યાર્થીઓની કુલ સંખ્યા કેટલી થાય?
- ૮૦ ૭૩ ૮૩
- (૧૧) ૮૦ માંથી કઈ સંખ્યા બાદ કરતાં ૬૩ મળે?
- ૧૭ ૨૭ ૧૩

(૧૨) ટ્રેનના એક ડબ્બામાં ૧૨૨ લોકો બેઠા છે. બીજા ડબ્બામાં તેના કરતાં ૧૦ લોકો વધુ બેઠા છે તો બન્ને ડબ્બામાં થઈ કુલ કેટલા લોકો બેઠા છે?

(૧૩) ૧૨૩ અને તેને ઊલટાવીને બનતી સંખ્યાનો સરવાળો કેટલો થાય?

(૧૪) ૨૪૫ માં ત્રણ અંકની નાનામાં નાની સંખ્યા ઉમેરતાં કઈ સંખ્યા મળે?

(૧૫) વર્તુળમાં ૨, ૪, ૬, ૮, ૧૦ અને ૧૨ને એવી રીતે ગોઠવો કે જેથી દરેક બાજુનો સરવાળો ૨૪ થાય.

(૧૬)

ધોરણ	કુમાર	કન્યા	કુલ
૧ થી ૫	‡	૩૬	

- ‡ = વિદ્યાર્થી

- ધોરણ-૧ થી ૫ માં કન્યાઓની સંખ્યા કુમાર કરતાં ૧૫ ઓછી છે.

- ધોરણ-૧ થી ૫ માં કુલ કેટલા વિદ્યાર્થી છે? _____

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

(૧) ૭૮ થી ૧૨ ઓછા એટલે?

 ૭૬ ૬૬ ૯૦

(૨) ૫ થી ૪૨ વધારે એટલે કઈ સંખ્યા?

 ૪૭ ૩૭ ૯૨(૩) $૨૬ + ૪૪ = ૨૦ + ૬ + ૪૦ + ૪$

$$= ૨૦ + ૪૦ + ૬ + ૪$$

તો $૩૭ + ૪૧ = ૩૦ + ૭ + ૪૦ + ૧ =$ _____

(૪) ૪૮ એટલે

૧૦	૧૦	૧૦	૧૦	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧	૧
----	----	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---

તો ૩૪ એટલે નીચેનામાંથી કયું સાચું બને?

 ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧ ૧ ૧ ૧ ૧૦ ૧૦ ૧ ૧ ૧ ૧

(૫) ૩૭

+ ૨૩

 ૬૦ ૭૦ ૫૧૦

• માગ્યા મુજબ કરો.

(૬) એક બસમાં ૬૫ લોકો બેઠાં છે. બીજી બસમાં ૭૩ લોકો બેઠાં છે તો બંને બસમાં કુલ મળીને કેટલાં લોકો બેઠાં છે?

(૭) રમેશભાઈએ ઘરના વાડાની તૂટેલી દીવાલ માટે પહેલી વખત ૧૬૦ ઈંટો અને બીજી વખત ૧૫૦ ઈંટો મંગાવી તો દીવાલ બનવવા કુલ કેટલી ઈંટો વપરાઈ હશે?

(૮) $\begin{array}{c} \boxed{10 + 20} \\ \bullet \quad \bullet \end{array} + \begin{array}{c} \boxed{80 + 30} \\ \bullet \quad \bullet \end{array} + \begin{array}{c} \boxed{25 + 15} \\ \bullet \quad \bullet \end{array} + \begin{array}{c} \boxed{7 + 29} \\ \bullet \quad \bullet \end{array} = \underline{\hspace{2cm}}$

(૯) નીચે આપેલાં કાર્ડ્સને અને ઉદાહરણ મુજબ અલગ અલગ અન્ય રીતે ગોઠવી બતાવો.

$\boxed{130} \quad \boxed{100} \quad \boxed{30} \quad \boxed{+} \quad \boxed{-} \quad \boxed{=}$

દા.ત. (૧) $\boxed{100} \quad \boxed{+} \quad \boxed{30} \quad \boxed{=} \quad \boxed{130}$

(૨) _____

(૩) _____

(૪) _____

(૧૦) નીચે આપેલી માહિતીનો અભ્યાસ કરી પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

ક્રમ	વિગત	આંબાનાં વૃક્ષ	જામફળનાં વૃક્ષ
૧	રામજીભાઈની વાડી	૧૩૦	૧૫૭
૨	રમજાનભાઈની વાડી	૨૪૩	૩૦૮

- રામજીભાઈની વાડીમાં કુલ કેટલાં વૃક્ષ છે? _____

- રામજીભાઈ અને રમજાનભાઈની વાડીમાં બધાં મળીને કુલ કેટલાં જામફળનાં વૃક્ષ છે? _____

- રમજાનભાઈની વાડીમાં ફળનાં વૃક્ષ રામજીભાઈની વાડી કરતાં વધારે છે કે ઓછા? _____

વિદ્યાર્થીની શૈક્ષણિક સ્થિતિ													
વિષયવસ્તુના મુદ્દા	પ્રશ્નક્રમ										નિશાનીઓની કુલ સંખ્યા		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	×	?	✓
3.1													
3.2													

જવાબો

(૧) ૧. ૧૨ ૨. ૩૫ ૩. ૩૪ ૪. ૬૨ ૫. ૭૦

૬. ૧ ૭. ૬૧ ૮. ૨૫

(૨) ૧. ૪૦ ૨. ૧૦ ૩. ૪૪ ૪. ૧૭

(૩) $૩૦ + ૩ + ૨૦ + ૪$

$૩૦ + ૨૦ + ૩ + ૪$

$૫૦ + ૭$

૫૭

(૪) ૬૨૦ (૫) ૫૬૭

(૬) ૧. ૩૯૫ ૨. ૪૧૯ ૩. ૭૮૩

(૭) ૫૬ (૮) ૨૬૩ (૯) ૩૨ (૧૦) ૮૩ (૧૧) ૧૭

(૧૨) ૨૫૪ (૧૩) ૪૪૪ (૧૪) ૩૪૫ (૧૫) - (૧૬) ૮૭

સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનના જવાબો

(૧) ૬૬ (૨) ૪૭ (૩) $૩૦ + ૪૦ + ૭ + ૧$

(૪)

(૫) ૬૦ (૬) ૧૩૮ (૭) ૩૧૦ (૮) ૭૯

(૯) ૨. $૩૦ + ૧૦૦ = ૧૩૦$, ૩. $૧૩૦ - ૩૦ = ૧૦૦$, ૪. $૧૩૦ - ૧૦૦ = ૩૦$

(૧૦) ૧. ૨૮૭, ૨. ૪૬૫, વધારે

૪

લાંબું અને ટૂંકું

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 305 સેમી અને મીટર જેવા પ્રમાણિત એકમોનો ઉપયોગ કરીને લંબાઈ અને અંતરનો અંદાજ લગાવે છે. તેમજ તેમની વચ્ચેનો સંબંધ ઓળખે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

- 4.1 બિનપ્રમાણિત એકમોનો ઉપયોગ કરીને બાળકો પોતાની આજુબાજુની વસ્તુઓને જુદી-જુદી રીતે માપે અને અંદાજિત માપન કરે.
- 4.2 લંબાઈ માપનનાં સાધનોની મદદથી વસ્તુની લંબાઈ માપે.
- 4.3 મીટરના સંદર્ભમાં લંબાઈ કે અંતરનું અનુમાન કરે અને ચકાસે.

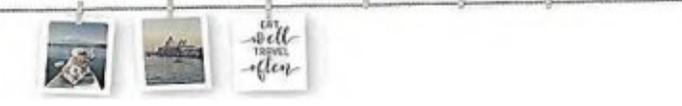
પૂર્વજ્ઞાન

- બિનપ્રમાણિત એકમોની સમજ
- લંબાઈ માપનની સમજ
- દસ-દસનાં જૂથની સમજ

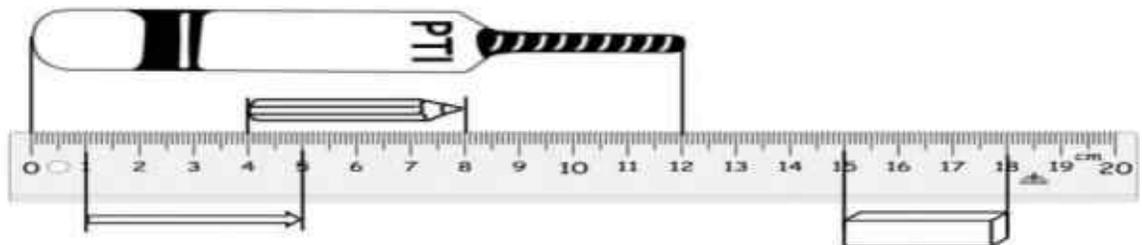
(૧) માગ્યા મુજબ જવાબ આપો.

૧. તમારા વર્ગખંડના દરવાજાની ઊંચાઈ કેટલા વેંત હશે? _____

૨. આપેલ અભરાઈ પર કેટલી બરણી ગોઠવાઈ શકે? _____

૩. આ તાર પર આપેલ ચિત્રો મુજબનાં કેટલાં ચિત્રો લટકાવી શકાય? _____

(૨) સેન્ટિમીટરમાં લંબાઈ માપો.

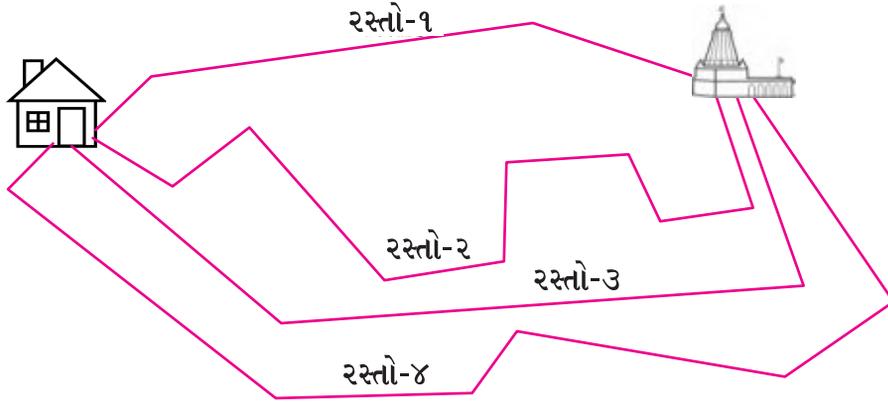

૧. બેટની લંબાઈ સેમી છે.
 ૨. પેન્સિલની લંબાઈ સેમી છે.
 ૩. રબર કરતાં તીર સેમી વધુ લાંબું છે.
- (૩) ચિત્રમાં આપેલી વસ્તુની લંબાઈનું અનુમાન કરી લખો અને ત્યારબાદ માપપટ્ટી વડે માપી તમારું અનુમાન ચકાસો.

	વસ્તુ/શરીરનાં અંગ	અંદાજિત માપ	વાસ્તવિક માપ
	હાથની લંબાઈ સેમી સેમી
	ફોકની લંબાઈ સેમી સેમી
	હાથના અંગુઠા વચ્ચેની લંબાઈ સેમી સેમી
	છોકરીની ઊંચાઈ સેમી સેમી

ચિત્રમાં હાથ અને પગ બંનેમાં લાંબું શું છે?

- (૪) તમારા ઘરથી મંદિર સુધી પહોંચવાના ચાર અલગ-અલગ રસ્તા આપેલ છે. તમે કહી શકશો કે સૌથી ટૂંકો રસ્તો અને સૌથી લાંબો રસ્તો કયો છે?

૧. સૌથી ટૂંકો રસ્તો -
 ૨. સૌથી લાંબો રસ્તો -
- (૫) એક મીટર લંબાઈની લાકડી તૈયાર કરો.
સાધન : પાતળી લાકડી, મીટરપટ્ટી, પેન્સિલ.
પ્રવૃત્તિ : બનાવેલ મીટર લાકડીનો ઉપયોગ કરી નીચેની વસ્તુઓનું માપન કરી કોષ્ટકમાં ✓ની નિશાની કરો.

વસ્તુનું નામ	૧ મીટર કરતાં વધારે	૧ મીટર કરતાં ઓછી
તમારા મિત્રના શર્ટની લંબાઈ		
તમારા મિત્રના હાથની લંબાઈ		
તમારા મિત્રની લંબાઈ		
તમારા દફતરની લંબાઈ		

(૬) તમારા મિત્રોની મદદથી નીચે મુજબની વસ્તુઓ આપેલા ચિત્ર પ્રમાણે જમીન પર ગોઠવો અને નીચેનું કોષ્ટક પૂર્ણ કરો.

વસ્તુનું નામ	૧ મીટર કરતાં વધારે લંબાઈ/ ઓછી લંબાઈ	૧ મીટર કરતાં કેટલા સેમી વધારે કે ઓછી
ગણિતનાં ૫ પુસ્તકને ગોઠવતા તેની કુલ લંબાઈ		
દસ પેન્સિલને ગોઠવતાં તેની કુલ લંબાઈ		
ચાર કંપાસ બોક્સને ગોઠવતાં તેની કુલ લંબાઈ		
સાત માપપટ્ટીને ગોઠવતાં તેની કુલ લંબાઈ		

(૭) નકશામાંથી શોધો.

સરદાર પટેલ સ્ટેડિયમ

- લાલદરવાજાથી સરદાર પટેલ સ્ટેડિયમ- ૪ કિમી
- લાલદરવાજાથી કાલુપુર રેલ્વે સ્ટેશન- ૨ કિમી
- કાલુપુર રેલ્વે સ્ટેશનથી સરદાર પટેલ સ્ટેડિયમ- ૬ કિમી

૧. કાલુપુર રેલ્વે સ્ટેશનથી સરદાર પટેલ સ્ટેડિયમ નજીક કે લાલદરવાજા? _____

૨. લાલદરવાજાથી વધારે નજીક શું છે? ગીતામંદિર કે સરદાર પટેલ સ્ટેડિયમ? _____

(૮) ચિત્ર જોઈ જવાબ આપો.

૧. આપેલા ચિત્રમાં સૌથી ઊંચું શું છે? _____
૨. ચિત્રમાં સૌથી ઓછી ઊંચાઈ કોની છે? _____
૩. કારની ઊંચાઈ ૨ મીટર હોય તો વૃક્ષની ઊંચાઈ કેટલી હશે? _____
૪. બિલ્ડિંગની ઊંચાઈ કેટલી હશે? _____

(૯) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી '✓' ની નિશાની કરો.

૧. જો તમારી એક આંગળીની લંબાઈ એક નાની પેન્સિલ બરાબર હોય, તો ગણિતના પુસ્તકની લંબાઈ કેટલી હશે?

એક નાની પેન્સિલ

પાંચ નાની પેન્સિલ

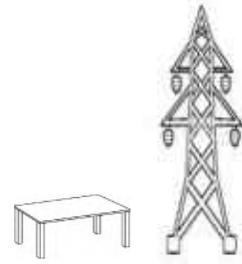
પચાસ નાની પેન્સિલ

૨. આપેલા ચિત્રમાં જો ટેબલ ૧ મીટર ઊંચું હોય તો વીજળીના થાંભલાની ઊંચાઈ કેટલી હોઈ શકે?

૨ મીટર

૪ મીટર

૭ મીટર

૩. વાંદરો, હાથી, ગાય અને ઘોડાની પૂંછડીમાંથી સૌથી નાની પૂંછડી કોની હશે?

ગાય

વાંદરો

હાથી

૪. ૨ સેમી ચિત્રના આધારે મોટી પેન્સિલની લંબાઈ આશરે કેટલી હશે?

૬ સેમી કરતાં વધારે

૧૦ સેમી કરતાં વધારે

૫ સેમી કરતાં ઓછી

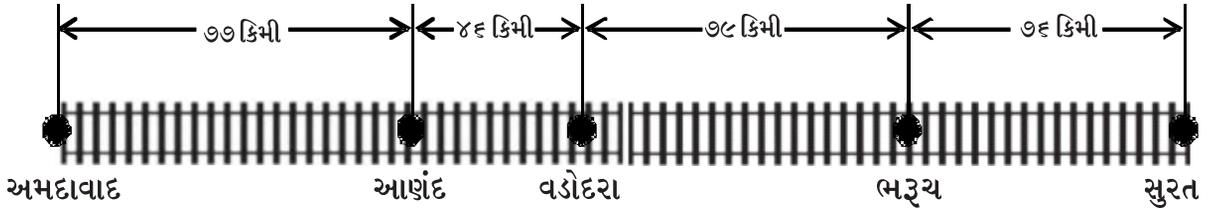
૫. નીચેનામાંથી કોની ઊંચાઈ મીટરમાં હશે?

કેળાની લંબાઈ

૩ વર્ષના બાળકની ઊંચાઈ

માતાની સાડીની લંબાઈ

(૧૦) નકશાના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

૧. તમારે અમદાવાદથી સુરત જવું હોય તો કેટલા કિમીની મુસાફરી કરવી પડશે?

૨. આણંદથી વધારે નજીક કયું શહેર છે?

૩. સુરત અને અમદાવાદની વચ્ચે કયાં-કયાં શહેર આવેલાં છે?

૪. ભરૂચથી ૧૨૫ કિમી અંતરે કયું શહેર આવેલું છે?

૫. વડોદરાથી વધારે દૂર કયું શહેર આવેલું છે? કેટલા કિમી?

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વશ્રાહી મૂલ્યાંકન

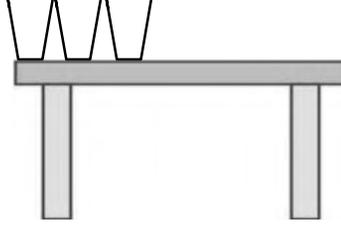
• સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી '✓' ની નિશાની કરો.

(૧) ટેબલની ધાર પર કેટલા ગ્લાસ ગોઠવી શકાશે?

૫ ગ્લાસ

૭ ગ્લાસ

૪ ગ્લાસ

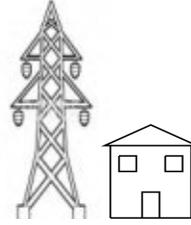

(૨) થાંભલાની ઊંચાઈ ૪ મીટર હોય તો ઘરની ઊંચાઈ કેટલી હશે?

૨ મીટર

૩ મીટર

૪ મીટર

(૩) નીચેનામાંથી કોની લંબાઈ આખી પેન્સિલ જેટલી હશે?

તમારા હાથની લંબાઈ

કંપાસ પેટી

કૂતરાની પૂંછડી

(૪) જો એક ગ્લાસની ઊંચાઈ એક આખી પેન્સિલ બરાબર છે તો માટલાની ઊંચાઈ કેટલી થાય?

એક પેન્સિલ બરાબર

ત્રણ પેન્સિલ બરાબર

દશ પેન્સિલ બરાબર

(પ) અમદાવાદ અને ભૂજ વચ્ચે ધાંગધ્રા આવેલું છે તો નીચેનામાંથી કોનું અંતર વધારે છે?

અમદાવાદથી ધાંગધ્રા

અમદાવાદથી ભૂજ

ભૂજથી ધાંગધ્રા

(દ) બંગડીની પહોળાઈ ૪ સેમી હોય તો ચોકલેટની લંબાઈ કેટલી થાય? _____

(૭) ચોકલેટની લંબાઈ કરતાં બોલપેનની લંબાઈ કેટલી વધારે છે? _____

(૮) જોડકાં જોડો.

	અ			બ
૧	ટેબલ લંબાઈ		૧	૫ સેમી
૨	મોબાઈલ ફોનની લંબાઈ		૨	૧૫ સેમી
૩	તમારી આંગળીની લંબાઈ		૩	૧૦૦ મીટર કે તેથી વધુ
૪	તમારા ઘરથી શાળાનું અંતર		૪	૨ મીટર
૫	કંપાસપેટીની માપપટ્ટીની લંબાઈ		૫	૧૬ સેમી

(૯) નીચે આપેલ જગ્યા પર તમારો હાથ દોરો અને દરેક આંગળીની લંબાઈ માપી લખો.

વિદ્યાર્થીની શૈક્ષણિક સ્થિતિ													
વિષયવસ્તુના મુદ્દા	પ્રશ્નક્રમ										નિશાનીઓની કુલ સંખ્યા		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	×	?	✓
4.1													
4.2													
4.3													

જવાબો

- (૨) ૧. ૧૨ સેમી ૨. ૪ સેમી ૩. ૧ સેમી
- (૪) ૧. રસ્તો-૧ ૨. રસ્તો-૪
- (૫) - (૬) -
- (૭) ૧. લાલદરવાજા ૨. ગીતા મંદિર
- (૮) ૧. બિલ્ડિંગ ૨. કાર ૩. - ૪. -
- (૯) ૧. પાંચ નાની પેન્સિલ ૨. ૪ મીટર ૩. હાથી ૪. ૬ સેમી કરતાં વધારે
૫. માતાની સાડીની લંબાઈ
- (૧૦) ૧. ૨૭૮ કિમી ૨. વડોદરા ૩. આણંદ, વડોદરા, ભરૂચ ૪. આણંદ
૫. સુરત, ૧૫૫ કિમી

સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનના જવાબો

- (૧) ૭ ગ્લાસ (૨) ૨ મીટર (૩) કંપાસપેટી (૪) ત્રણ પેન્સિલ બરાબર
- (૫) અમદાવાદથી ભૂજ (૬) ૩ સેમી (૭) ૫ સેમી (૮) (૧-૪), (૨-૫), (૩-૧), (૪-૩), (૫-૨)
- (૯) -

૫

આકાર અને માત

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 304 દ્વિપરિમાણીય (2D)આકારોની સમજ ધરાવે છે.

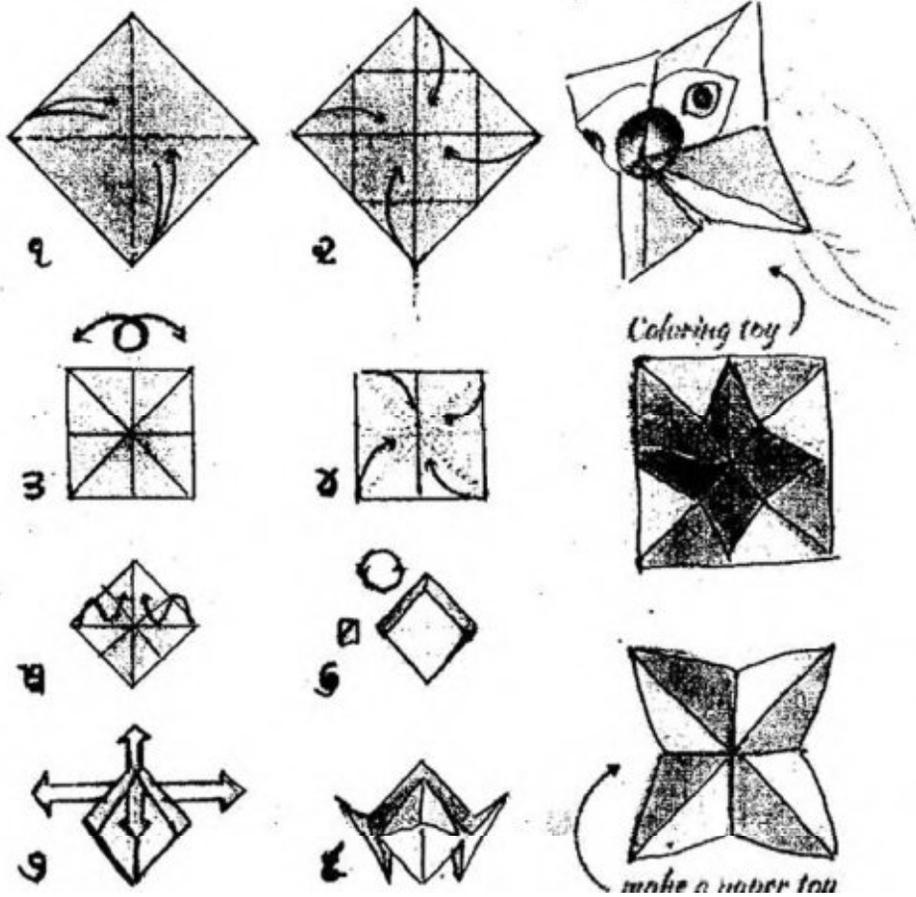
વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

- 5.1 કાગળની ગડી કરી દ્વિપરિમાણીય આકારો બનાવે.
- 5.2 ધાર, ખૂણાઓ અને વિકર્ણોની સંખ્યાના આધારે દ્વિપરિમાણીય આકારોનું વર્ણન કરે.
- 5.3 આપેલા વિસ્તારમાં જગ્યા છોડ્યા વગર આપેલ આકારની લાદી ગોઠવે.

પૂર્વજ્ઞાન

- કાગળ પર ચોક્કસ રીતે ગડી કરવાનું કૌશલ્ય
- સાદા ભૌમિતિક આકારોની સમજ
- સરખામણીની સમજ
- ગોઠવણીનું કૌશલ્ય

(૧) ફિંગર ટોય - Finger Toy બનાવો.

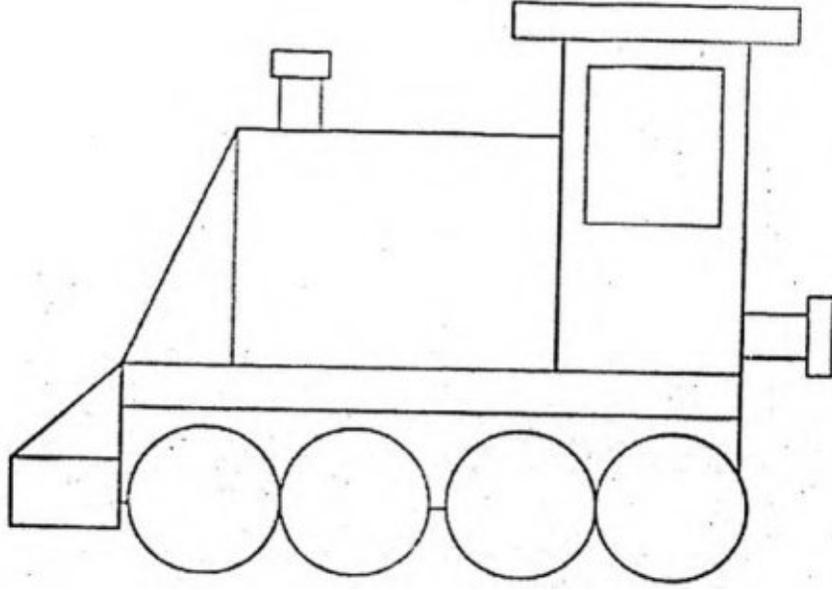
(૨) આપેલ સૂચનાઓનું પાલન કરી રેલ્વે એન્જિનમાં રંગ પૂરો.

ત્રિકોણ : લાલ

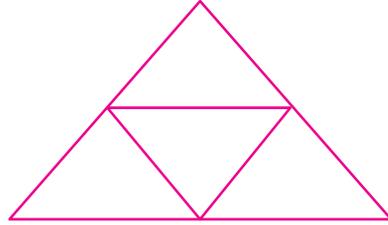
ચોરસ : પીળો

વર્તુળ : લીલો

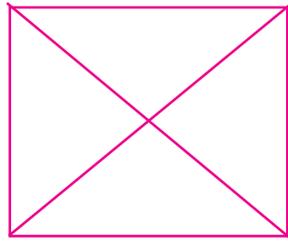
લંબચોરસ : વાદળી

(૩) આપેલ આકૃતિમાં ત્રિકોણની ગણતરી કરો.

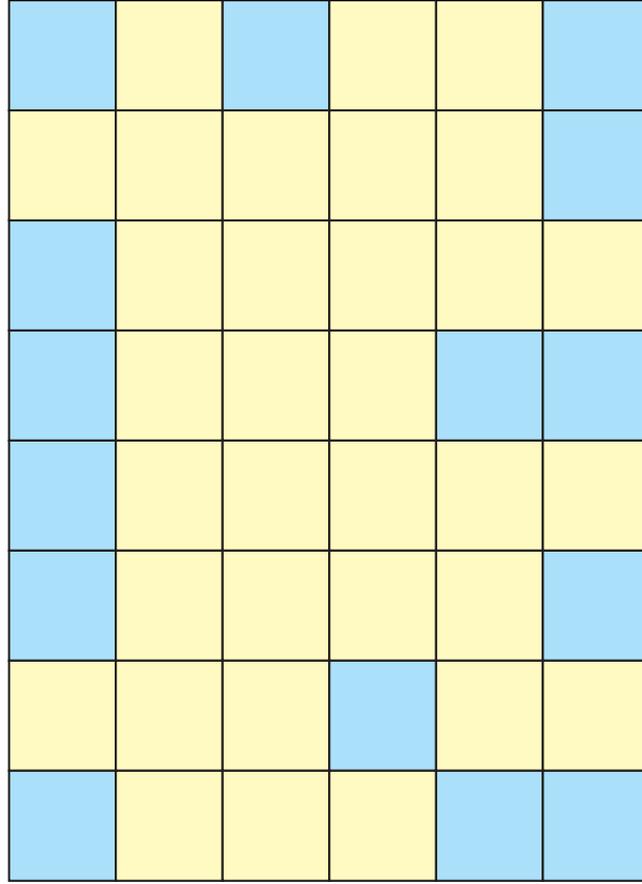

૧. કુલ ત્રિકોણની સંખ્યા _____

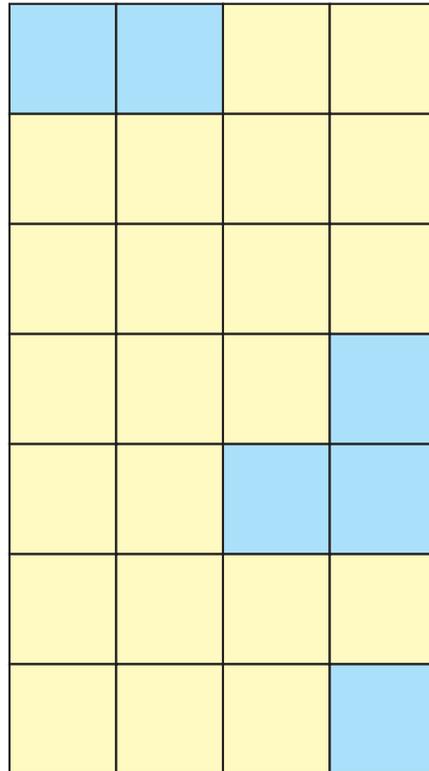

૨. કુલ ત્રિકોણની સંખ્યા _____

(૪) આપેલ આકૃતિઓમાં છાયાંકિત ભાગમાં સૌથી મોટા માપનો લંબચોરસ દોરો. (ખાનાંની સંખ્યા ધ્યાને લેવી.)

૧. સૌથી મોટા લંબચોરસમાં સમાયેલ નાના ચોરસની સંખ્યા = _____

૨. સૌથી મોટા લંબચોરસમાં સમાયેલ નાના ચોરસની સંખ્યા = _____

(પ) આપેલ વસ્તુઓમાં ધાર અને ખૂણાઓની સંખ્યા લખો.

ક્રમ	વસ્તુનું નામ	ધારની સંખ્યા	ખૂણાઓની સંખ્યા
૧	ઈંટ		
૨	વાહનના ટાયર		
૩	જોકરની ટોપી		
૪	નળાકાર ડબ્બો		
૫	બ્લોકબોર્ડ		

(દ) આપેલ ૭ ટુકડાના ટેનગ્રામ પરથી નીચે આપેલા આકારો બનાવો.

(૧)

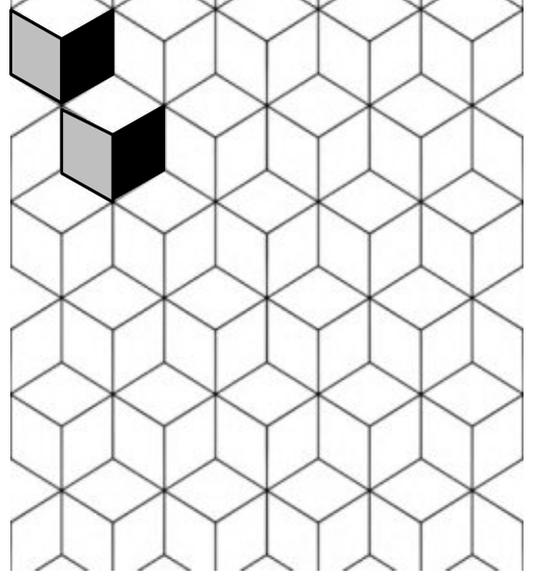
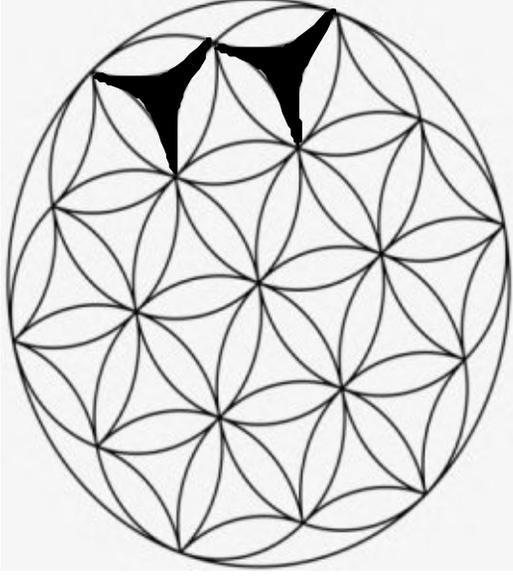

(૨)

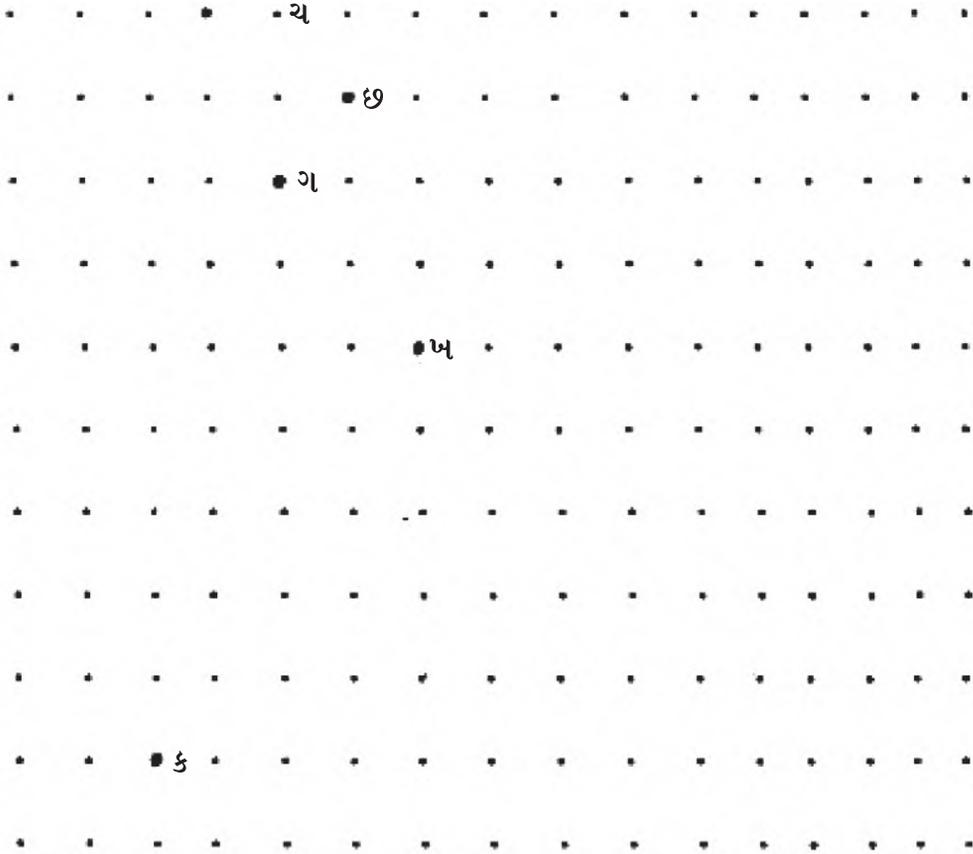

(૩)

(૭) દર્શાવ્યા મુજબ રંગ પૂરી પેટર્ન પૂર્ણ કરો.

(૮) સૂચના મુજબ કરો.

૧. બિંદુ 'ક'થી જમણી તરફ ચાર બિંદુ અને ત્યાંથી ઉપર તરફ પાંચ બિંદુ સુધી સીધી લીટી દોરો.
૨. બિંદુ 'ખ'થી ડાબી બાજુ ચાર બિંદુ અને ત્યાંથી નીચે તરફ પાંચ બિંદુ સુધી સીધી લીટી દોરો.
૩. બિંદુ 'ગ' અને 'ખ'ને જોડતી લીટી દોરો. દોરેલી લીટી જેવી જ લીટી 'ગ'ની ડાબી બાજુ દોરો.

૪. બિંદુ 'ગ' અને 'ચ'ને જોડતી સીધી લીટી દોરો.

૫. બિંદુ 'ચ' અને 'છ'ને જોડતી સીધી લીટી દોરો.

૬. બિંદુ 'છ'ની ડાબી તરફ બે બિંદુ સુધી સીધી લીટી દોરો.

૭. કયું ચિત્ર દોરાયું? તે નક્કી કરો. આ ચિત્રમાં કયા-કયા આકારો દોરાયા તે નક્કી કરો.

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

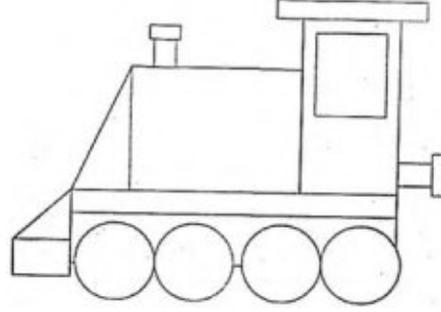
- આપેલા ચિત્રમાં વપરાયેલા ચોરસ, લંબચોરસ, ત્રિકોણ અને વર્તુળની સંખ્યા ગણો અને લખો.

(૧) = _____

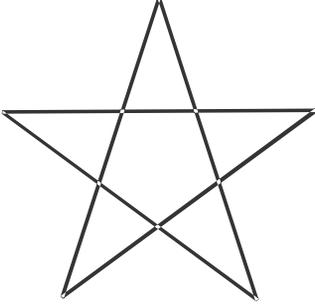
(૨) = _____

(૩) = _____

(૪) = _____

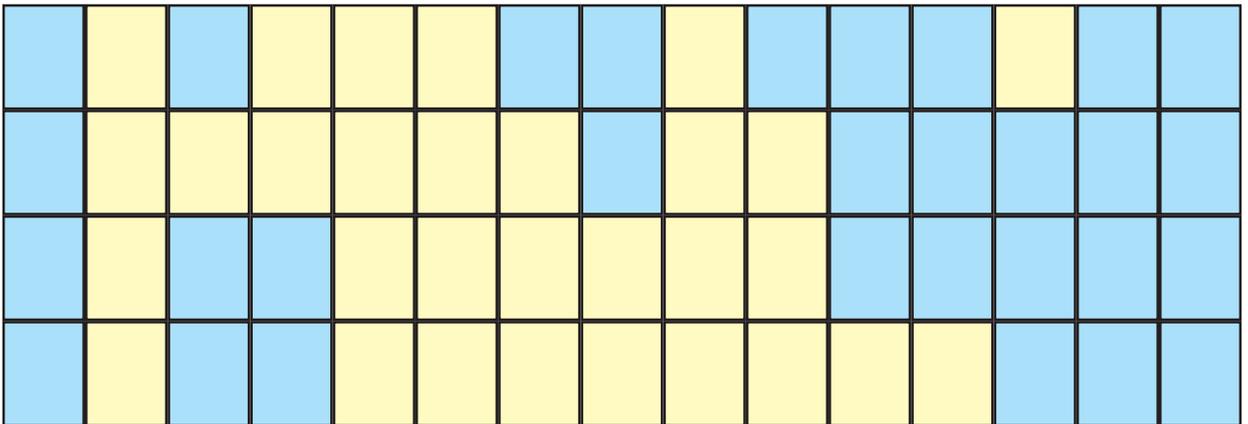

- આપેલ આકૃતિમાં કેટલા ત્રિકોણ મળી શકે તે ગણો અને લખો.

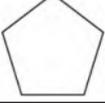
(૫) ત્રિકોણની સંખ્યા =

- આપેલ આકૃતિમાં છાયાંકિત ભાગમાં બનતો મોટામાં મોટો લંબચોરસ દોરો (ખાનાની સંખ્યાને ધ્યાનમાં લઈને) તેમાં સમાયેલ નાના ચોરસ ગણો.

(૬) મોટામાં મોટા લંબચોરસમાં સમાયેલ નાના ચોરસની સંખ્યા =

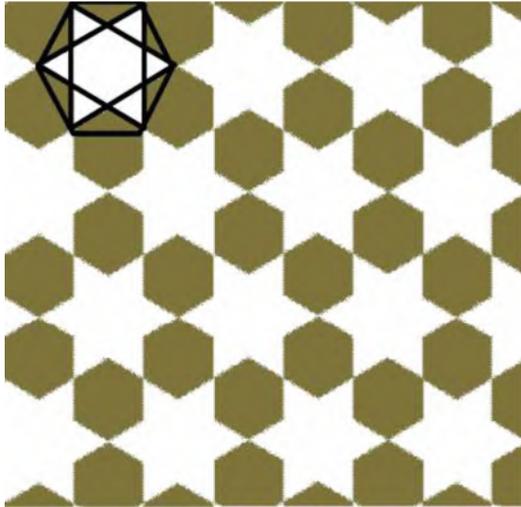
(૭) આપેલી આકૃતિઓમાં ધાર તથા ખૂણાઓની સંખ્યા.

ક્રમ	આકાર	ધાર તથા ખૂણાની સંખ્યા
૧.		<ul style="list-style-type: none"> • ધારની સંખ્યા = • ખૂણાઓની સંખ્યા =
૨.		<ul style="list-style-type: none"> • ધારની સંખ્યા = • ખૂણાઓની સંખ્યા =
૩.		<ul style="list-style-type: none"> • ધારની સંખ્યા = • ખૂણાઓની સંખ્યા =
૪.		<ul style="list-style-type: none"> • ધારની સંખ્યા = • ખૂણાઓની સંખ્યા =

(૮) આપેલા ૭ ટુકડાના ટેનગ્રામ પરથી આપેલ આકાર બનાવો. આપેલ આકારમાં ટુકડાઓની ગોઠવણી દર્શાવી તેને યોગ્ય ક્રમ આપો.

(૯) નમૂનામાં દર્શાવ્યા મુજબ આપેલી પેટર્નમાં આકારને ઓળખો અને દોરો.

(૧૦) કુલ કેટલા આકારો રચી શકાયા? _____

વિદ્યાર્થીની શૈક્ષણિક સ્થિતિ													
વિષયવસ્તુના મુદ્દા	પ્રશ્નક્રમ										નિશાનીઓની કુલ સંખ્યા		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	×	?	✓
5.1													
5.2													
5.3													

જવાબો

- (૩) ૧. ૫ ૨. ૮
- (૪) ૧. ૧૫ ૨. ૧૨
- (૫) ૧. ધારની સંખ્યા - ૧૨, ખૂણાઓની સંખ્યા - ૮ ૨. ધારની સંખ્યા - ૨, ખૂણાઓની સંખ્યા - ૦
૩. ધારની સંખ્યા - ૧, ખૂણાઓની સંખ્યા - ૧ ૪. ધારની સંખ્યા - ૨, ખૂણાઓની સંખ્યા - ૦
૫. ધારની સંખ્યા - ૪, ખૂણાઓની સંખ્યા - ૪ ૬. મુક્ત જવાબ
૭. મુક્ત જવાબ ૮. -

સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનના જવાબો

- (૧) ૦૨ (૨) ૦૧ (૩) ૦૯ (૪) ૦૪ (૫) ૮ (૬) ૧૨
- (૭) ૧. ૦૩, ૦૩ ૨. ૦૫, ૦૫ ૩. ૦૬, ૦૬ ૪. ૧૦, ૧૦ (૮) - (૯) -
- (૧૦) ૧૨

૬

આપ-લેની ગમ્મત

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 301 ત્રણ અંકની સંખ્યા સાથે કામ કરે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

- 6.1 સરવાળો કે બાદબાકીની ક્રિયાનો ઉપયોગ કરીને, જૂથ પાડીને કે જૂથ પાડ્યા વગર (જવાબ લલ્લથી વધે નહિ તેવા) ત્રણ અંકની સંખ્યા આધારિત રોજિંદા જીવનને લગતા કોયડાઓનો ઉકેલ મેળવે.
- 6.2 આપેલ પરિસ્થિતિ / સંદર્ભનું વિશ્લેષણ કરી તેના માટે યોગ્ય ક્રિયાનો ઉપયોગ કરે.

પૂર્વજ્ઞાન

- બાદબાકીની ક્રિયાની સમજ
- બે અંકની (દશકાવાળી)બાદબાકીની ક્રિયાની સમજ
- સરવાળાની ક્રિયાની સમજ
- સંખ્યાની પેટર્નની સમજ

(૧) આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

૧. નેહા પાસે ૩૬ બંગડીઓ છે મેરી પાસે ૧૭ બંગડીઓ છે મેરી કરતાં નેહા પાસે કેટલી વધારે બંગડીઓ છે?
- (A) ૧૭ (B) ૧૮ (C) ૧૯ (D) ૩૬
૨. આપેલ પેટર્નનો અભ્યાસ કરી ખૂટતી સંખ્યા શોધો. ૧૮, ૧૫, ૧૨, ૯,, ૩
- (A) ૬ (B) ૩ (C) ૯ (D) ૧૨
૩. શાળામાં ૧૩૭ કુમાર અને ૧૨૬ કન્યા છે તો શાળામાં ભણતાં તમામ બાળકોની સંખ્યા કેટલી થાય?
- (A) ૧૫૧ (B) ૨૫૩ (C) ૨૬૩ (D) ૧૩૭
૪. ૧૭૧ મેળવવા માટે ૨૮૦ માંથી કેટલા બાદ કરવા પડે?
- (A) ૪૬૧ (B) ૧૧૯ (C) ૧૨૧ (D) ૧૭૧
૫.

૬	૭
૪	
૨	૩

 અહીં ખાલી ખાનામાં કયો અંક આવશે?
- (A) ૨ (B) ૩ (C) ૪ (D) ૬

(૨) ખાલી જગ્યા પૂરો.

૧. ૩૦૦, ૨૫૦, ૨૦૦, ૧૫૦, _____

૨. ૨૪૩ - ૧૧૨ = _____

૩. ૪૧૩ + ૧૦ + ૧૧૭ = _____

૪. વિરાટે એક મેચમાં ૧૮૬ રન કર્યાં. બેવડી સદી માટે હવે તેને _____ રન કરવા જરૂરી છે.

૫. શ્રીકાંતે એક શર્ટ ૨૩૫ રૂપિયામાં અને એક પેન્ટ ૩૮૮ રૂપિયામાં ખરીદ્યું. તેણે કુલ _____ રૂપિયાનો ખર્ચ કર્યો.

(૩) બાદબાકી કરો.

૧.
$$\begin{array}{r} ૭૨૫ \\ - ૬૩૪ \\ \hline \end{array}$$

૨.
$$\begin{array}{r} ૭૬૫ \\ - ૬૬૩ \\ \hline \end{array}$$

૩.
$$\begin{array}{r} ૨૧૩ \\ - ૧૪૨ \\ \hline \end{array}$$

૪.
$$\begin{array}{r} ૫૦૦ \\ - ૨૭૬ \\ \hline \end{array}$$

(૪) આપેલી બાદબાકીનો જવાબ મેળવી સરવાળાની ક્રિયાથી સાચા જવાબની ચકાસણી કરો.

૧.
$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline ૨ & ૪ & ૫ \\ \hline - & ૧ & ૩ & ૨ \\ \hline & & & \\ \hline & & & \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|c|} \hline & & \\ \hline & & \\ \hline & & \\ \hline \end{array}$$

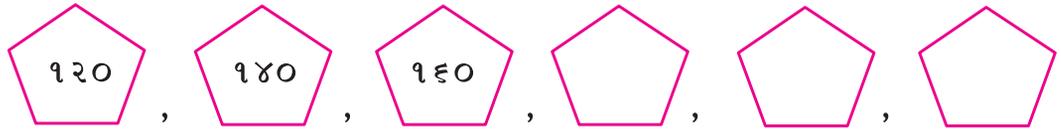
૨.
$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline ૪ & ૬ & ૩ \\ \hline - & ૨ & ૫ & ૮ \\ \hline & & & \\ \hline & & & \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|c|} \hline & & \\ \hline & & \\ \hline & & \\ \hline \end{array}$$

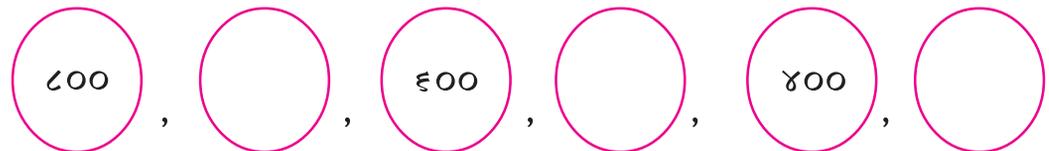
(૫) આપેલા ખાનામાં ખૂટતા અંક લખો.

૧.
$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline ૮ & ૧ & \\ \hline - & ૩ & ૬ \\ \hline & ૪ & ૩ \\ \hline \end{array}$$

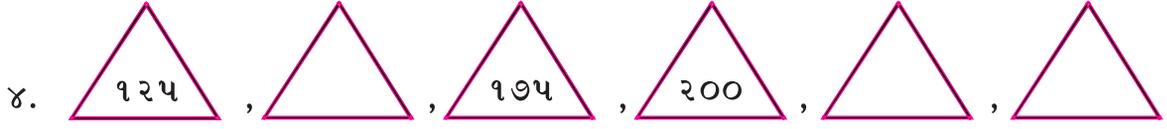
૨.
$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline ૨ & ૭ & ૮ \\ \hline + & ૧ & \\ \hline & ૪ & ૪ \\ \hline \end{array}$$

(૬) સંખ્યાની પેટર્ન જુઓ. ખૂટતી સંખ્યાઓ લખો.

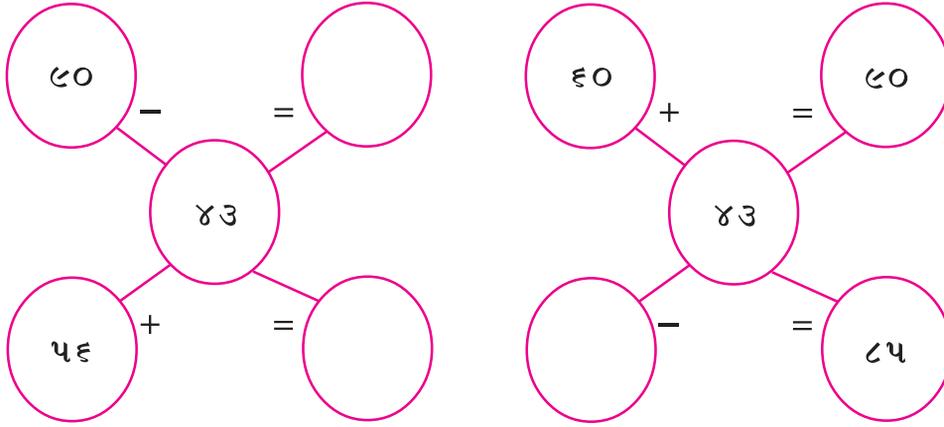
૧.

૨.

૩.

(૭) મૌખિક ગણતરી કરી જવાબ મેળવો.

(૮) દર્શિતે ૧૮૫ રૂપિયામાં પેન ખરીદી. દેવાંશુએ ૧૧૫ રૂપિયામાં બીજી પેન ખરીદી તો બંનેએ સાથે મળીને કેટલા રૂપિયા ખર્ચ કર્યો?

(૯) વન-ડે ક્રિકેટ મેચમાં દક્ષિણ આફ્રિકાએ ૨૫૪ રન બનાવ્યા. ભારતે પ્રથમ ૧૫ ઓવરમાં ૧૧૨ રન બનાવ્યા હોય, તો મેચ જીતવા માટે હવે ભારતને કેટલા રન બનાવવા પડશે?

(૧૦) ઈશા પાસે ૪૧૩ રૂપિયા છે. તેમાંથી તેણે ૨૭૫ રૂપિયાનું એક પુસ્તક ખરીદ્યું. હવે તેની પાસે કેટલા રૂપિયા રહ્યા?

(૧૧) અંકિત પાસે ૭૭૩ રૂપિયા હતા તેમાંથી તેણે ૩૮૬ રૂપિયાનો ખર્ચ કર્યો હવે તેની પાસે કેટલા રૂપિયા રહ્યા?

(૧૨) બાળ વ્હેલની ઉંમર ૧૭ વર્ષ છે તેની માતા વ્હેલની ઉંમર ૧૩૩ વર્ષ છે તો માતા વ્હેલ કરતાં બાળ વ્હેલ કેટલી નાની છે?

(૧૩) રામુના ઘર અને શાળા વચ્ચે ૨૫૧ મીટર અંતર છે. રામુ શાળા તરફ ૧૬૮ મીટર ચાલ્યો છે. શાળાએ પહોંચવા હવે તેને કેટલું અંતર કાપવું પડે?

(૧૪) અજય પોતાના ઘરના વિદ્યુત મીટરનું માપ નોંધે છે. જૂન માસ પૂર્ણ થતાં સુધીનું મીટર માપન ૧૮૬ યુનિટ હતું. જુલાઈ માસના અંતે મીટર માપન ૩૨૪ યુનિટ થયું છે તો જુલાઈ માસમાં અજયના ઘરમાં કેટલી વીજળી વપરાઈ ગણાય?

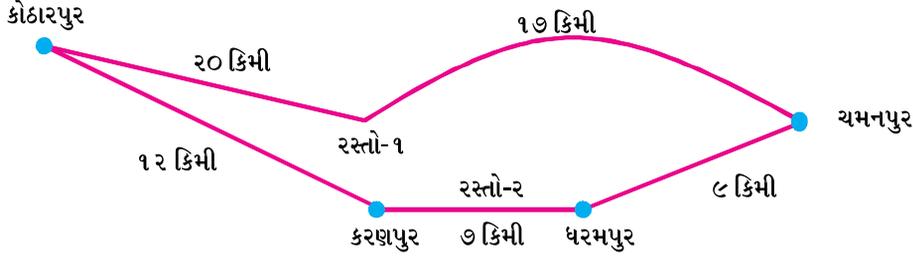
(૧૫) રૂપલે એક પુસ્તકના ૧૮૪ પેઈજ વાંચ્યા. શપકુએ તે જ પુસ્તકના ૨૫૩ પેઈજ વાંચ્યાં તો કોણે વધારે પેઈજ વાંચ્યાં? કેટલા વધારે?

(૧૬) રામજીભાઈના ખેતરની ફરતે વાડ કરવા માટે ૫૦ મીટર તાર જોઈએ છે તેઓ ૧૫ મીટર તારના ત્રણ ટુકડા લાવે છે તેઓ આ ટુકડાઓની મદદથી વાડ કરી શકે? કેટલો તાર વધશે કે ખૂટશે?

(૧૭) ૨૩૫ માંથી ૧ શતક અને ૫૦ બાદ કરતાં કેટલા વધે?

(૧૮) વિરાટે ૧૦૦ રન કર્યા છે. તેમાં તેણે ૧૫ ચોગ્ગા અને ૩ છગ્ગા ફટકાર્યા છે તો તેણે દોડીને કેટલા રન લીધા હશે?

(૧૯) કોઠારપુરથી ચમનપુર જવા માટે કયો રસ્તો લાંબો છે? કેટલો?

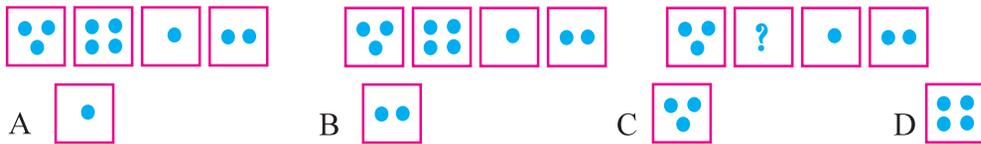
(૨૦) ત્રણ અંકની મોટામાં મોટી સંખ્યામાંથી ત્રણ અંકની નાનામાં નાની સંખ્યા બાદ કરતાં મળતી સંખ્યા લખો.

(૨૧) પેટર્ન પૂર્ણ કરો. ૧૪૯, ૧૩૭, ૧૨૫, _____, _____

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

• નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) આપેલ પેટર્ન મુજબ ‘?’ ની જગ્યાએ શું આવશે?

(૨)

વર્ગ	ધો. ૧	ધો. ૨	ધો. ૩	ધો. ૪	ધો. ૫
વિદ્યાર્થીઓ	૪૦	૪૫	૪૨	૩૪	૨૯

વિદ્યાર્થીની શૈક્ષણિક સ્થિતિ													
પ્રશ્નક્રમ											નિશાનીઓની કુલ સંખ્યા		
વિષયવસ્તુના મુદ્દા	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	×	?	✓
6.1													
6.2													

જવાબો

(૧) ૧. (C) ૨. (A) ૩. (C) ૪. (B) ૫. (C)

(૨) ૧. ૧૦૦ ૨. ૧૩૧ ૩. ૫૪૦ ૪. ૧૪ ૫. ૬૨૪

(૩) ૧. ૯૧ ૨. ૧૦૨ ૩. ૭૧ ૪. ૨૨૪

(૪) ૧. ૧૧૩ ૨. ૨૦૫

(૫)

$$\begin{array}{r} ૮૧૬ \\ - ૩૭૬ \\ \hline ૪૪૦ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ૨૭૯ \\ + ૧૬૫ \\ \hline ૪૪૪ \end{array}$$

(૬) ૧. ૧૨૦, ૧૪૦, ૧૮૦, ૨૦૦, ૨૨૦

૨. ૮૦૦, ૭૦૦, ૬૦૦, ૫૦૦, ૪૦૦, ૩૦૦

૩. ૫૦, ૧૦૦, ૧૫૦, ૨૦૦, ૨૫૦, ૩૦૦

૪. ૧૨૫, ૧૫૦, ૧૭૫, ૨૦૦, ૨૨૫, ૨૫૦

૫. ૪૮૦, ૪૬૦, ૪૪૦, ૪૨૦, ૪૦૦, ૩૮૦

(૭) ૧. ૯૦ - ૪૩ = ૪૭, ૫૬ + ૪૩ = ૯૯

૨. ૬૦ + ૨૫ = ૮૫, ૧૧૫ - ૨૫ = ૯૦

૩. ૫૬ + ૪૩ = ૯૯

૪. ૧૧૫ - ૨૫ = ૯૦

(૮) ૩૦૦ રૂપિયા

(૯) ૧૪૨ રન

(૧૦) ૧૩૮ રૂપિયા

(૧૧) ૩૭૭ રૂપિયા

(૧૨) ૧૧૬ વર્ષ

(૧૩) ૮૨ મીટર

(૧૪) ૧૩૮ યુનિટ (૧૫) શપકુએ ૬૯ પેઈજ વધારે વાંચ્યાં

(૧૬) વાડ કરી શકશે નહીં, ૫ મીટર તાર ખૂટશે. (૧૭) ૮૫

(૧૮) ૨૨

(૧૯) રસ્તો-૧, ૯ કિમી

(૨૦) ૮૯૯

(૨૧) ૧૪૯, ૧૩૭, ૧૨૫, ૧૧૩, ૧૦૧

સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનના જવાબો

(૧) (D)

(૨) (B)

(૩) (D)

(૪) ૨૬ વર્ષ

(૫) ૫૪ મણકા

(૬) ૧૨૮૫ ચોકલેટ

(૭)

૬	૬	૩
૩	૬	૪
૨	૯	૯

(૮)

૭	૦	૦
૪	૩	૮
૨	૬	૨

(૯) ૧૮૮ રૂપિયા

(૧૦)

૧. $૧૧૦ + ૫૦ = ૧૬૦$

૨. $૧૮૦ - ૫૦ = ૧૩૦$

૭

સમય વહી જાય છે

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 309 કેલેન્ડર પર ચોક્કસ દિવસ અને તારીખ બતાવે છે.

M 310 ઘડિયાળનો ઉપયોગ કરી ચોક્કસ સમય કલાકમાં જણાવે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

7.1 કલાક, મિનિટ, દિવસ અને મહિનાની સમજ

7.2 તારીખની સમજ

7.3 કેલેન્ડરની સમજ

7.4 સમયરેખા, દિનચર્યાની સમજ

(૧) નીચે આપેલી ક્રિયાઓ માટે કેટલો સમય લાગશે? તેને આધારે તેનું મિનિટ, કલાક, દિવસ અને મહિનામાં વર્ગીકરણ કરો.

ફૂલ ઊગવામાં, શાળાએ આવવામાં, ખાવાનું ખાવામાં, દાંત સાફ કરવામાં, ઘી બનાવવામાં, ઝાડ ઊગવામાં, ઋતુ બદલવામાં, કપડાં સીવવામાં, ફળ પાકવામાં, બાજરી ઊગવામાં, મામાના ઘરે જવામાં, સ્વેટર ગૂંથવામાં

મિનિટ	કલાક	દિવસ	મહિના

(૨) આપેલા જન્મતારીખના પ્રમાણપત્રના આધારે જવાબ લખો.

જન્મતારીખનું પ્રમાણપત્ર

શાળાનું નામ : ભાવડા પ્રાથમિક શાળા, તા.દસકોઈ

આથી પ્રમાણપત્ર આપવામાં આવે છે કે શ્રી પટેલ તુષાર બળવંતભાઈ આ શાળાના વિદ્યાર્થી છે. શાળાના જનરલ રજિસ્ટરમાં નોંધ્યા પ્રમાણે તેમની જાતિ હિ.ક.પા. તથા જન્મ તારીખ ઈસવીસન પ્રમાણે ૧૫-૧૦-૦૪ છે. જન્મ તારીખ શબ્દોમાં પંદરમી ઓક્ટોબર બે હજાર ચાર વચપત્રક નંબર ૩૫૧૬

સ્થળ : ભાવડા
તારીખ : ૨૨-૦૨-૧૮

આચાર્યનો સહી-સિક્કો

૧. ૧૫-૧૦-૨૦૦૪ બતાવે છે કે, તુષારનો જન્મ _____ ઓક્ટોબર બે હજાર ચારમાં થયો હતો.
૨. ૧૫-૧૦-૨૦૧૭ના રોજ તુષારની ઉંમર કેટલી થશે? _____
૩. ૨૦૪૪ના વર્ષમાં તુષાર કેટલા વર્ષનો થશે? _____
૪. કઈ તારીખે તુષાર ૧૦ વર્ષનો થશે? _____
૫. પ્રમાણપત્ર કઈ તારીખે આપવામાં આવ્યું છે? _____
૬. તુષારનો વયપત્રક નંબર કયો છે? _____
૭. અત્યારે તુષારની ઉંમર કેટલી છે? _____
૮. આ પ્રમાણપત્ર કઈ શાળાએ આપ્યું છે? _____

(૩) ૨૦૨૦નું કેલેન્ડર જોઈ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

કેલેન્ડર વર્ષ : ૨૦૨૦

જાન્યુઆરી						
ર	સો	મં	બુ	ગુ	શુ	શ
			૧	૨	૩	૪
૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧
૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮
૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫
૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	

ફેબ્રુઆરી						
ર	સો	મં	બુ	ગુ	શુ	શ
						૧
૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮
૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫
૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨
૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯

માર્ચ						
ર	સો	મં	બુ	ગુ	શુ	શ
	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪
૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧
૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮
૨૯	૩૦	૩૧				

એપ્રિલ						
ર	સો	મં	બુ	ગુ	શુ	શ
			૧	૨	૩	૪
૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧
૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮
૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫
૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦		

મે						
ર	સો	મં	બુ	ગુ	શુ	શ
૩૧					૧	૨
૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯
૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬
૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩
૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦

જુન						
ર	સો	મં	બુ	ગુ	શુ	શ
	૧	૨	૩	૪	૫	૬
૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩
૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦
૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭
૨૮	૨૯	૩૦				

જુલાઈ						
ર	સો	મં	બુ	ગુ	શુ	શ
			૧	૨	૩	૪
૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧
૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮
૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫
૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	

ઓગષ્ટ						
ર	સો	મં	બુ	ગુ	શુ	શ
૩૦	૩૧					૧
૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮
૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫
૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨
૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯

સપ્ટેમ્બર						
ર	સો	મં	બુ	ગુ	શુ	શ
		૧	૨	૩	૪	૫
૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨
૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯
૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬
૨૭	૨૮	૨૯	૩૦			

ઓક્ટોબર						
ર	સો	મં	બુ	ગુ	શુ	શ
				૧	૨	૩
૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭
૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪
૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧

નવેમ્બર						
ર	સો	મં	બુ	ગુ	શુ	શ
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭
૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪
૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧
૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮
૨૯	૩૦					

ડિસેમ્બર						
ર	સો	મં	બુ	ગુ	શુ	શ
		૧	૨	૩	૪	૫
૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨
૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯
૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬
૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧		

૧. કયા મહિનામાં ૩૧ દિવસ છે તેની યાદી કરો.

૨. કયા મહિનામાં ૩૦ દિવસ છે તેની યાદી કરો.

૩. ફેબ્રુઆરી મહિનામાં કેટલા દિવસ છે?

૪. ૨૦૨૦ના વર્ષમાં કુલ કેટલા દિવસ છે?

૫. ઓગસ્ટ મહિનામાં કેટલા શનિવાર છે?

૬. કયા મહિનામાં માત્ર રવિવાર અને સોમવાર પાંચ વખત આવે છે?

(૪) કેલેન્ડર પૂર્ણ કરો.

રવિવાર	સોમવાર	મંગળવાર	બુધવાર	ગુરુવાર	શુક્રવાર	શનિવાર
			૧૧			
						૨૮

(પ) આપેલી ઘટનાઓને નીચેની સમયરેખા પર દર્શાવો.

(અ) તમે દોડતાં શીખ્યા.

(બ) તમે ઘુંટણિયે ચાલતાં શીખ્યા.

(ક) તમે લખતાં-વાચતાં શીખ્યા.

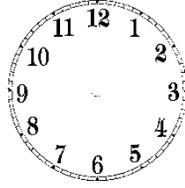

(દ) નીચે તમારી દિનચર્યા આપેલ છે તેનો સમય દર્શાવો.

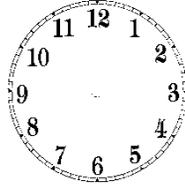
ઘડિયાળમાં

શબ્દોમાં

૧. જાગવાનો સમય

૨. શાળાએ પહોંચવાનો સમય

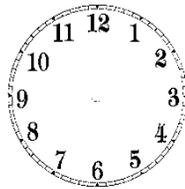
૩. રમવાનો સમય

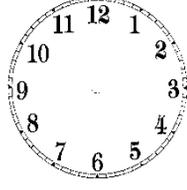
૪. ઘરકામ કરવાનો સમય

૫. જમવાનો સમય

દ. ઊંઘવાનો સમય

(૭) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો.

૧. પાણી ઉકાળવા લાગતો સમય?

(A) કલાકમાં (B) મિનિટમાં (C) મહિનામાં

૨. પ્રાચી કરતાં તેનો ભાઈ બે વર્ષ મોટો છે. પ્રાચી ત્રણ વર્ષની છે તો તેના ભાઈની ઉંમર કેટલી હોય?

(A) ત્રણ (B) એક (C) પાંચ

૩. એક વર્ષમાં કેટલી પૂનમ આવે?

(A) બાર (B) ચોવીસ (C) છ

૪. પહેલી તારીખે બુધવાર હોય તો આઠમી તારીખે કયો વાર હોય?

(A) બુધવાર (B) ગુરુવાર (C) મંગળવાર

૫. જાન્યુઆરી માસમાં સૌથી પહેલાં કયો તહેવાર ઊજવાય?

(A) પ્રજાસત્તાક દિન (B) ઉત્તરાયણ (C) શહીદ દિન

(૮) વર્ષ ૨૦૨૦માં ફેબ્રુઆરી માસમાં પાંચ રવિવાર હોય તો એક તારીખે કયો વાર હોય?

(૯) વર્ષ ૨૦૨૧ એપ્રિલ માસમાં ૧ તારીખે ગુરુવાર હોય તો કયા બે વાર માસમાં પાંચ દિવસ આવે?

(૧૦) માસમાં ત્રણ વારના નામ પાંચ વખત આવે તો તે માસના દિવસો કેટલા હોય?

(૧૧) વર્ષના કયા માસમાં અઠવાડિયાના બધા જ દિવસ ચાર વાર આવે?

(૧૨) વર્ષ ૨૦૨૦ પછી કયું વર્ષ લીપ વર્ષ હોય?

(૧૩) એક રૂમમાંથી બીજા રૂમમાં જવા લાગતો સમય

(A) મિનિટ (B) સેકન્ડ (C) કલાક

(૧૪) રવિની ઉંમર વર્ષ ૨૦૨૦માં ૯ વર્ષની હોય તો તેનો જન્મ કયા વર્ષમાં થયો હોય?

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

• યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. (૧ થી ૫)

(૧) કેરી પાકતાં કેટલો સમય લાગે?

(A) દિવસ (B) કલાક (C) વર્ષ

(૨) શરણમ કરતાં તેની બહેન ત્રણ વર્ષ નાની છે. શરણમની ઉંમર આઠ વર્ષ હોય તો તેની બહેનની ઉંમર કેટલી હોય?

(A) ૯ (B) સાત (C) પાંચ

(૩) કયા માસમાં ત્રીસ કરતાં ઓછા દિવસ હોય છે?

(A) જાન્યુઆરી (B) ડિસેમ્બર (C) ફેબ્રુઆરી

(૪) ૨૦૧૮ના ત્રણ વર્ષ પહેલા કયું વર્ષ હતું?

(A) ૨૦૧૫

(B) ૨૦૧૬

(C) ૨૦૧૭

(૫) ડિસેમ્બર માસમાં પહેલી તારીખે રવિવાર હોય તો તે માસમાં કેટલા રવિવાર હોય?

(A) ૪

(B) ૫

(C) ૩

• માગ્યા મુજબ કરો.

(૬) નાતાલનો તહેવાર કયા અંગ્રેજી મહિનામાં ઊજવાય છે? _____

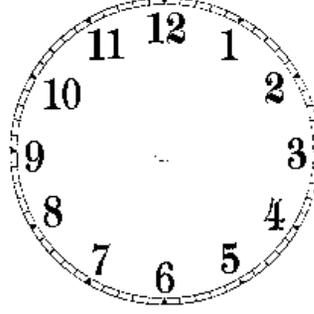
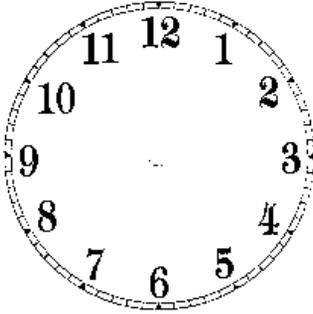
(૭) ૩૦/૦૧/૨૦૧૫માં જન્મેલ બાળક કઈ તારીખે પાંચ વર્ષનો થશે? _____

(૮) જે મહિનામાં ૩૦ દિવસ હોય છે તે મહિનાની યાદી કરો.

• સમય દર્શાવો.

(૯) ૭ : ૩૦ કલાક

(૧૦) ૧૧ : ૦૦ કલાક

વિદ્યાર્થીની શૈક્ષણિક સ્થિતિ													
વિષયવસ્તુના મુદ્દા	પ્રશ્નક્રમ										નિશાનીઓની કુલ સંખ્યા		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	×	?	✓
7.1													
7.2													
7.3													
7.4													

જવાબો

(૧) મિનિટ : શાળાએ જવામાં, ખાવાનું ખાવામાં, દાંત સાફ કરવામાં

કલાક : ઘી બનાવવામાં, કપડાં સિવવામાં, મામાના ઘરે જવામાં

દિવસ : ફૂલ ઊગવામાં, ફળ પાકવામાં, સ્વેટર ગૂંથવામાં

મહિના : ઝાડ ઊગવામાં, ઋતુ બદલવામાં, બાજરી ઊગવામાં

(૨) ૧. પંદરમી ૨. ૧૩ ૩. ૪૦ ૪. ૧૫-૧૦-૨૦૧૪
૫. ૨૨-૦૨-૨૦૧૮ ૬. ૩૫૧૬ ૭. - ૮. ભાવડા પ્રાથમિક શાળા

(૩) ૧. જાન્યુઆરી, માર્ચ, મે, જુલાઈ, ઓગષ્ટ, ઓક્ટોબર અને ડિસેમ્બર

૨. એપ્રિલ, જૂન, સપ્ટેમ્બર, નવેમ્બર ૩. ૨૮ ૪. ૩૬૬ ૫. પાંચ

૬. માર્ચ, ઓગષ્ટ, નવેમ્બર

૪. - ૫. બ, અ, ક ૬. મુક્ત જવાબ

(૭) ૧. (B) ૨. (C) ૩. (A) ૪. (A) ૫. (B)

(૮) રવિવાર (૯) ગુરુવાર અને શુક્રવાર (૧૦) ૩૧ (૧૧) ફેબ્રુઆરી

(૧૨) ૨૦૨૪ (૧૩) સેકન્ડ (૧૪) ૨૦૧૫

સર્વશ્રાહી મૂલ્યાંકનના જવાબો

(૧) (A) (૨) (C) (૩) (C) (૪) (A) (૫) (B)

(૬) ડિસેમ્બર (૭) ૩૦/૦૧/૨૦૨૦

(૮) એપ્રિલ, જૂન, સપ્ટેમ્બર, નવેમ્બર

૮

વધુ ભારે કોણ ?

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 306 સાદા વજનકાંટાની મદદથી ગ્રામ અને કિલોગ્રામ જેવા પ્રમાણભૂત એકમોનો ઉપયોગ કરીને વસ્તુઓનું વજન કરે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

- 8.1 સરખામણી કરવી
- 8.2 વજનનું અનુમાન કરવું
- 8.3 તોલમાપની સમજ

(૧) અનુમાન કરો કે કોને વધારે મોટી બેગની જરૂર છે?

૧. ૧ કિલો કે ૧ કિલો લોખંડ _____
૨. ૧ કિલો ગોળ કે ૧ કિલો પોપકોર્ન _____
૩. ૧ કિલો ખાંડ કે ૧ કિલો મગફળી _____

(૨) એક તરબૂચ બરાબર બે પપૈયાં હોય તો

૧. ૩ તરબૂચ બરાબર _____ પપૈયાં
૨. _____ તરબૂચ બરાબર ૧૦ પપૈયાં
૩. ૧૦ તરબૂચ બરાબર _____ પપૈયાં

(૩) અઠવાડિયા માટે નીચે દર્શાવેલ વસ્તુઓની કેટલી જરૂર પડે છે તેની યાદી બનાવો.

વસ્તુનું નામ	કેટલી જરૂર
ઘઉં	_____
ચોખા	_____
ખાંડ	_____
ગોળ	_____
મીઠું	_____

(૪) વજનનું અનુમાન કરો.

૧૦૦૦ કિલો કરતાં વધુ

૮૦૦ કિલો

૩૦૦ ગ્રામ

૬૫ કિલો

૩ કિલો

(૫) તમે જાણતા હોય તેવી ૫૦ કિલો કરતાં વધુ વજનવાળી વસ્તુઓની યાદી કરો.

(૬) તમે જાણતા હોય તેવી ૫૦ કિલો કરતાં ઓછા વજનવાળી વસ્તુઓની યાદી કરો.

(૭) નીચે આપેલા વજનકાંટા તમે ક્યાં જોયા છે તે નોંધો.

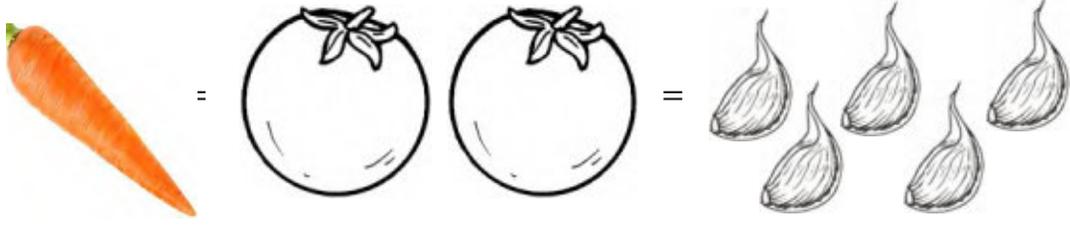

(૮) જુઓ, સમજો અને જવાબ લખો.

૧. ૧૦ ટામેટાં હોય તો સૂકું લસણ કેટલું થાય?

૨. ૨૦ સૂકું લસણ = _____ ટામેટા + _____ ગાજર
 = _____ ટામેટા + _____ ગાજર
 = _____ ટામેટા + _____ ગાજર

૩. _____ ગાજર
 + _____ ટામેટા
 + _____ સૂકું લસણ

૪૦ કુલ

(૯) ખીચડી બનાવવા કુલ કેટલું વજન થશે ?

(૧ વાટકો = ૨૫૦ ગ્રામ, ૧ વાટકી = ૫૦ ગ્રામ)

- ત્રણ વાટકા ચોખા

- એક વાટકી દાળ

(૧૦) પિતાનું વજન ૭૦ કિલોગ્રામ અને પુત્રનું વજન ૧૪ કિલોગ્રામ હોય તો પુત્રનું વજન પિતાના વજન જેટલું કરવા કેટલાં ગણું કરવું પડશે?

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

• યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (૧) ૧ કિલોગ્રામ વસ્તુ માટે સૌથી મોટી બેગ જોઈશે?
 (A) રૂ (B) ગોળ (C) ખાંડ
- (૨) નીચેનામાંથી કોનું વજન વધારે છે?
 (A) કૂતરો (B) ગાય (C) હાથી
- (૩) એક તરબૂચ = ૪ કેરી હોય તો પાંચ તરબૂચ = કેરી
 (A) ૧૦ (B) ૨૦ (C) ૩૦
- (૪) એક ટેટીનું વજન ૨ સફરજન જેટલું હોય તો ૮ સફરજનનું વજન કેટલી ટેટી જેટલું થાય?
 (A) ૮ (B) ૪ (C) ૬

- (૫) આવા ૩ વજનિયાંથી કેટલા કિલો ઘઉં મળે?

- (A) ૨ (B) ૫ (C) ૩

• સૂચના મુજબ કરો.

- (૬) દસ કિલો કરતાં ઓછાં વજનવાળાં ત્રણ પ્રાણીઓનાં નામ લખો.

- (૭) વજનકાંટાનો ઉપયોગ થતો હોય તેવી ત્રણ જગ્યાનાં નામ આપો.

- (૮) ૬ કિલો ચોખા તોલવા આવા કેટલાં વજનિયાં જોઈએ? _____

(૯) આ વજનકાંટો તમે ક્યાં જોયો છે? _____

(૧૦) ગાય, ઉંદર, બિલાડી અને કૂતરાને તેમના વજનના ચડતાં ક્રમમાં ગોઠવો.

વિદ્યાર્થીની શૈક્ષણિક સ્થિતિ													
વિષયવસ્તુના મુદ્દા	પ્રશ્નક્રમ										નિશાનીઓની કુલ સંખ્યા		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	×	?	✓
8.1													
8.2													
8.3													

જવાબો

- (૧) ૧. ૩ ૨. પોપકોર્ન ૩. મગફળી
- (૨) ૧. ૬ ૨. ૫ ૩. ૨૦
- (૪) તરબૂચ - ૩ કિલો, માણસ - ૬૫ કિલો, સફરજન - ૩૦૦ ગ્રામ, ગાય - ૮૦૦ કિલો
ગેંડો - ૧૦૦૦ કિલો કરતાં વધુ (૫) મુક્ત જવાબ (૬) મુક્ત જવાબ (૭) મુક્ત જવાબ
- (૮) ૧. ૨૫ ૨. ૪ + ૨, ૮ + ૦, ૦ + ૪ ૩. મુક્ત જવાબ
- (૯) ૮૦૦ ગ્રામ (૧૦) પાંચ

સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનના જવાબો

- (૧) (A) (૨) (C) (૩) (B) (૪) (B) (૫) (C)
- (૬) મુક્ત જવાબ (૭) મુક્ત જવાબ (૮) ૩ વજનિયાં જોઈએ (૯) મુક્ત જવાબ
- (૧૦) ઉંદર, બિલાડી, કૂતરો અને ગાય

કેટલા વખત ?

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 313 રોજિંદા જીવનની પરિસ્થિતિમાં ૨, ૩, ૪ અને ૧૦ના ગુણાકારના તથ્યો(ઘડિયા)નું નિર્માણ કરે છે અને ઉપયોગ કરે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

- 9.1 ઘડિયાળની સમજ
- 9.2 વ્યવહારુ કોયડા
- 9.3 ગુણાકારની સમજ
- 9.4 ડઝનનો ખ્યાલ

પૂર્વજ્ઞાન

- સંખ્યાજ્ઞાન
- સરવાળાની સમજ

(૧) આપેલ વિકલ્પમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

૧. ૪ વખત ૯ = _____
- (A) ૩૨ (B) ૩૬ (C) ૬૩
૨. સાત રિક્ષાનાં કેટલાં પૈડાં થાય?
- (A) ૨૧ (B) ૧૨ (C) ૨૮
૩. ૬ × ૮ = _____
- (A) ૬૮ (B) ૮૬ (C) ૪૮
૪. ૧ ડઝન નોટબુક = _____ નોટબુક
- (A) ૧૨ (B) ૨૪ (C) ૨૦
૫. ૧૮ = _____ × _____
- (A) ૨ × ૮ (B) ૩ × ૬ (C) ૯ × ૩
૬. ૪ ના ઘડિયામાં આવતી સંખ્યા _____ છે.
- (A) ૧૦ (B) ૧૪ (C) ૧૬
૭. એક પેનની કિંમત ૭ રૂપિયા છે તો, ૬ પેનની કિંમત _____ રૂપિયા થાય.
- (A) ૪૨ (B) ૨૪ (C) ૪૮

(૨) સૂચના પ્રમાણે ગણતરી કરી જવાબ આપો.

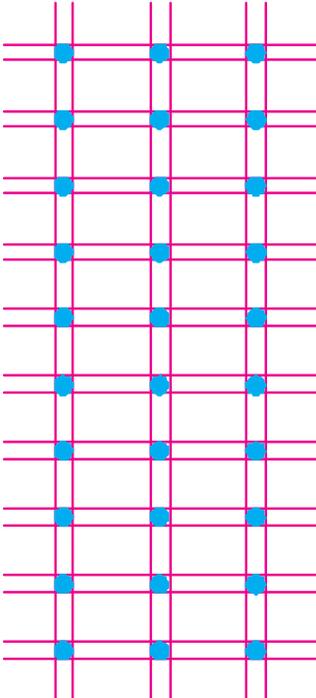
૧. પાંચ વીંછીના કેટલા પગ થાય? _____

૨. વાંદરો એક વખતમાં ૬ પગલાં કૂદે છે તો તે કઈ કઈ સંખ્યા પર કૂદતો કૂદતો પસાર થશે? તે સંખ્યા પર ○ નિશાની કરો.

૧	૨૦	૨૧	૪૦	૪૧	૬૦
૨	૧૯	૨૨	૩૯	૪૨	૫૯
૩	૧૮	૨૩	૩૮	૪૩	૫૮
૪	૧૭	૨૪	૩૭	૪૪	૫૭
૫	૧૬	૨૫	૩૬	૪૫	૫૬
૬	૧૫	૨૬	૩૫	૪૬	૫૫
૭	૧૪	૨૭	૩૪	૪૭	૫૪
૮	૧૩	૨૮	૩૩	૪૮	૫૩
૯	૧૨	૨૯	૩૨	૪૯	૫૨
૧૦	૧૧	૩૦	૩૧	૫૦	૫૧

(૩) ૩નો ઘડિયો લાકડીઓની મદદથી બનાવો.

૧. ૧ × ૩ = ૩
૨. ૨ × ૩ = ૬
૩. ૩ × ૩ =
૪. × ૩ =
૫. ૫ × =
૬. × =
૭. × =
૮. × =
૯. × =
૧૦. × =

(૪) નીચેની સંખ્યાઓમાંથી ૨ના ઘડિયામાં આવતી સંખ્યાની ફરતે '○' નિશાની કરો.

૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૮, ૧૧, ૧૨, ૧૪, ૧૫, ૧૮, ૧૯, ૨૦

(૫) નીચેની સંખ્યાઓમાંથી ૫ના ઘડિયામાં આવતી સંખ્યાની ફરતે '○' નિશાની કરો.

૨, ૪, ૫, ૮, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૧૮, ૨૦, ૨૨, ૨૩, ૨૪, ૨૫, ૨૮

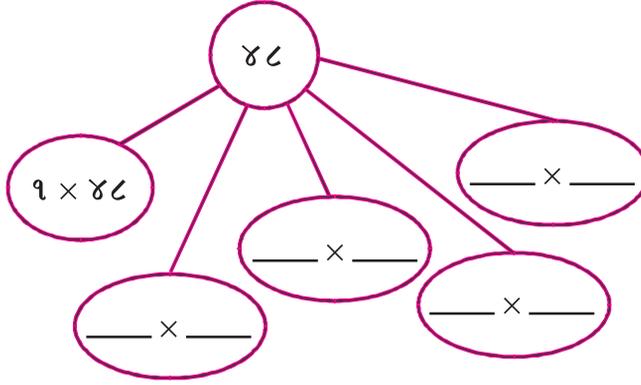
(૬) પેટર્ન પૂર્ણ કરો. ૮, ૧૬, ૨૪, _____, _____, _____

(૭) શ્યામે પેન્સિલના ૭ પેકેટ ખરીદ્યા. દરેક પેકેટમાં ૧૦ પેન્સિલ હોય તો શ્યામ પાસે કુલ કેટલી પેન્સિલ થાય તેની ગણતરી કરો.

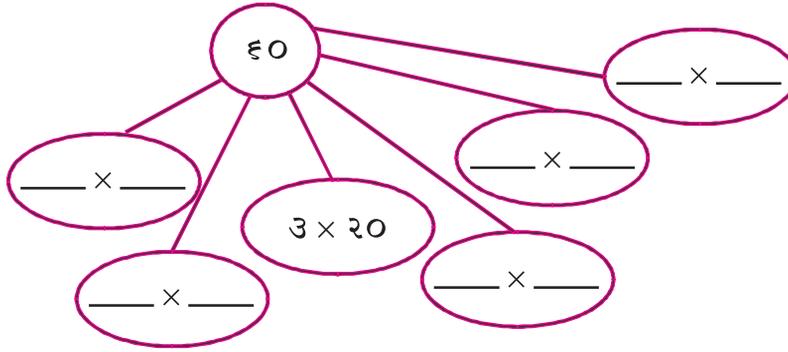
(૮) એક કારને ૪ પૈડાં છે તો આવી ૮ કારનાં કુલ કેટલાં પૈડાં થાય તેની ગણતરી કરો.

(૯) નીચે આપેલ ખાલી જગ્યા ઉદાહરણ મુજબ પૂર્ણ કરો.

૧.

૨.

(૧૦) ૨૭ × ૩

	૨૦	૭	
૩	$20 \times \dots = \dots$	$\dots \times 3 = \dots$	$= \dots + \dots = \dots$

(૧૧) ૩૫ × ૧૪

	૩૦	૫	
૧૦	$\dots \times 10 = \dots$	$5 \times \dots = \dots$	$= \dots + \dots + \dots + \dots$
૪	$30 \times \dots = \dots$	$\dots \times 4 = \dots$	$= \dots$

(૧૨) પ્રાર્થનાસભામાં એક હારમાં ૨૩ વિદ્યાર્થીઓ બેઠા છે. આવી ૬ હારમાં કુલ કેટલા વિદ્યાર્થીઓ હોય?

	૨૦	૩	
૬	$\dots \times \dots = \dots$	$\dots \times \dots = \dots$	$= \dots + \dots = \dots$

(૧૩) ૫ ડઝન કેળાં = કેળાં

	૫	
૧૦	$\dots \times \dots = \dots$	$= \dots + \dots$
૨	$\dots \times \dots = \dots$	$= \dots$

(૧૪) ૩૨ × ૨૫ માટે નીચે મુજબની ગણતરી પૂર્ણ કરો.

○ + ○

૩૦	$૨૦ \times \dots = \dots$	$\dots \times \dots = \dots$
+		
○	$\dots \times ૨ = \dots$	$\dots \times \dots = \dots$

(૧૫) નીચે આપેલ વસ્તુની સામે તેની સંખ્યા, ડઝન અને નંગને આધારે ખાલી ખાનાં ભરો.

નામ	સંખ્યા	ડઝન	નંગ
કેરી	૬૫		
કેળાં	૩૬		
મોસંબી		૪	૪

(૧૬) કરોળિયાના એક જૂથમાં તેમના ૪૮ પગ થાય છે તો જૂથમાં કુલ કેટલા કરોળિયા હોય?

(૧૭) એક વર્ગમાં ૩૬ બાળકો છે, દરેક બાળકને ૪ ચોકલેટ મળે તે રીતે વહેંચવા કુલ કેટલી ચોકલેટ ખરીદવી પડે?

(૧૮) કેરીના એક બોક્સનું વજન ૧૦ કિલોગ્રામ છે, તો ૫૦૦ કિલોગ્રામ કેરીનાં કેટલાં બોક્સ થાય?

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

• યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (૧) ૭ વખત ૫ =
- (A) ૧૨ (B) ૩૫ (C) ૪૦
- (૨) એક ફૂલને ૮ પાંદડીઓ છે તો આવાં ૮ ફૂલની કુલ કેટલી પાંદડીઓ થાય?
- (A) ૧૬ (B) ૮૮ (C) ૬૪
- (૩) એક બોક્સમાં ૬ સાબુ છે તો આવા ૮ બોક્સના કુલ કેટલા સાબુ થાય?
- (A) ૬૯ (B) ૫૪ (C) ૧૩
- (૪) ૭ × = ૪૨
- (A) ૪ (B) ૫ (C) ૬
- (૫) ૨ ડઝન =
- (A) ૨૪ (B) ૧૩ (C) ૨૦

• સૂચના મુજબ કરો.

(૬) ઘડિયાની મદદથી ખાલી જગ્યા પૂરો.

૧. ૧ × ૬ = ૬
૨. ૨ × ૬ =
૩. ૩ × =
૪. × =

(૭) ૫ રૂપિયાની કિંમતની ૧૨ ચોકલેટ ખરીદવા કેટલા રૂપિયા ચૂકવવા પડે?

(૮) ૩૯ × ૨૪

	૩૦	૯	
૨૦ × = × =	= + + +
૪ × = × =	=

(૯) ૩૮ × ૭

	૩૦	૮	
૭ × = × =	= + =

(૧૦) ૮ ડઝન =

	૧૦	૨	
૮ × = × =	= + =

વિદ્યાર્થીની શૈક્ષણિક સ્થિતિ													
વિષયવસ્તુના મુદ્દા	પ્રશ્નક્રમ										નિશાનીઓની કુલ સંખ્યા		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	×	?	✓
9.1													
9.2													
9.3													
9.4													

જવાબો

- (૧) ૧. (B) ૨. (A) ૩. (C) ૪. (A) ૫. (B)
 ૬. (C) ૭. (A)

- (૨) ૧. ૪૦

૨. ૬, ૧૨, ૧૮, ૨૪, ૩૦, ૩૬, ૪૨, ૪૮, ૫૪, ૬૦ આ સંખ્યાઓ પર નિશાની આવે.

- (૩) ૩. ૯ ૪. ૪, ૧૨ ૫. ૩, ૧૫ ૬. ૬, ૩, ૧૮ ૭. ૭, ૩, ૨૧
 ૮. ૮, ૩, ૨૪ ૯. ૯, ૩, ૨૭ ૧૦. ૧૦, ૩, ૩૦

- (૪) ૨, ૪, ૬, ૮, ૧૨, ૧૪, ૧૮, ૨૦ આ સંખ્યાઓ પર નિશાની આવે.

- (૫) ૫, ૧૦, ૧૫, ૨૦, ૨૫ આ સંખ્યાઓ પર નિશાની આવે.

- (૬) ૩૨, ૪૦, ૪૮ (૭) ૭૦ (૮) ૩૨

- (૯) ૧. ૨ × ૨૪, ૩ × ૧૬, ૪ × ૧૨, ૬ × ૮

૨. ૧ × ૬૦, ૨ × ૩૦, ૪ × ૧૫, ૬ × ૧૦, ૫ × ૧૨

- (૧૦) ૮૧ (૧૧) ૪૯૦ (૧૨) ૧૩૮ (૧૩) ૬૦ (૧૪) ૮૦૦

- (૧૫)

૬૫	૫	૫
૩૬	૩	૦
૫૨	૪	૪

 (૧૬) ૬ (૧૭) ૧૪૪ (૧૮) ૫૦

સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનના જવાબો

- (૧) (B) (૨) (C) (૩) (B) (૪) (C) (૫) (A)

- (૬) ૨. ૧૨ ૩. ૬, ૧૮ ૪. ૪, ૬, ૨૪

- (૭) ૬૦ રૂપિયા (૮) ૯૩૬ (૯) ૨૬૬ (૧૦) ૯૬

૧૦

પેટર્નની રમત

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 311 સરખા આકાર અને સંખ્યાઓમાં પેટર્ન વિસ્તારે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

- 10.1 ચિત્ર પેટર્ન
10.2 શબ્દ પેટર્ન
10.3 સંખ્યા પેટર્ન

પૂર્વજ્ઞાન

- સંખ્યાજ્ઞાનની સમજ
- આકારની સમજ
- સરવાળાની સમજ
- કક્કાવારીની સમજ
- ગુણાકારની સમજ

(૧) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

૧. ○, △, □, ○, _____, □

(A) ○ (B) △ (C) □

૨. →, ↓, ←, _____

(A) → (B) ↓ (C) ↑

૩. ૩, ૬,, ૧૨, ૧૫

(A) ૯ (B) ૮ (C) ૭

૪. ૧૦, ૧૨, ૧૫, ૧૮,

(A) ૨૨ (B) ૨૩ (C) ૨૪

૫. ક, ખ, ગ, કક,, ગગ

(A) ખખ

(B) ખ

(C) ગગ

૬. બે અંકની મોટામાં મોટી બેકી સંખ્યા છે.

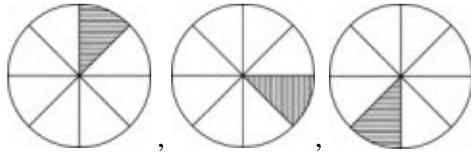
(A) ૧૦

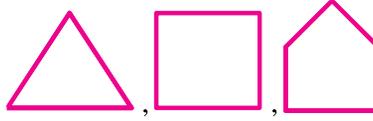
(B) ૯૯

(C) ૯૯

(૨) પેટર્ન પૂર્ણ કરો.

૧. , _____

૨. , _____

૩. , _____

૪. ૫, ૭, ૯, _____, _____, _____

૫. ૮, ૧૬, ૨૪, _____, _____, _____

૬. ૪૭, ૪૪, ૪૧, _____, _____, _____

૭. ૧૦, ૨૫, ૪૦, _____, _____, _____

૮. ૨, ૩, ૬, ૧૧, _____, _____, _____

૯. રવિવાર, મંગળવાર, ગુરુવાર, _____, _____, _____

(૩) ૪૦ થી ૫૬ વચ્ચે આવતી બેકી સંખ્યાઓ લખો.

(૪) ૭૪ + ૧૧ કરતાં મળતી સંખ્યા લખી તે એકી છે કે બેકી તે કહો.

(૫) 'કનખમગન ઘનચમે છે.' ઇૂપાયેલા વાક્યને શોધો.

(૬) '૧ આ ૨ વ૩ તી ૪કાપલે ૬૨૭જા ૮ છે.' ઇૂપાયેલા વાક્યને શોધો.

(૭) 'અમને રમત ગમે છે.' આ વાક્યને પોતાની રીતે ખાનગી સંદેશામાં ફેરવો.

(૮) નીચે આપેલી નદીઓના નામને કક્કાવારી પ્રમાણે ગોઠવો.

તાપી, સાબરમતી, નર્મદા, કાવેરી, ગંગા, હુગલી, યમુના, મહી, વાત્રક

(૯) તમારા પાંચ મિત્રોનાં નામ લખો.

(૧) _____ (૨) _____ (૩) _____

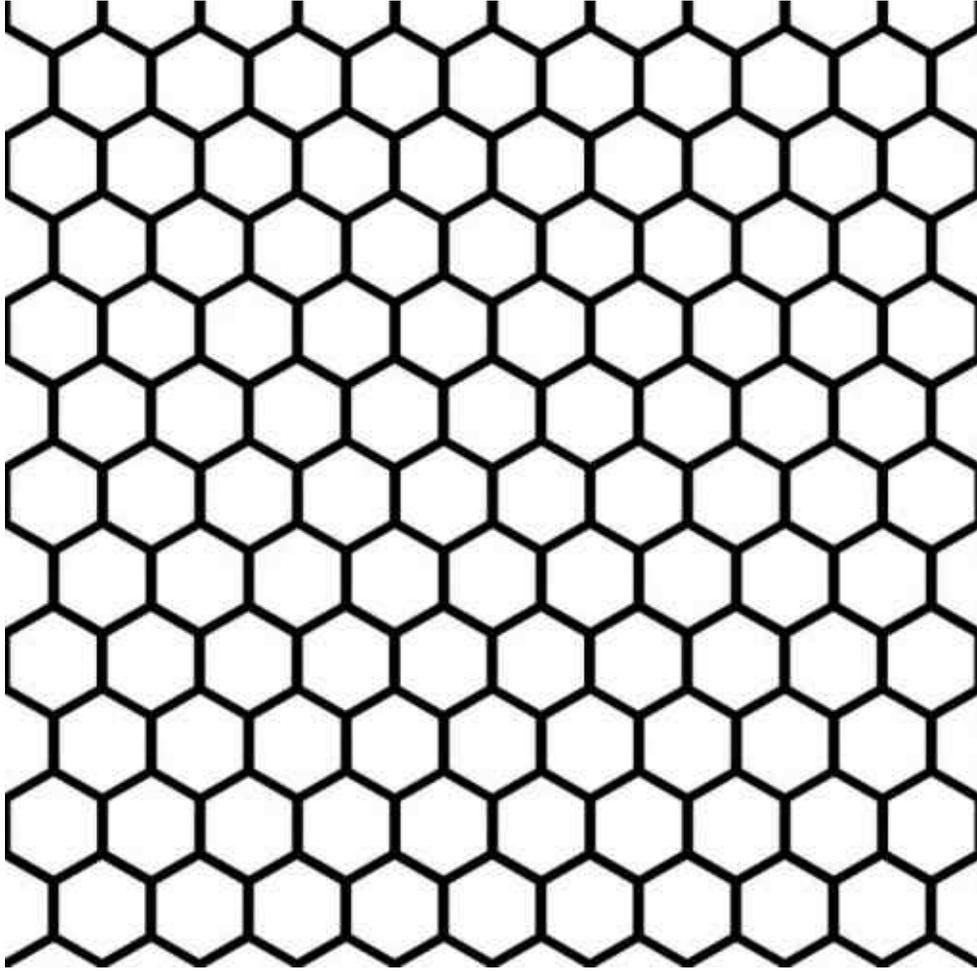
(૪) _____ (૫) _____

(૧૦) તમે ઉપર લખેલાં મિત્રોનાં નામને કક્કાવારી પ્રમાણે ગોઠવો.

(૧) _____ (૨) _____ (૩) _____

(૪) _____ (૫) _____

(૧૧) નીચે આપેલી પેટર્નમાં કયા આકારનું પુનરાવર્તન થાય છે. તે આકાર આપેલ બોક્સમાં દોરો.

(૧૨) નીચે આપેલી કઈ પેટર્ન(ભાત)માં તમને ૧૦-૧૦નો વધારો જોવા મળે છે?

(A) ૮૦, ૭૦, ૬૦, ૫૦

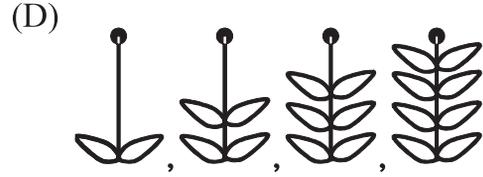
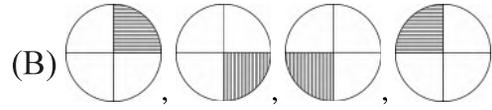
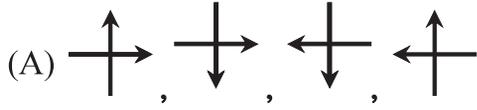
(B) ૧૪૦, ૧૩૦, ૧૨૦, ૧૧૦

(C) ૧૫૪, ૧૬૪, ૧૭૪, ૧૮૪

(D) ૧૯૯, ૧૮૯, ૧૭૯, ૧૬૯

(૧૩) તમારા વર્ગની કુલ સંખ્યામાંથી ૨ બાદ કરતાં મળતી સંખ્યા એકી છે કે બેકી?

(૧૪) નીચેનામાંથી કઈ પેટર્ન વિકસતી પેટર્ન છે?

(૧૫) પેટર્ન પૂર્ણ કરો.

$$૫ + ૬ = ૧૧$$

$$૭ + ૮ = ૧૫$$

$$૯ + ૧૦ = ૧૯$$

$$૧૧ + ૧૨ = ૨૩$$

$$\underline{\hspace{2cm}} + \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$$

(૧૬) “કખ હું ગઘ ધોયછર જઝણટઠ ડ ડઢમાંણત ભદધણું નપ છું બભ.” છૂપાયેલા વાક્યને શોધો.

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વશ્રાહી મૂલ્યાંકન

(૧) ,

(A) (B) (C)

(૨) છપ, છપછપ, જપ,

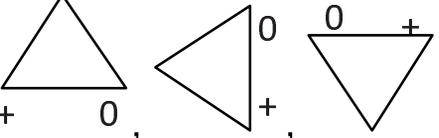
(A) જપ (B) જપજપ (C) જપછપ

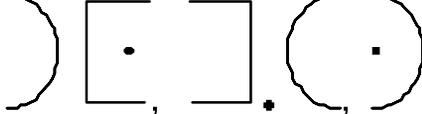
(૩) ૧, ૨, ૩, ૫, ૮, ૧૩,

(A) ૧૮ (B) ૧૯ (C) ૨૧

(૪) ૪, ૧૦, ૧૮, ૨૮, ૪૦,

(A) ૫૪ (B) ૫૦ (C) ૫૨

(૫) , _____

(૬) , _____

(૭) 'કહું કખૂખખખ ખખુગશ ગછું.' છુપાયેલા વાક્યને શોધો.

(૮) ગાંધીનગર, સુરત, રાજકોટ, અમદાવાદ, ભાવનગર આપેલ શહેરોને કક્કાવારીના ક્રમમાં ગોઠવો.

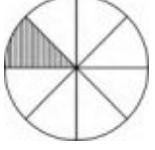
(૯) પેટર્ન પૂર્ણ કરો : ૩૦, ૨૫, ૨૧, ૧૮, _____, _____

(૧૦) પેટર્ન પૂર્ણ કરો : ૬૨, ૬૪, ૬૮, ૭૪, _____, _____

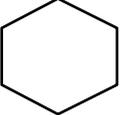
વિદ્યાર્થીની શૈક્ષણિક સ્થિતિ													
વિષયવસ્તુના મુદ્દા	પ્રશ્નક્રમ										નિશાનીઓની કુલ સંખ્યા		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	×	?	✓
10.1													
10.2													
10.3													

જવાબો

- (૧) ૧. (B) ૨. (C) ૩. (A) ૪. (C) ૫. (A)
૬. (B)

- (૨) ૧. ૨. ૩. ૪. ૧૧, ૧૩, ૧૫
૫. ૩૨, ૪૦, ૪૮ ૬. ૩૮, ૩૫, ૩૨ ૭. ૫૫, ૭૦, ૮૫ ૮. ૧૮, ૨૭, ૩૮
૯. શનિવાર, સોમવાર, બુધવાર

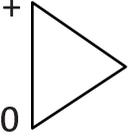
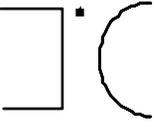
- (૩) ૪૨, ૪૪, ૪૬, ૪૮, ૫૦, ૫૨, ૫૪ (૪) ૮૫ એકી સંખ્યા (૫) નમન નમે છે.
(૬) આવતી કાલે રજા છે. (૭) મુક્ત જવાબ (૮) કાવેરી, ગંગા, તાપી, નર્મદા, મહી, યમુના, વાત્રક, સાબરમતી, હુગલી (૯) મુક્ત જવાબ (૧૦) મુક્ત જવાબ

- (૧૧) (૧૨) (C) (૧૩) મુક્ત જવાબ (૧૪) (D) (૧૫) $૧૩ + ૧૪ = ૨૭$

- (૧૬) હું ધોરણ ૩માં ભણું છું.

સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનના જવાબો

- (૧) (B) (૨) (B) (૩) (C) (૪) (A)

- (૫) (૬) (૭) હું ખૂબ ખુશ છું.

- (૮) અમદાવાદ, ગાંધીનગર, ભાવનગર, રાજકોટ, સુરત (૯) ૧૬, ૧૫ (૧૦) ૮૨, ૮૨

૧૧

જગ અને મગ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 307 બિનપ્રમાણિત એકમો વડે વિવિધ પાત્રોની ગુંજાશની સરખામણી કરે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

11.1 બિનપ્રમાણિત પાત્રોની ક્ષમતાની સરખામણી કરે છે.

11.2 બિનપ્રમાણિત એકમોની મદદથી વિવિધ પાત્રોની ક્ષમતાનું માપન કરે છે.

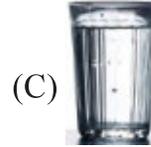
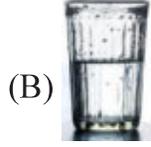
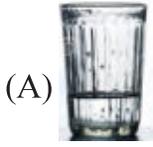
પૂર્વજ્ઞાન

- બિનપ્રમાણિત પાત્રોની ઓળખ. દા.ત. ગ્લાસ, જગ, ડોલ વગેરે

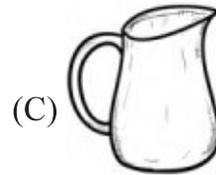
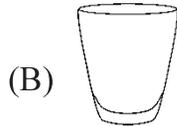
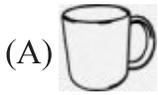
- બિનપ્રમાણિત પાત્રોની ક્ષમતાનું માપન

(૧) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

૧ નીચે પૈકી કયા પાત્રમાં વધુ પ્રવાહી ભરેલ છે?

૨ નીચે પૈકી કયા પાત્રમાં ઓછું પ્રવાહી સમાશે?

૩ જો એક બોટલ ભરવા ૩ પ્યાલા પાણી જોઈએ તો ૪ બોટલ ભરવા કેટલા પ્યાલા પાણી જોઈએ?

(A) ૧૦

(B) ૩

(C) ૧૨

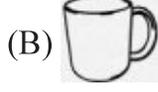
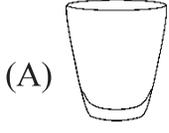
૪ દવાની એક બોટલમાંથી ૮ ઢાંકણ દવા ભરાય છે તો ૩ બોટલમાંથી કેટલાં ઢાંકણ ભરાય?

(A) ૨૪

(B) ૮

(C) ૧૬

૫ નીચેનામાંથી કયા પાત્રમાં ૧ લિટરથી વધુ પાણી સમાઈ શકે?

(૨) સૂચના મુજબ જવાબ આપો.

આજે સ્વીટીનો જન્મ દિવસ છે. તેણીની ઘણી સખીઓ તેના ઘરે આવે છે. સ્વીટીની મમ્મી જગ દ્વારા પ્યાલામાં શરબત ભરીને આપે છે. એક જગમાંથી શરબતના ૪ પ્યાલા ભરી શકાય છે. આ વિગત પરથી નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો.

૧ જો બે જગ ખાલી થાય તો તેમાંથી _____ પ્યાલા શરબત ભરાઈ શકે.

૨ જો ૧૬ પ્યાલા ભરવા હોય તો _____ જગ શરબત જોઈએ.

૩ જો ૧૨ સખીઓને શરબત આપવું હોય તો _____ જગ શરબત જોઈએ.

(૩) જો ૪ બોટલ પાણી ભરવાથી એક માટલી ભરાતી હોય તો અડધી માટલી ભરવા કેટલી બોટલ પાણી જોઈએ?

(૪) શીલાનો જગ ૫ પ્યાલા વડે ભરાય છે. તે જ પ્યાલાથી ગીતાનો જગ ૭ પ્યાલા વડે ભરાય છે તો કોનો જગ મોટો ગણાય?

(૫) પ્રશ્ન-૪ની વિગત પરથી જણાવો કે શીલાના જગ કરતાં ગીતાનો જગ ભરવા કેટલા પ્યાલા વધુ પાણી જોઈએ?

(૬) ૫ લિટરના જગમાં ૧ લિટરની કેટલી બોટલ પાણી સમાઈ શકે?

(૭) એક તપેલી ભરવા ૫ વાટકી પાણી જોઈએ તો ૩ તપેલી ભરવા કેટલી વાટકી પાણી જોઈએ?

(૮) એક ડોલમાં ૬ તપેલી પાણી સમાય છે તો ૨ ડોલ ભરવા કેટલી તપેલી પાણી જોઈએ?

(૯) ચિરાગની આખી ડોલ ૮ મગ વડે ભરાઈ જાય છે તો અડધી ડોલ ભરવા કેટલા મગ પાણી જોઈએ?

(૧૦) ત્રણ મિત્રોના કોથળા ઘઉંથી ભરેલા છે. મનિષના કોથળામાંથી ૧૦ ડોલ ઘઉં ભરાય છે. રાજેશના કોથળામાંથી ૮ ડોલ ઘઉં ભરાય છે અને જીજ્ઞેશના કોથળામાંથી ૬ ડોલ ઘઉં ભરાય છે. આ વિગત પરથી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

૧. સૌથી મોટો કોથળો કોનો છે? _____

૨. જો ડોલના બદલે તગારાનો ઉપયોગ કરીએ તો મનિષના ઘઉંમાંથી ૫ તગારા ભરાય છે તો જીજ્ઞેશના ઘઉં ભરવા કેટલાં તગારાં જોઈએ? _____

૩. રાજેશના ઘઉં ભરવા કેટલાં તગારાં જોઈએ? _____

(૧૧) હું દિવસમાં ૫ પ્યાલા પાણી પી શકું છું. મારી બહેન મારા કરતાં બમણું પાણી પી શકે છે તો મારી બહેન કેટલા પ્યાલા પાણી પી શકતી હશે? _____

(૧૨) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો.

(લગભગ ૮ લિટર, લગભગ ૧ લિટર, ૧/૨ લિટરથી ઓછું, લગભગ ૫૦૦ લિટર, ૧/૨ લિટર)

(૧૩) નું માપિયું દૂધથી પૂરેપૂરું ભરવા ના કેટલા માપિયા ભરીને દૂધ રેડવું પડે?

(૧૪) પાણી સમાવવાની ક્ષમતાના આધારે ચડતા ક્રમમાં ગોઠવો.
પ્યાલો, ડોલ, લોટો, વાટકી

(૧૫) ૨ લિટર દૂધ એટલે ૧૦૦૦ મિલિ દૂધનાં કેટલાં માપિયાં?

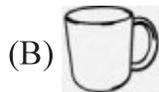
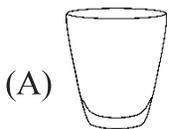
(૧૬) કરતાં માં બમણું પાણી ભરી શકાય છે. જો માટલીમાં ૧૦ લિટર પાણી સમાય તો ડોલમાં કેટલું પાણી સમાઈ શકે?

(૧૭) મૂકેશના ઘરે ૫૦૦ લિટર પાણી ભરેલી ટાંકી છે. તેમાંથી ૧૦૦ લિટરના કેટલા કેન પાણી ભરી શકાય?

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

• યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(૧) નીચેના પૈકી કયા પાત્રમાં સૌથી વધુ પાણી ભરાશે?

- (૨) એક જગ જ્યુસ બનાવવા કલા ૪ પ્યાલા પાણી વાપરે છે, તો ૪ જગ જ્યુસ બનાવવા કેટલું પાણી જોઈએ?
- (A) ૪ પ્યાલા (B) ૧૬ પ્યાલા (C) ૮ પ્યાલા
- (૩) જો એક લિટર દૂધમાંથી ૬ કપ દૂધ ભરાય છે, તો ૨ લિટર દૂધમાંથી કેટલા કપ દૂધ ભરાય?
- (A) ૧૨ કપ (B) ૧૮ કપ (C) ૮ કપ
- (૪) જ્યુસની એક બોટલમાંથી ૫ ગ્લાસ ભરાય છે, તો ૩ બોટલમાંથી કેટલા ગ્લાસ ભરાય?
- (A) ૮ ગ્લાસ (B) ૧૫ ગ્લાસ (C) ૨ ગ્લાસ
- (૫) રહીમની ડોલ ૨ માટલી વડે ભરાય છે અને કરીમની ડોલ ૧ માટલી વડે ભરાય છે તો કરીમની ડોલ કરતાં રહીમની ડોલમાં ગણું પાણી વધુ ભરાય છે.
- (A) બે ગણું (B) ત્રણ ગણું (C) અડધું
- (૬) રિદ્દિની વોટરબેગમાં ૬ પ્યાલા પાણી સમાય છે અને સલમાની વોટરબેગમાં ૩ પ્યાલા પાણી સમાય છે, તો રિદ્દિ કરતાં સલમાની વોટરબેગમાં પાણી સમાય.
- (A) અડધું (B) બમણું (C) ત્રણ ગણું
- (૭) જો ૧૦ મગ કાંકરાથી ૨ તગારા ભરાય, તો ૫ મગ કાંકરાથી કેટલા તગારા ભરાય?
- (A) ૧ (B) ૨ (C) ૩
- (૮) બે લિટર જ્યુસની બોટલમાંથી ૮ પ્યાલા ભરાય છે. જો એમાંથી અડધું જ્યુસ ખલાસ થાય તો કેટલા પ્યાલા જ્યુસ બાકી રહેશે?
- (A) ૬ પ્યાલા (B) ૮ પ્યાલા (C) ૪ પ્યાલા
- (૯) એક માટલી ૬ તપેલી પાણીથી ભરાય છે. જો ૪ માટલી ભરવી હોય તો કેટલી તપેલી પાણી જોઈએ?
- (A) ૨૪ (B) ૧૨ (C) ૬
- (૧૦) જો ૨ ગ્લાસ પાણીથી એક લોટો ભરાય તો ૪ ગ્લાસ પાણીથી કેટલા લોટા ભરાય?
- (A) ૨ (B) ૩ (C) ૮

૧૨

આપણે ભાગ પાડી શકીશું ?

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 314 ભાગાકારનાં તથ્યો સમાન જૂથ, સમાન વહેંચણી અને પુનરાવર્તિત બાદબાકીના સંદર્ભમાં સમજે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

12.1 ભાગાકારની સંકલ્પના સમજે

12.2 ઘડિયાની મદદથી ભાગાકાર કરે

પૂર્વજ્ઞાન

- જુદી જુદી વસ્તુઓનાં સરખા જૂથ પાડવા.

(૧) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

૧. ૧૦ સફરજન ૫ બાળકોને સરખે ભાગે વહેંચવામાં આવે તો દરેક બાળકને કેટલાં સફરજન મળે?

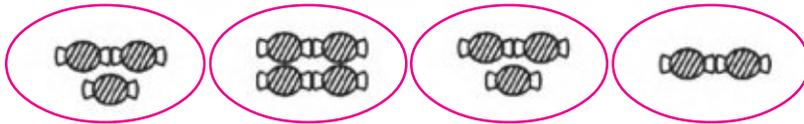
(A) ૨

(B) ૫

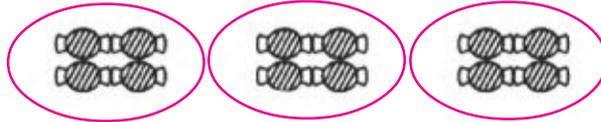
(C) ૧

૨. ૪ બાળકો વચ્ચે ૧૨ ચોકલેટ સરખાં ભાગે વહેંચવામાં આવે, તો નીચેનામાંથી કઈ વહેંચણી સાચી છે?

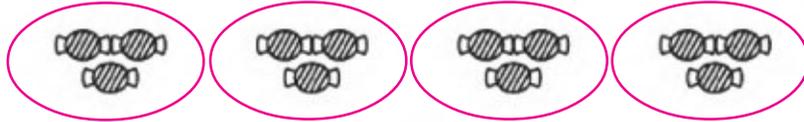
(A)

(B)

(C)

૩. ૮ કેળાં ૪ વાંદરા વચ્ચે વહેંચવા હોય, તો દરેક વાંદરાને કેટલાં કેળાં મળે?

(A) ૪

(B) ૨

(C) ૩

૪. ૧૫ મણકાને ૩ સરખાં જૂથમાં વહેંચવા હોય, તો નીચે પૈકી કયો વિકલ્પ સાચો ગણાય?

(A) $15 \div 3$ (B) $15 + 3$ (C) $15 - 3$

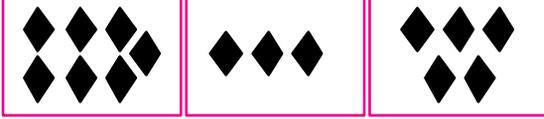
૫. ૨૦ દડાને ૪ સરખા ભાગમાં વહેંચવામાં આવે, તો દરેક ભાગમાં કેટલા દડા આવે?

(A) ૧૦

(B) ૪

(C) ૫

(૨) સવિતા પાસે ત્રણ બોક્સમાં નીચે પ્રમાણે જુદી-જુદી સંખ્યામાં મીઠાઈ છે.

આ મીઠાઈને એવી રીતે વહેંચો કે દરેક બોક્સમાં સરખી મીઠાઈ આવે. દરેક બોક્સમાં કેટલી મીઠાઈ આવશે?

(૩) દસ રૂપિયાની ૧૨ નોટને ૪ મિત્રોમાં વહેંચીએ, તો દરેક મિત્રને કેટલા રૂપિયા મળે?

(૪) એક ચોપડીમાં ૬૩ પાનાં છે. પ્રકૃતિ દરરોજ ૭ પાનાં વાંચે છે, તો પ્રકૃતિ કેટલા દિવસમાં આખી ચોપડી વાંચી લેશે?

(૫) કુલ ૨૫ ચોકલેટમાંથી ૫ ચોકલેટની એક એવી કેટલી થેલીઓ ભરી શકાય?

(૬) હેત પાસે ૩૬ લખોટી છે. જો તે પોતાના ૬ મિત્રોને સરખી સંખ્યામાં બધી લખોટી આપી દે, તો દરેકને કેટલી લખોટી મળે?

(૭) ૪૫ બટનને ૯ શર્ટ પર લગાવવાં હોય, તો દરેક શર્ટ પર કેટલાં બટન લગાવવાં પડે?

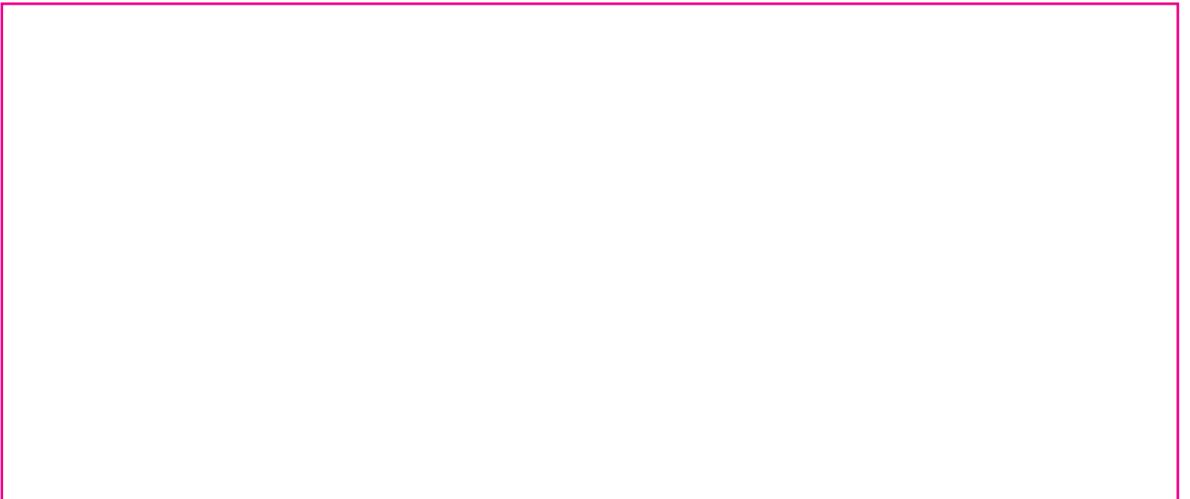
(૮) ૪૯ કુગ્ગાને ૭ બાળકો વચ્ચે સરખે ભાગે વહેંચીએ, તો દરેકના ભાગે કેટલા કુગ્ગા આવે?

(૯) એક બોક્સમાં ૧૬ બુટ્ટી છે. જો દરેક છોકરીને બે બુટ્ટી આપવાની હોય, તો કેટલી છોકરીઓને બુટ્ટી આપી શકાય?

(૧૦) સીતાને એક રોટલી બનાવતાં ૩ મિનિટનો સમય લાગે છે. જો સીતા ૩૯ મિનિટ સુધી રોટલી બનાવે તો કેટલી રોટલી બને?

(૧૧) પાયલ પાસે વેચવા માટે ૨૪ કિલોગ્રામ કેરી છે. જો ચાર માણસો સરખાં જથ્થામાં કેરી ખરીદે, તો દરેક માણસે કેટલા કિગ્રા કેરી ખરીદી હશે?

(૧૨) ૨૪ પેન્સિલને ૩ બોક્સમાં સરખા ભાગે ગોઠવીએ, તો દરેક બોક્સમાં કેટલી પેન્સિલ આવે?

(૧૩) ૩૦ જલેબીને ૬ મિત્રો વચ્ચે સરખા ભાગે વહેંચવામાં આવે, તો દરેકને કેટલી જલેબી મળે?

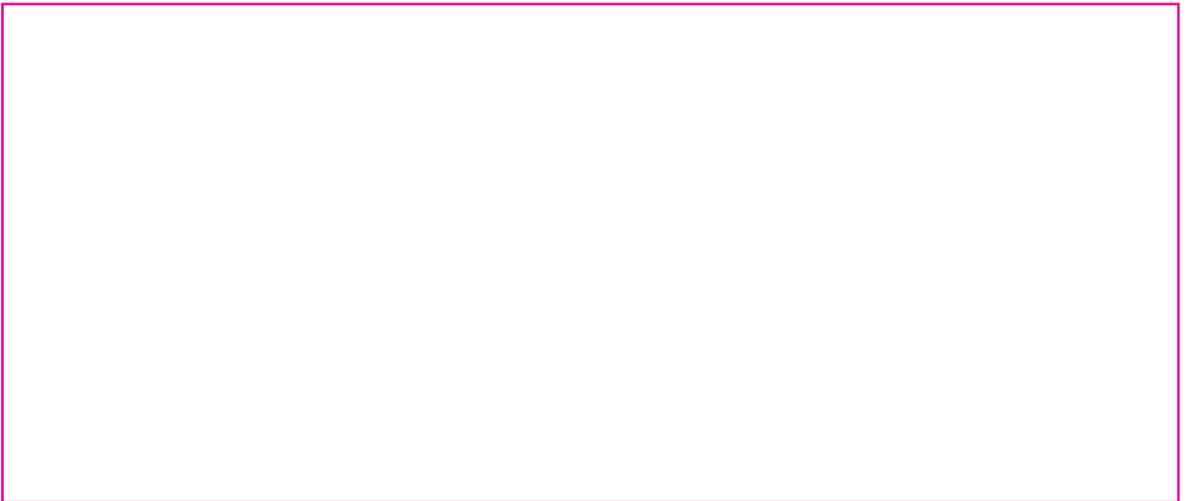
(૧૪) મારી પાસે એકસરખી ૨૪ ચોપડીઓ છે. એક ખાનામાં ૮ ચોપડીઓ સમાય છે, તો મારે ચોપડીઓ મૂકવા આવા કેટલાં ખાનાંની જરૂર પડે?

(૧૫) ૧૮ નારંગી ૬ બાળકો વચ્ચે સરખા ભાગે વહેંચીએ, તો દરેક બાળકને કેટલી નારંગી મળે?

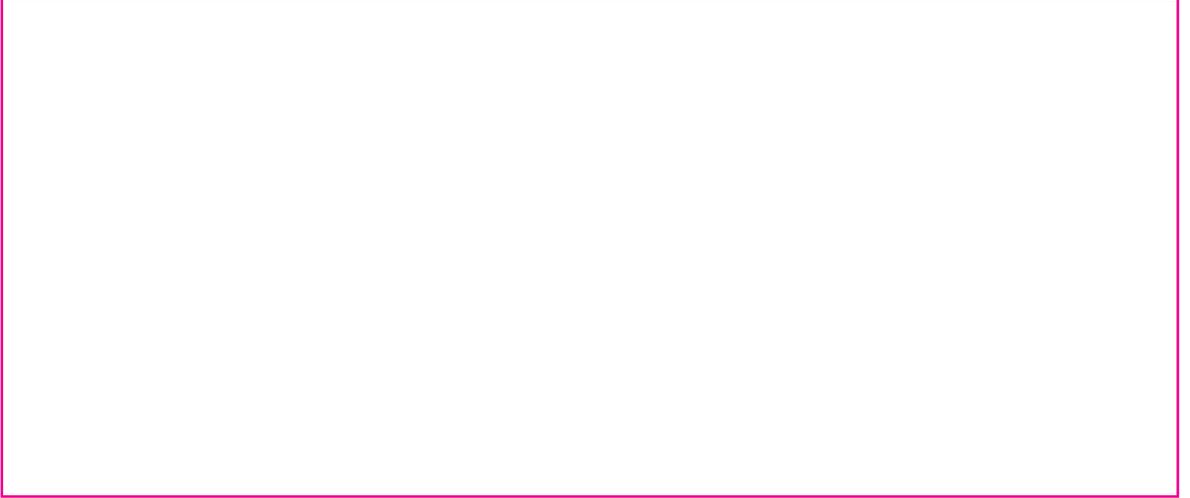
(૧૬) એક મેદાનમાં મૂકેલી કારનાં પૈડાં મેં ગણ્યાં તો ૩૨ થયાં, તો મેદાનમાં કેટલી કાર હશે?

(૧૭) ૧ થી ૯ સુધીની કઈ-કઈ સંખ્યા વડે ૯૯૯ને નિઃશેષ ભાગી શકાશે?

(૧૮) અમદાવાદથી વડોદરા વચ્ચે ૧૧૨ કિમી અંતર છે. પ્રાચી એક દિવસમાં ૮ કિમી ચાલે, તો અમદાવાદથી વડોદરા પહોંચતાં તેને કેટલા દિવસ થશે?

(૧૯) રમીલા પાસે ૧૦ સફરજન છે. તે દરેકના ચાર ટુકડા કરી પાંચ મિત્રોને સરખા ભાગે વહેંચે છે, તો દરેકના ભાગે કેટલા ટુકડા આવે?

- (૨૦) ચાર મિત્ર વચ્ચે કેરી વહેંચતાં દરેકના ભાગે ૬ કેરી આવે છે. જો આટલી જ કેરી ત્રણ મિત્ર વચ્ચે વહેંચવામાં આવે, તો દરેકના ભાગે કેટલી કેરી આવે?

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

• યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

- (૧) ભરતે ૪૮ લાડુ બનાવી એકસરખી સંખ્યામાં ૬ થાળીમાં મૂક્યાં. નીચેનામાંથી કઈ રજૂઆત દરેક થાળીમાંનાં લાડુની સંખ્યા બતાવી શકશે?

(A) $48 \div 6$ (B) $48 + 6$ (C) $48 - 6$

- (૨) સફરજનના ૧૬ ટુકડાને ૪ વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે સરખે ભાગે વહેંચીએ, તો દરેક વિદ્યાર્થીને સફરજનના કેટલા ટુકડા મળે?

(A) ૪ (B) ૬ (C) ૧૬

- (૩) ને ૩ જૂથમાં સરખી સંખ્યામાં વહેંચીએ, તો નીચેનામાંથી કયો વિકલ્પ સાચો ગણાય?

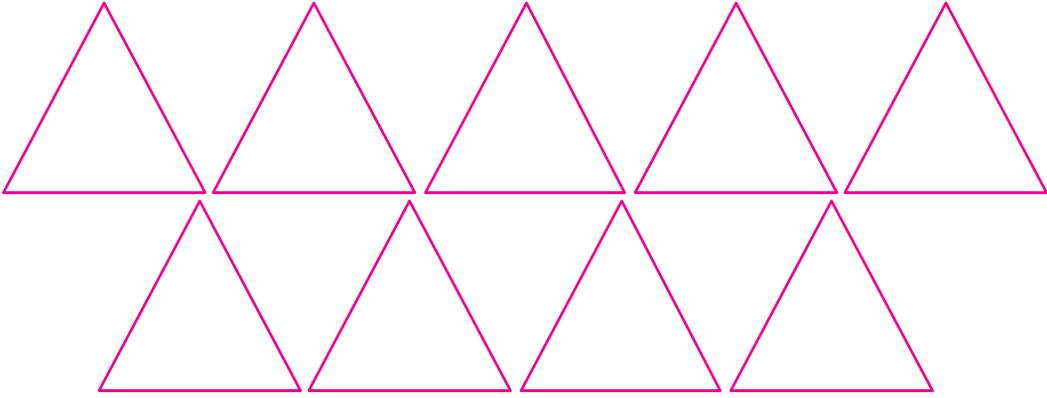
(A) $6 + 3$ (B) $6 \div 3$ (C) $6 - 3$

- (૪) ૧૦ મિત્રોએ મળી ૮૦ રૂપિયાનો આઈસ્ક્રીમ ખાધો, તો દરેક મિત્રએ કેટલા રૂપિયા આપવા પડે?

(A) ૮ (B) ૮૦ (C) ૧૦

(૫) જો એક ગાયને બાંધવા માટે ૪ મીટર દોરડું જોઈએ તો ૪૦ મીટર દોરડામાંથી વધુમાં વધુ કેટલી ગાયો બાંધી શકાય?

(૬) ૭૨ કાંકરાની નીચે આપેલ ૮ ઢગલીમાં સરખા ભાગે વહેંચણી કરો. દરેક ઢગલીમાં કેટલા કાંકરા આવશે?

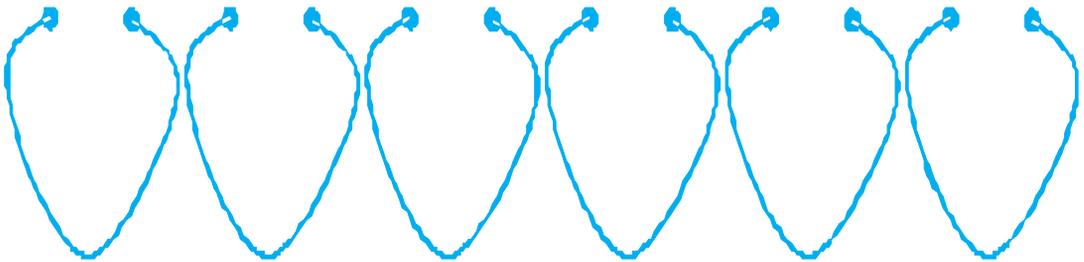

(૭) ૪૨ મીણબત્તીને ૬ બોક્સમાં સરખા ભાગે ગોઠવીએ, તો દરેક બોક્સમાં કેટલી મીણબત્તી આવે?

(૮) એક ખિસકોલી એક વખતમાં ૩ પગલાં કૂદે છે. તેને ૩૬માં પગલાં સુધી પહોંચવા માટે કેટલી વખત કૂદવું પડશે?

(૯) $૨૦ \div ૪ =$ _____

(૧૦) ૬૦ મણકાને નીચે આપેલી માળાઓમાં સરખા ભાગે ગોઠવો. દરેક માળામાં કેટલા મણકા આવશે?

વિદ્યાર્થીની શૈક્ષણિક સ્થિતિ													
વિષયવસ્તુના મુદ્દા	પ્રશ્નક્રમ										નિશાનીઓની કુલ સંખ્યા		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	×	?	✓
12.1													
12.2													

જવાબો

- (૧) ૧. (A) ૨. (C) ૩. (B) ૪. (A) ૫. (C)
- (૨) દરેક બોક્સમાં ૫ (૩) ૩૦ રૂપિયા (૪) ૯ દિવસમાં (૫) ૫ થેલીઓ (૬) ૬ લખોટી
- (૭) ૫ બટન (૮) ૭ કુચ્છા (૯) ૮ છોકરીઓ (૧૦) ૧૩ રોટલી (૧૧) ૬ કિગ્રા
- (૧૨) ૮ પેન્સિલ (૧૩) ૫ જલેબી (૧૪) ૩ ખાનાં (૧૫) ૩ નારંગી (૧૬) ૮ કાર
- (૧૭) ૧, ૩ અને ૯ (૧૮) ૧૪ દિવસ (૧૯) ૮ ટુકડા (૨૦) ૮ કેરી

સર્વશ્રાહી મૂલ્યાંકનના જવાબો

- (૧) (A) (૨) (A) (૩) (B) (૪) (A) (૫) ૧૦ ગાયો
- (૬) ૮ કાંકરા (૭) ૭ મીણબત્તી (૮) ૧૨ વખત (૯) ૫ (૧૦) ૧૦ મણકા

૧૩

સ્માર્ટ ચાર્ટ

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 312 ચિહ્ન અને ચિત્રાત્મક રજૂઆત દ્વારા માહિતીની નોંધ કરે છે અને તારણ કાઢે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

- 13.1 ભાગાકારની સંકલ્પના સમજે.
13.2 ઘડિયાની મદદથી ભાગાકાર કરે.

(૧) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી માં '✓' ની નિશાની કરો.

ગમતું ફળ	બાળકોની સંખ્યા
કેરી	૨૫
સફરજન	૨૮
ચીકુ	૨૧
નારંગી	૧૫
અનાનસ	૧૨

૧. બાળકોને કયું ફળ સૌથી વધુ ગમે છે?

સફરજન ચીકુ અનાનસ

૨. કેટલાં બાળકોને નારંગી કરતાં સફરજન વધુ ગમે છે?

૨૮ ૧૩ ૧૫

(૨) કોષ્ટક પરથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી માં '✓' ની નિશાની કરો.

શાળાએ આવવા માટે વપરાતી મુસાફરીની રીત	બાળકોની સંખ્યા
ચાલીને	૧૨૫
સાઈકલ	૮૫
સ્કૂટર	૪૮
બસ	૧૩૨

૧. ચાલીને આવતાં બાળકોની સંખ્યા કેટલી છે?

૧૨૫ ૮૫ ૧૩૨

૨. મુસાફરીની કઈ રીત સૌથી વધુ સામાન્ય છે?

ચાલીને

બસ

સાયકલ

(૩) પ્રાણી સંગ્રહાલયમાં આવેલાં જુદાં-જુદાં પ્રાણીઓની સંખ્યા દર્શાવતાં કોષ્ટકને આધારે જવાબ આપો.

પ્રાણીનું નામ	પ્રાણીની સંખ્યા
હાથી	૮
વાઘ	૮
હરણ	૧૨
સિંહ	૬
વાંદરા	૧૧
ઝીબ્રા	૮

૧. સૌથી વધુ કયાં પ્રાણી છે? _____
૨. સૌથી ઓછા કયાં પ્રાણી છે? _____ કેટલા છે? _____
૩. વાંદરા કરતાં કયાં પ્રાણીની સંખ્યા વધારે છે? _____
૪. કયાં બે પ્રાણીઓની સંખ્યા સરખી છે? _____ અને _____
૫. હાથી કરતાં ઝીબ્રા કેટલાં ઓછાં છે? _____

(૪) કોઈ એક શાળાના ધોરણ ૧ થી ૫ની સંખ્યા દર્શાવતાં કોષ્ટકને આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

ધોરણ	વિદ્યાર્થીની સંખ્યા
૧	૪૦
૨	૩૫
૩	૪૨
૪	૩૪
૫	૨૯

૧. ધોરણ-૩ના વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા કેટલી છે? _____
૨. ધોરણ-૧ અને ધોરણ-૨ના વિદ્યાર્થીઓની કુલ સંખ્યા કેટલી છે? _____
૩. કયા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા સૌથી ઓછી છે? _____
૪. ધોરણ-૨ના વર્ગમાં, ધોરણ-૫ના વર્ગ કરતાં કેટલા વિદ્યાર્થીઓ વધારે છે? _____
૫. આ શાળામાં ધોરણ-૧ થી ૫ના વિદ્યાર્થીઓની કુલ સંખ્યા કેટલી છે? _____

(૫) ૫ મી જૂન 'વિશ્વ પર્યાવરણ દિન' નિમિત્તે થયેલ વૃક્ષારોપણના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

વૃક્ષ	વૃક્ષની સંખ્યા
લીમડો	૮
સરગવો	૫
નીલગીરી	૨
ગુલમહોર	૭

૧. ઉપરોક્ત કોષ્ટક પરથી નીચેનો ચાર્ટ પૂર્ણ કરો. જ્યાં એ એક વૃક્ષ દર્શાવે છે.

વૃક્ષ	વૃક્ષની સંખ્યા
લીમડો	
સરગવો	
નીલગીરી	
ગુલમહોર	

૨. કુલ કેટલાં વૃક્ષનું રોપણ કરવામાં આવ્યું?

(૬) ધોરણ-૩માં અઠવાડિયામાં ગેરહાજર રહેલ વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા ચિત્રાલેખમાં દર્શાવેલ છે તેના આધારે જવાબ આપો.

વાર	વિદ્યાર્થીની સંખ્યા
સોમ	
મંગળ	
બુધ	
ગુરુ	
શુક્ર	
શનિ	

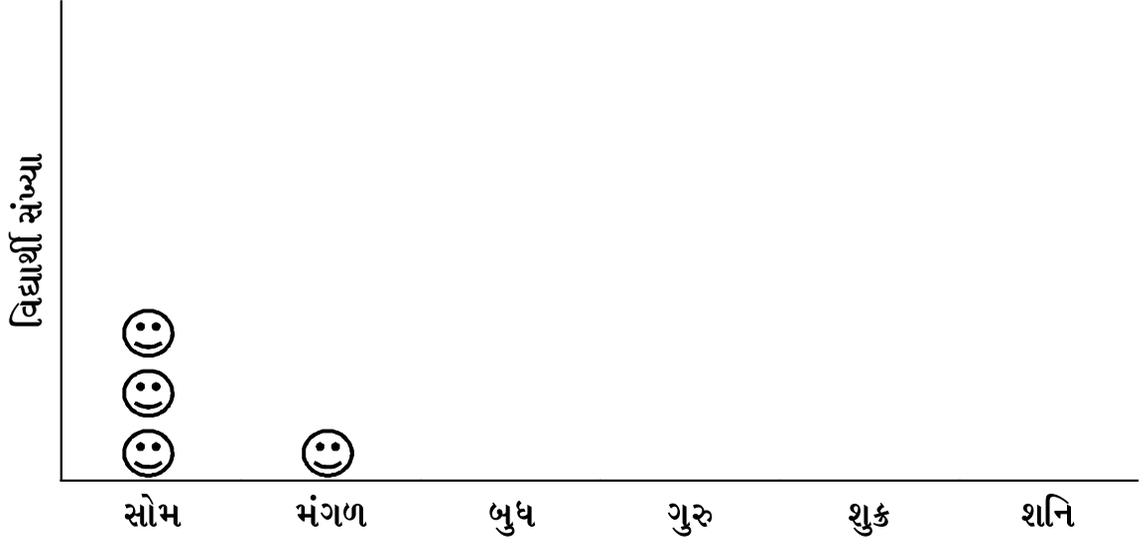
 એ એક વિદ્યાર્થી દર્શાવે છે.

૧. મંગળવારે વર્ગમાં કેટલા વિદ્યાર્થી ગેરહાજર રહેલ? _____

૨. કયા દિવસે સૌથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ ગેરહાજર રહ્યા છે? _____

૩. વર્ગના તમામ વિદ્યાર્થીઓ હાજર હોય તેવો વાર કયો છે? _____

૪. માહિતી પરથી ચિત્રાલેખ (ચાર્ટ) પૂર્ણ કરો.

(૭) એક શાળાની ધોરણ ૧ થી ૫ની હાજરી આપેલ છે તેના આધારે પ્રશ્નોના વાળ આપો.

હાજરી ચાર્ટ		
	કુલ સંખ્યા	હાજર સંખ્યા
ધોરણ-૧	૩૬	૩૩
ધોરણ-૨	૩૨	૨૮
ધોરણ-૩	૩૭	૩૬
ધોરણ-૪	૩૩	૨૭
ધોરણ-૫	૪૦	૩૬
કુલ		

૧. શાળામાં કુલ કેટલાં બાળકો છે? _____
૨. શાળામાં કુલ કેટલાં બાળકો ગેરહાજર છે? _____
૩. કયા ધોરણમાં સૌથી વધારે બાળકો ગેરહાજર છે? _____
૪. ધોરણ-૩ કરતાં ધોરણ-૪માં કેટલાં બાળકો વધુ ગેરહાજર છે? _____
૫. કયા બે ધોરણમાં ગેરહાજર બાળકોની સંખ્યા સરખી છે? _____
૬. ધોરણ-૧ કરતાં ધોરણ-૫માં કેટલાં વધુ બાળકો હાજર છે? _____

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

(૧) આપેલ રોબોટનું ચિત્ર જુઓ અને કોષ્ટક પૂર્ણ કરો.

	આકાર	તેની સંખ્યા
	વર્તુળ	
	ત્રિકોણ	
	લંબચોરસ	
	ચોરસ	

એક અઠવાડિયામાં પુસ્તકાલયની મુલાકાત લેનાર વ્યક્તિની સંખ્યા દર્શાવતાં કોષ્ટકને આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

વાર	વ્યક્તિની સંખ્યા
સોમ	૧૨૪
મંગળ	૧૦૧
બુધ	૯૮
ગુરુ	૧૦૧
શુક્ર	૧૫૦

- (૨) કયા દિવસે સૌથી વધારે વ્યક્તિઓએ પુસ્તકાલયની મુલાકાત લીધી? _____
- (૩) કયા દિવસે સૌથી ઓછા વ્યક્તિઓએ પુસ્તકાલયની મુલાકાત લીધી? _____
- (૪) સોમવારે કેટલા વ્યક્તિઓએ પુસ્તકાલયની મુલાકાત લીધી? _____
- (૫) કયા બે દિવસે એકસરખી સંખ્યામાં વ્યક્તિઓએ પુસ્તકાલયની મુલાકાત લીધી? _____ અને _____
- (૬) ગુરુવારે, સોમવાર કરતાં કેટલા ઓછા વ્યક્તિઓએ પુસ્તકાલયની મુલાકાત લીધી? _____
- (૭) ઈન્દ્રધનુષના સાત રંગ પૈકી તમારા વર્ગના સહપાઠીને ગમતાં રંગ પરથી નીચેનું કોષ્ટક તૈયાર કરો.

ઈન્દ્રધનુષના રંગ	સંખ્યા
જાંબલી	
નીલો	
વાદળી	
લીલો	
પીળો	
નારંગી	
લાલ	

(૮) કોષ્ટક પરથી ચિત્રાલેખ (ચાર્ટ) પૂર્ણ કરો.

ઈન્દ્રધનુના રંગ	વિદ્યાર્થીઓના ચહેરા ચાર્ટમાં દોરો
જાંબલી	
નીલો	
વાદળી	
લીલો	
પીળો	
નારંગી	
લાલ	

(૯) તમારા વર્ગમાં વિદ્યાર્થીના જન્મના મહિનાની માહિતી મેળવો.

મહિનો	મહિનામાં જન્મેલા વિદ્યાર્થીની સંખ્યા
જાન્યુઆરી	
ફેબ્રુઆરી	
માર્ચ	
એપ્રિલ	
મે	
જૂન	
જુલાઈ	
ઓગસ્ટ	
સપ્ટેમ્બર	
નવેમ્બર	
ડિસેમ્બર	

(૧૦) પ્રશ્ન ૯ ની માહિતી પરથી ચિત્રાલેખ તૈયાર કરો.

મહિનો	મહિનામાં જન્મેલા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા
જુલાઈ	
ઓગષ્ટ	
સપ્ટેમ્બર	
ઓક્ટોબર	

વિદ્યાર્થીની સંખ્યા

જુલાઈ ઓગસ્ટ સપ્ટેમ્બર ઓક્ટોબર
 ← જન્મનો મહિનો →

વિદ્યાર્થીની શૈક્ષણિક સ્થિતિ													
વિષયવસ્તુના મુદ્દા	પ્રશ્નક્રમ										નિશાનીઓની કુલ સંખ્યા		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	×	?	✓
13.1													
13.2													

જવાબો

- (૧) ૧. સફરજન ૨. ૧૩
 (૨) ૧. ૧૨૫ ૨. બસ
 (૩) ૧. હરણ ૨. સિંહ, દ ૩. હરણ ૪. વાઘ અને ઝીબ્રા ૫. ૧
 (૪) ૧. ૪૨ ૨. ૭૫ ૩. ૫ ૪. ૬ ૫. ૧૮૦
 (૫) ૧. - ૨. ૨૨
 (૬) ૧. ૧ ૨. શનિવારે ૩. બુધવાર ૪. -
 (૭) ૧. ૧૭૮ ૨. ૧૭ ૩. ધોરણ ૪ ૪. ૫ ૫. ધોરણ - ૧ અને ૨
 ૬. ૩

સર્વશ્રાહી મૂલ્યાંકનના જવાબો

- (૧) વર્તુળ-૩, ત્રિકોણ-૭, લંબચોરસ-૬, ચોરસ-૫ (૨) શુક્રવારે (૩) બુધવારે
 (૪) ૧૨૪ (૫) મંગળવારે અને ગુરુવારે (૬) ૨૩ (૭) મુક્ત જવાબ
 (૮) મુક્ત જવાબ (૯) મુક્ત જવાબ (૧૦) મુક્ત જવાબ

૧૪

રૂપિયા-પૈસા

અધ્યયન નિષ્પત્તિ :

M 302 જૂથમાં વિભાજિત કરીને કે કર્યા વિના નાણાંની નાની રકમના સરવાળા બાદબાકી કરે છે.

વિષયવસ્તુના મુદ્દા :

- 14.1 ચલણી નાણાંની સમજ
 14.2 ચલણી નાણાં આધારિત સરવાળા અને બાદબાકી
 14.3 સાદા બિલની સમજ
 14.4 ચલણી નાણાં આધારિત વ્યવહારૂ કોયડાઓ ઉકેલે

૧. એક કંપાસપેટીની કિંમત ૩૫ રૂપિયા છે, તો આ કિંમત ચૂકવવા નીચે આપેલ ચલણી નાણાંનાં જૂથ પૈકી કયા જૂથની રકમ સાચી છે?

જૂથ-૧

જૂથ-૨

જૂથ-૩

૨. તમારી પાસે ૨૦ રૂપિયા છે તેમાંથી તમે ૧૦ રૂપિયા તમારા મિત્રને આપ્યા. હવે તમારી પાસે કેટલા રૂપિયા બચ્યા?

૧૦ રૂપિયા

૫ રૂપિયા

૨ રૂપિયા

૩. આપેલ ચિત્ર ૧ અને ૨ને આધારે જવાબ આપો.

ચિત્ર - ૧

ચિત્ર-૧ની કિંમત વધારે છે.

ચિત્ર-૨ની કિંમત વધારે છે.

ચિત્ર-૧ અને ચિત્ર-૨ની કિંમત સરખી છે.

ચિત્ર - ૨

૪. ૧૮ રૂપિયાની આઈસક્રીમ ખરીદીને તમે દુકાનદારને ૨૦ રૂપિયા આપ્યા. દુકાનદારે તમને કેટલા રૂપિયા પરત આપ્યા હશે?

૩૮ રૂપિયા

૨ રૂપિયા

૮ રૂપિયા

૫. વીણા પાસે ૪૦ રૂપિયા છે. કવિતા પાસે તેનાથી અડધા રૂપિયા હોય, તો કવિતા પાસે કેટલા રૂપિયા હશે?

૨૦ રૂપિયા

૮૦ રૂપિયા

૫૦ રૂપિયા

(૨) સૂચના મુજબ કરો.

૧. ૨૭ રૂપિયાની રકમ મેળવવા આપેલ ચલણી નાણાં પૈકી કઈ-કઈ ચલણી નોટ અને સિક્કાનો ઉપયોગ કરી શકાય, તેના પર '✓' ની નિશાની કરો.

૨. તમારી માતા તમને ૫૦ રૂપિયા આપવા માંગે છે. આ માટે તે તમને ૫૦ રૂપિયાની એક નોટ આપી શકે. આ સિવાય અન્ય કઈ ચલણી નોટનો ઉપયોગ કરી તમને ૫૦ રૂપિયા આપી શકે ?

(૩) મૌખિક ગણતરી કરી પ્રશ્નના જવાબ આપો.

એક દુકાનમાં નીચે મુજબની વસ્તુઓ તેમની કિંમત સાથે મૂકેલ છે.

દરેકના ૧૫ રૂપિયા

દરેકના ૭ રૂપિયા

દરેકના ૩ રૂપિયા

દરેકના ૨ રૂપિયા

દરેકનો ૧ રૂપિયો

- ૧ એક દડો અને એક ભમરડાની કિંમત કેટલી થાય? _____

- ૨ બે પેન્સિલ અને ત્રણ ચોકલેટની કુલ કિંમત કેટલી થાય? _____

- ૩ એક દડો, એક કેળું અને એક પેન્સિલની કુલ કિંમત કેટલી થાય? _____

- (૪) એક શાળામાં ચાલતા 'રામહાટ' માં વેચાતી વસ્તુઓ માટેનું ભાવપત્રક નીચે મુજબ છે. તેનો અભ્યાસ કરી બિલની વિગત પૂર્ણ કરો.

ભાવપત્રક		
વસ્તુ	નંગ	ભાવ
પેન્સિલ	૧	૨ રૂપિયા
નોટબુક	૧	૧૪ રૂપિયા
મીણિયા કલર	૧	૧૫ રૂપિયા
પેન	૧	૮ રૂપિયા
પેન્સિલનો સંચો	૧	૪ રૂપિયા

કેશમેમો 'રામહાટ'			
વસ્તુ	ભાવ	નંગ	રૂપિયા
પેન્સિલ			
નોટબુક			
પેન			
કુલ			

- (૫) સરવાળો કરો.

રૂપિયા ૩૨. ૫૦

+ રૂપિયા ૪૩. ૦૦

- (૬) સરવાળો કરો.

રૂપિયા ૧૦૩.૫૦

+ રૂપિયા ૭૨.૫૦

- (૭) બાદબાકી કરો.

રૂપિયા ૩૫. ૫૦

- રૂપિયા ૧૧. ૫૦

(૮) ૫૦ રૂપિયામાંથી ૨૮ રૂપિયા ૫૦ પૈસા બાદ કરો.

(૯) આનંદ મેળામાં મનોરંજન, ખાણીપીણી તથા રમકડાંના નીચે આપેલા ભાવપત્રકના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

મનોરંજન	
ચગડોળ	₹ ૨૫.૦૦
ટ્રેન	₹ ૨૦.૦૦
ટોરાટોરા	₹ ૩૫.૦૦
મોતનો કૂવો	₹ ૩૦.૦૦

ખાણી-પીણી	
સમોસા	₹ ૧૨.૦૦
સેન્ડવીચ	₹ ૨૦.૦૦
ભેળ	₹ ૨૫.૦૦
આઈસક્રીમ	₹ ૧૮.૦૦
લીંબુનું શરબત	₹ ૧૦.૦૦

રમકડાં	
ઢીંગલી	₹ ૨૮.૦૦
રમકડાનો હાથી	₹ ૩૫.૦૦
ટ્રેન	₹ ૪૦.૦૦

૧. રાહુલ ચગડોળમાં બેસે છે અને સમોસાનો નાસ્તો કરે છે, તો તેને કેટલા રૂપિયા ખર્ચ થયો હશે?

૨. રાહુલ પોતાની નાની બહેન માટે આઈસક્રીમ તથા ઢીંગલીની ખરીદી કરે છે, તો આ માટે રાહુલે કેટલા રૂપિયા ચૂકવ્યા હશે?

૩. જો રાહુલની માતાએ તેને ૧૦૦ રૂપિયા આપ્યા હોય, તો હવે રાહુલ પાસે કેટલા રૂપિયા બચ્યા હશે?

૪. આનંદમેળામાં સુનિતા પણ તેના માતા-પિતા સાથે ફરવા ગઈ. જો તે ચગડોળમાં બેઠી હોય, ઢીંગલી ખરીદી હોય અને સેન્ડવીચ ખાધી હોય, તો તેને કુલ કેટલો ખર્ચ થાય?

(૧૦) મીના પાસે ₹ ૭૫.૫૦ છે અને શીલા પાસે ₹ ૧૦૦.૫૦ છે, તો બંને પાસે કુલ કેટલા રૂપિયા છે?

(૧૧) અતુલે ₹ ૧૫૦.૦૦નો એક થેલો, ₹ ૭૫.૦૦નો એક કંપાસબોક્સ અને ₹ ૫૫.૫૦ની કિંમતના રંગની ખરીદી કરી, તો તેણે કુલ કેટલો ખર્ચ કર્યો?

(૧૨) મોહસીન પાસે રૂપિયા ૩૫૦.૫૦ હતા. તેમાંથી તેણે રૂપિયા ૨૬૦.૦૦ની કિંમતનું એક શર્ટ ખરીદ્યું તો, હવે તેની પાસે કેટલા રૂપિયા બચ્યા હશે?

(૧૩) ગણતરી કરો :

૧. મારી પાસે ૫૦ રૂપિયાની ૩ નોટ, ૨૦ રૂપિયાની ૪ નોટ, ૫ રૂપિયાના ૨ સિક્કા અને ૧ રૂપિયાના ૭ સિક્કા છે, તો મારી પાસે કુલ કેટલા રૂપિયા છે?

૨. ૭૮ રૂપિયા એટલે રૂપિયા ૫૦ની _____ નોટ, રૂપિયા ૨૦ની _____ નોટ, રૂપિયા ૫ના _____ સિક્કા, રૂપિયા ૧ના _____ સિક્કા.

(૧૪) નીતા દરરોજ ૫ રૂપિયાની બચત કરે છે. તે કેટલા દિવસ બચત કરે, તો તેની પાસે કુલ ૪૫ રૂપિયાની બચત થાય?

(૧૫) તમે ૧૦૦ રૂપિયાની નોટ લઈને દુકાને જાઓ છો. દુકાનમાંથી તમે ૨૨.૫૦ રૂપિયાની એક એવી બે નોટબુક ખરીદો છો, તો દુકાનદાર તમને કેટલા રૂપિયા પાછા આપશે?

અધ્યયન નિષ્પત્તિ આધારિત સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

(૧) ૩૫૦ પૈસા =

૩૫૦ રૂપિયા

૩ રૂપિયા ૫૦ પૈસા

૮ રૂપિયા

(૨)

+

+

=

₹ ૭૦

₹ ૧૨૦

₹ ૭૫

(૩) ₹ ૧૦૦ - ₹ ૭૦ =

₹ ૩૦

₹ ૧૭૦

₹ ૧૦૦

(૪) સરવાળો કરો.

₹ ૧૦૦.૦૦

+ ₹ ૨૦૦.૦૦

(૫) તમારા જન્મદિવસે તમારા પિતાએ તમને ૧૦૦ રૂપિયા આપ્યા અને તમારી માતાએ તમને ૫૦ રૂપિયા આપ્યા, તો તમને કુલ કેટલા રૂપિયાની ભેટ મળી ?

 રૂપિયા ૧૦૦

 રૂપિયા ૫૦

 રૂપિયા ૧૫૦

(૬) તમને મળેલ જન્મદિવસના ૧૫૦ રૂપિયામાંથી તમે ૮૦ રૂપિયાની જુવાર ખરીદીને કબૂતરોને ખવડાવી, તો હવે તમારી પાસે કેટલા રૂપિયા બચ્યા ?

 રૂપિયા ૭૦

 રૂપિયા ૮૦

 રૂપિયા ૨૩૦

(૭) ૨૧ રૂપિયાના કેળાંની ખરીદી કરી મેં દુકાનદારને કેટલાક રૂપિયા આપ્યા. જો દુકાનદારે મને ૮ રૂપિયા પાછા આપ્યા હોય, તો મેં દુકાનદારને કેટલા રૂપિયા આપ્યા હશે ?

 રૂપિયા ૨૦

 રૂપિયા ૩૦

 રૂપિયા ૪૦

(૮) નીચે આપેલ બિલ પૂર્ણ કરો.

કેશમેમો			
‘એકતા સુપર માર્કેટ’			
વસ્તુ	ભાવ (દરેકના)	રૂપિયા	પૈસા
૨ બિસ્કીટ પેકેટ	₹ ૭		
૧ પેન્સિલ	₹ ૩		
૧ સાબુ	₹ ૨૧		
	કુલ		

(૯) ₹ ૧૭૫.૫૦

 ₹ ૨૫.૫૦

ગીતાએ એક છત્રી અને એક દડાની ખરીદી કરી, તો તેણીએ દુકાનદારને કેટલા રૂપિયા ચૂકવવા પડે?

(૧૦) જો ગીતા પાસે ₹ ૨૫૦.૦૦ હોય, તો છત્રી અને દડાની ખરીદી કર્યા બાદ હવે તેની પાસે કેટલા રૂપિયા બચ્યા હશે?

વિદ્યાર્થીની શૈક્ષણિક સ્થિતિ													
વિષયવસ્તુના મુદ્દા	પ્રશ્નક્રમ										નિશાનીઓની કુલ સંખ્યા		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	×	?	✓
14.1													
14.2													
14.3													
14.4													

જવાબો

(૧) ૧. જૂથ-૩ ૨. ૧૦ રૂપિયા ૩. ચિત્ર - ૧ની કિંમત વધારે છે. ૪. ૨ રૂપિયા ૫. ૨૦ રૂપિયા

(૨) ૧. ૧૦ રૂપિયાની બે નોટ, પાંચ રૂપિયાનો સિક્કો અને બે રૂપિયાનો સિક્કો

૨. - ૧૦ રૂપિયાની પાંચ નોટ આપી શકે,

- ૨૦ રૂપિયાની બે નોટ અને ૧૦ રૂપિયાની એક નોટ આપી શકે.

- ૨૦ રૂપિયાની એક નોટ અને ૧૦ રૂપિયાની ત્રણ નોટ આપી શકે.

(૩) ૧. ૨૨ રૂપિયા ૨. ૯ રૂપિયા ૩. ૨૦ રૂપિયા (૪) મુક્ત જવાબ

(૫) ૭૫ રૂપિયા ૫૦ પૈસા (૬) ૧૭૬ રૂપિયા (૭) ૨૪ રૂપિયા (૮) ૨૧ રૂપિયા ૫૦ પૈસા

(૯) ૧. ૩૭ રૂપિયા ૨. ૪૬ રૂપિયા ૩. ૧૭ રૂપિયા ૪. ૭૩ રૂપિયા

(૧૦) ૧૭૬ રૂપિયા (૧૧) ૨૮૦ રૂપિયા ૫૦ પૈસા (૧૨) ૯૦ રૂપિયા ૫૦ પૈસા

(૧૩) ૧. ૨૪૭ રૂપિયા ૨. રૂપિયા ૫૦ની ૧ નોટ, રૂપિયા ૨૦ની ૧ નોટ, રૂપિયા ૫નો ૧ સિક્કો ૧ રૂપિયાના ૩ સિક્કા

(૧૪) ૯ દિવસ (૧૫) ૫૫ રૂપિયા

સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનના જવાબો

(૧) ૩ રૂપિયા ૫૦ પૈસા (૨) ૭૫ રૂપિયા (૩) ૩૦ રૂપિયા (૪) ૩૦૦ રૂપિયા (૫) ૧૫૦ રૂપિયા

(૬) ૭૦ રૂપિયા (૭) ૩૦ રૂપિયા

(૮) ૨ બિસ્કીટ : ૧૪ રૂપિયા ૦૦ પૈસા, ૧ પેન્સિલ : ૩ રૂપિયા ૦૦ પૈસા, ૧ સાબુ : ૨૧ રૂપિયા ૦૦ પૈસા,
કુલ ૩૮ રૂપિયા ૦૦ પૈસા

(૯) ૨૦૧ રૂપિયા (૧૦) ૪૯ રૂપિયા

ખાલી ખાનામાં ખૂટતા અંકો ભરો :

૧૪	-		=		+	૩	=	
+		-		+		+		+
	+		=		+		=	૭
=		=		=		=		=
૧૬	-		=	૧૧	+	૪	=	
-		+		-		+		-
૪	+		=		-		=	
=		=		=		=		=
	-	૧૧	=		+		=	૯